

MINUTENBLAD

DOSSIER No. F OD 945

NAAM: COMMUNISME IN TSJECHO-SLOWAKIJE

- 1 Ingezien C.V.V. II 2.9.51.
- 2 Ingezien i.v.m. de Tjech Brniec Robert (70093)
C.V.V. II 22.5.51.
- 3 Ingezien i.v.m. CO. 115133 17-8-51, KA-R.A.,H
- 4 Ingezien v.b. Nitafon CEF. v.f.d. 4-10-51
- 5 Ingezien i.v.m. CO 118574 (M. Kitzler) C.V.V. III - 7/14/51.
- 6 Ingezien ter orientering - C.V.V. III - 20-1-52.
- 7 Ingezien i.v.m. paspoort act/71507 - C.V.V. III - 17/2/52.
- 8 Ingezien i.v.m. CO. 137725 - C.V.V. III - 26/5/52.
- 9 Retour ACD - CULI 19/12.52
- 10 ppp CULI 24/2.53, retour ACD.
- 11 Ingezien i.v.m. CO 192043 - C.V.V. III - 27/8/53.

LANDSDRUKKER

945

Periodiek: Vaderland

Datum: 26-2-52

CIRCULATIE

Niet langer houden dan dagen

AAN	GEZIEN		Volgens geadresseerde nog t.k. aan
	dat.	par.	
P & B	12/3	W	
CVV	13/3	g	

Aantekeningen:

ACP/O

CP TsjechoSlowakije
(1952)

**Anti-semitisme in
TsjechoSlowakije**

De Tsjechische communisten zullen binnenkort beginnen, de partij van Joodse elementen te zuiveren, aldus wordt uit betrouwbare bron vernomen. Radio-Praag heeft aangekondigd, dat op 27 Februari a.s. te Brno een congres tegen „cosmopolitisme” zal beginnen („cosmopolitisme” is een woord uit het communistische jargon om Joden aan te duiden). Voorts zijn er aanwijzingen, dat een schijnproces tegen dr Wladimir Clementis en Rudolf Slansky in voorbereiding is. De Tsjechische communisten hebben reeds eerder aanvallen op de Joden gedaan: zo heeft Antonin Zapotocky, de Tsjechische premier, zich bij verschillende gelegenheden fel gekeerd tegen personen, „die niet in de vaderlandse bodem zijn geworteld”. De golf van anti-semitisme in TsjechoSlowakije is vooral ontstaan na de arrestatie van Slansky. De Tsjechische communistische pers begon toen met de Russische anti-semitische techniek om achter de naam van een Jood tussen haakjes een Joods klinkende vertaling af te drukken. Zo werd Slansky na zijn arrestatie „Saltzmann” genoemd.

Het feit, dat Brno is gekozen als zetel van het congres is niet zonder betekenis. In deze stad hebben zich kortgeleden anti-communistische relletjes voorgedaan, waarbij communisten werden mishandeld en ruiten van communistische gebouwen werden ingegooid.

Doss. no

945

Cat

Waarh.

H.

Datum

8-9-51

Acb/0

CP T Sjechoslowakeje
(1951)

Nieuwe functie-verdeling in Tsjechoslowaakse Comm. Partij

Het Centraal Comité van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije heeft in zijn te Praag gehouden jongste zitting op voorstel van partijvoorzitter Klement Gottwald het besluit genomen Rudolf Slansky te ontheffen van zijn functie als algemeen secretaris van de Partij. Tegelijkertijd werd bepaald, dat deze post niet langer bekleed zal worden.

Het werk van de algemeen secretaris is overgedragen aan 6 secretarissen van het Centraal Comité, te weten de secretaris van het Praagse district der Partij, Anton Novotny, Gustav Bares, Stefan Bastovansky, Vaclav David, Josef Frank en Ziri Hendryck.

Tevens heeft het Centraal Comité een nieuw politiek bureau samengesteld, dat tot taak heeft de dagelijkse gang van zaken in de Partij te regelen. Dit bestaat uit Klement Gottwald, Antonin Zapotocky, William Siroky, Rudolf Slansky, Jaromir Dolansky, Karel Bacilek en Alexej Cepicka. Deze beide laatsten zijn gekozen in het presidium van de Partij, waar zij de leden, die opgehouden hebben tot het presidium te behoren, vervangen.

ACD 9-

OP KAART
ACD/46
DAT: 22/11/51
PAR: 50

Doss. no. 50 945
Col. Waark
H.
Datum 31-7-51

740

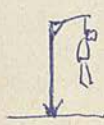
met functie O.k.
geb. 31-7-1901

Rudolf Slansky 50 jaar

De algemeen secretaris van de Tsjechoslowaakse Communistische Partij, Rudolf Slansky, viert heden zijn 50ste verjaardag.

Uit alle delen van Tsjechoslowakije zenden de werkers die onder leiding van president Gottwald en Rudolf Slansky het socialisme in hun land opbouwen, hun gelukwensen aan de thans 50-jarige.

Slansky staat reeds sinds zijn jeugd in de rijen van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije, waarin hij thans zo'n belangrijke functie vervult.

RAPPORT van ACD voor B.-

Betr: Zitting van het Centrale Comité van de Slowaakse Comm.Partij.-

Betrouwbare, niet nader te controleren bron meldt bij
bericht ACD/ 108976/115 A-1

zie bijgaande fotocopie.

NB: Bij gebruik van deze informatie buiten de dienst moet
de telegrafische herkomst worden verzwegen.

ACD, 109011, 10-5-51.

1 bijlage

ACD/1

[Handwritten signature]

ZEER
GEHEIM

FOTO
No. 3035

116.

1-1 Een nog niet geïdentificeerd Tjecho-Slowaaks station zond op 23.4. '51 het volgende bericht in Morse-cast uit.

Bulletin van 23.4. '51.

De Zondagsbladen brengen berichten over de zitting van het Centrale Comité van de SLOVAAKSE COM. PARTIJ van 18 tot 20 April in BRATISLAVA. HoofdtHEMA "Activiteiten en taken van de partij voor SLOVAKIJE" werd de eerste dag van de zitting voorgebracht door de voorzitter van de COM.P.van SLOV. (K.S.S.) V.SIROKY, die dag werden nog 2 verdere thema's voorgedragen, en wel door het lid van de K.S.S. BASTO VANSKY "over enige aspecten van de partij-arbeid" en door kameraad JULIBRANIK "over de vergrote taken van het vijf-jarenplan." De lezingen kourdon de bereikte resultaten bij de uitvoering van het vijf-jarenplan voor SLOVAKIJE goed en ontwikkelden het perspectief van het verhoogde tempo van de economische ontwikkeling van SLOVAKIJE. Het slotwoord had V.SEROKY en daarna nam het Centrale Comité de veelbetekenende resolutie aan "over de marxistisch-lenistische partijopleiding" en "over de verhoging van de partijdagbladpers tot 300.000 ----" S.BASTOVANSKY benadrukte in zijn betoog voor allen de noodzaak de bevordering van de voorlichting van de bolsjewistische grondslag van de partij, grondslagen van het democratische centralisme, interne partijdemocratie en kritiek en zelfkritiek.

Hij voerde enige voorbeelden aan van onjuiste methoden van partijarbeid en wees op gevolgen van die methoden, welke er volgens de leer uit voortvloeden. Hij legde de nadruk op de noodzaak zo vaak mogelijk in de fabrieken wedstrijden uit te schrijven en arbeiderssamenkomsten te houden - - - - productieregelingen - - - - lezingen met genootschappen, met kleine en middelbare landbouwers openbare samenkomsten. De functionarissen moeten zoveel mogelijk contact met de arbeiders houden, met de werklui, met de kleine en gemiddelde landbouwers. Iedere communist moet agitator worden.

Verder sprak hij over de ervaringen van de districts-conferenties en bracht de noodzaak naar voren van verbetering van de arbeid van de organisatiecomité's (O.V.) en grondorganisaties, hij sprak over de aannname in de partij en over de ledenstaat. In SLOVAKIJE zijn geregistreerd 211922 kandidaten en positief geregistreerd 134092 leden. Hij sprak over de noodzaak van verdieping van de Marx-Leninopleiding en speciaal over verbetering van het verloop bij de R.S.O.(?) Tenslotte over de (doordringing)

- 2 -

ZEER
GEHEIM

115

- 2 -

A.-1

doordringing van de verdieping van het Marx-Leninbewustzijn en de uitrusting met het grote voorbeeld van het CENTR.COM.DE AL-ENIGE COM.PARTIJ der Bolsjewieken, vervult de K.S.S. met SEROKY de grote taken welke de historische zitting van het Centr.Com. van de Com.Partij van TSJECHO SLOVAKIJE uitstippelde, namelijk onze geliefde president van de republiek en de voorzitter van de partij KL.GOTTWALD.

242023

019 945

Doss. no.	
Cat.	<i>Brak. Tijdschrift</i>
Datum	<i>19.3.51</i>

CVV

**Praag verbiedt
alle clubs**

Zelfs de schaakclubs
ONGEVEER 55.200 particuliere
genootschappen, clubs en
verenigingen, van de grootloge
der vrijmetselarij tot dorps-
schaakclubs toe, worden op het
ogenblik ontbonden op bevel van
het ministerie van Binnenlandse
Zaken, zo verneemt Reuter te
Praag.

wegen in O.D. Com. in Foj. 80

CVV I 29.3.51/8

Doss no OK 945
 Cat Waarheid
 Datum 12-3-51

Het complot van Sling in
 TsjechoSlowakije

Handlangers in het leger

De TsjechoSlowaakse minister van defensie, Alexej Cepicka, heeft in een rede tot legercommandanten medegedeeld, dat de generaals Reizin en Kopold volgelingen in het leger zijn van de samenzweervers en spionnen Otto Sling, Marie Svermova en Clementis.

Beide generaals hebben krachtige pogingen gedaan de controle van de organisatie der Communistische Partij in het leger in handen te krijgen.

Generaal Reizin is plaatsvervangend minister van Defensie. Generaal Kopold is de schoonzoon van Marie Svermova.

Radio-Praag heeft bekendgemaakt, dat aartsbisschop Josef Beran gelast is Praag te verlaten en buiten de hoofdstad te verblijven, omdat hij gehandeld heeft tegen de strafwetten.

Het bureau van de aartsbisschop te Praag zal worden overgenomen door Antonin Stehlik.

Drie TsjechoSlowaakse moordenaars zijn ter dood veroordeeld voor een moord gepleegd op de voorzitter van het dorp Koubalova Lhota.

(Arcor)

voegen in O.D. Communistische in Tsjecho Slowakije

CVVI. 29.3.51

Doss. no. 85 945
Cat. voor een duurzame
Vrede en Volksdemocratie
Datum 9-3-51

ACD/10
CP Tsjechoslowakije
1951

Uitgebreide zitting van het Centraal-Comité van de Tsjechoslowaakse Communistische Partij

Onder voorzitterschap van kameraad Antoni Zapotocky kwam van 21 tot 24 Februari in Praag het Centraal Comité van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije bijeen.

Op de eerste zittingsdag bracht kameraad Vaclav Kopecky verslag uit over de arbeidsresultaten van de centrale commissie, waartoe de kameraden V. Kopecky, B. Keller en G. Bares behoorden. Zij waren door het presidium van het Centraal Comité van de CPTsj. ermee belast het geval Otto Sling, Maria Svermova en andere misdadigers, saboteurs en samen-zweerders te onderzoeken.

Kameraad Kopecky legde in zijn verslag de inhoud voor van de gedocumenteerde onthullingen over het spionnagewerk van de sluwe agent van de Westelijke imperialisten, Otto Sling, alsook over het ondermijningswerk van M. Svermova, de leidster van een uitgebreide samenzwering. Het doel van deze samenzwering was de partij en de staat aan zich te trekken en Tsjechoslowakije van het vredeskamp, dat door de Sowjet-Unie geleid wordt, los te maken en het kapitalisme in Tsjechoslowakije te herstellen. Kopecky ontmaskerde in zijn verslag de vijandige instelling van Svermova t.a.v. de opbouw van het socialisme in Tsjechoslowakije, op grond van het ontstaan van een door Sling en Svermova geleide partijvijandige ondermijningsgroep. In opdracht van het presidium van het Centraal Comité van de partij stelde Kopecky voor om Svermova het lidmaatschap van het Centraal Comité te ontzeggen, haar het mandaat te ontnemen en uit de Communistische Partij van Tsjechoslowakije te sluiten.

Daarop kreeg Maria Svermova het woord. Zij gaf toe sinds vele jaren in nauwe betrekking tot Otto Sling te hebben gestaan, probeerde zich echter te rechtvaardigen en zich uit te geven voor een onschuldig slachtoffer van Sling, waarbij ze de tegen haar ingediende aanklachten onbeantwoord liet.

Aan de discussie namen 18 sprekers deel, die vol toorn en verontwaardiging het optreden van de samenzweerders en schadelijke individuen veroordeelden en het voorstel van het presidium van het Centraal Comité der CP van Tsjechoslowakije goedkeurden.

De voltallige zitting van het Centraal Comité bekrachtigde bovendien eensgezind het besluit van de voltallige zitting van het districts-comité van de CP in Brno over de uitsluiting uit de partij van de agent van de vijand, Otto Sling.

Stefan Bastovansky bracht aan het Centraal Comité verslag uit over de ontmaskering van het spionnagewerk van Vlado Clementis in verband met het ontdekken van een burgerlijk-nationalistische groep, die zich in de Communistische Partij van Slowakije met partijvijandig fractiewerk bezig hield. Het Centraal Comité keurde eenstemmig het voorstel goed,

om V. Clementis, G. Husak en L. Novomesky het lidmaatschap van het Centraal Comité van de CP van Tsjechoslowakije te ontzeggen, hun het mandaat voor het parlement te ontnemen en hen uit de partij te stoten.

Over de tegenwoordige binnenlandse en internationale situatie, over de toestand in de partij en over de eerstkomende taken, sprak in de zitting de voorzitter van de CP van Tsjechoslowakije, kam. Klement Gottwald.

In de zitting hield buitendien de algemeen secretaris van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije, kameraad Rudolf Slansky een inleiding over het partijwerk op 't platteland en over de eerstkomende taken bij de opbouw van de landbouw-coöperaties. Het lid van het presidium van het Centraal Comité van de CP, kameraad Jaromir Dolansky, hield een inleiding over de uitbreiding van de taken van het Vijfjarenplan van de volkeconomie, d.w.z. over de bespoediging van de socialistische opbouw in Tsjechoslowakije.

De plv. algemeen secretaris van het Centraal Comité van de CP, kameraad Josef Frank, hield een inleiding over enige binnenlands-politieke en interne partij-vraagstukken. Hij bracht verslag uit over het resultaat van de controle en het omruilen van de partijboekjes en stelde voor de deur van de CP weer open te zetten.

De discussie op de inleiding nam twee dagen in beslag. 48 kameraden namen er aan deel.

De sprekers verklaarden zich met de inleiding van kameraad Gottwald volkomen eens en betuigden hun trouw aan de arbeidersklasse en hun gehechtheid aan de grote zaak van Lenin en Stalin.

Kameraad Frantisek Krajcir behandelde in zijn inleiding in de plenaire zitting uitvoerig de voorstellen van het presidium van het Centraal Comité van de Communistische Partij van Tsjechoslowakije, bijzondere maatregelen te nemen om de verzorging van de bevolking met brood, meel en meelproducten te verzekeren. In overeenstemming met de voorstellen van kameraad Krajcir nam het Centraal Comité eenstemmig een besluit, waardoor aan de regering werd voorgesteld bijzondere maatregelen te treffen. Het gaat om de invoering van kaarten voor brood, luxe broodjes en meel, waardoor de verzorging van de werkende bevolking, vooral van de arbeiders, met brood en meelproducten, volkomen veilig wordt gesteld.

De voltallige zitting van het Centraal Comité was het unaniem eens met de inleiding van kameraad Klement Gottwald en besloot deze inleiding, alsook de daarin omschreven taken van het partijwerk in de tegenwoordige periode, als grondslag te aanvaarden.

De zitting verklaarde zich ook eens met de inleidingen van de kameraden Rudolf Slansky, Jaromir Dolansky, Josef Frank, Vaclav Kopecky en Stefan Bastovansky.

07945

6.15
07.262 - 07.287

No: 2.- DIENSTGEHEIM.-

2 Januari 1951.-

Onderwerp: "Kominform tegen
Tsjechische Communisten".-

~~HA~~
~~B II~~
B III

13 JAN. 1951
ACD/100971

4/1/51

Bijlagen : één.

6.15
07.287 - 07.288
6.15
07.287 - 07.288
6.15
07.287 - 07.288
In name van...

A A N : B.-II.-
V A N : W.-

Hierbijgaand heb ik de eer U te doen toekomen, een bericht uit de pas heden ontvangen "Gazet van Antwerpen" van 30 en 31 December 1950, betreffende bovermeld onderwerp, naar de inhoud waarvan ik U moge verwijzen.

KOMINFORM VALT TSJECHISCH KOMMUNISME AAN

Naar de correspondent te Wenen van de «Times» schrijft, wijzen tal van tekenen er op, dat een recente aanval van het kominform op «Rude Pravo», het blad van de Tsjechoslovaakse kommunistische partij, «ernstige onenigheid onder de leden van de partij heeft veroorzaakt».

De correspondent voegt er aan toe : «In strijd met de gewoonte is het niet president Gottwald, die de radioboodschap van Kerstmis tot de natie heeft gericht, maar eerste minister Zapotocky, die een artikel uit «Rude Pravo» heeft voorgelezen, waarin de noodzakelijkheid wordt beklemtoond het aanstaande jaar de productie met 15 à 20% op te voeren, zo men de huidige levensstandaard van de Tsjechische en Slovaakse arbeiders wil handhaven».

De «Times» voegt er aan toe dat in hetzelfde nummer van het blad een artikel van Slansky, de algemene secretaris van de Tsjechoslovaakse kommunistische partij voorkomt, hetwelk eerst in het blad van het Kominform was verschenen, en waarin Maarschalk Tito wordt aangevallen, terwijl de

nadruk er op wordt gelegd, dat het van belang is Moskou niet in de steek te laten, zoals Tito heeft gedaan.

De «Times» gaat verder : «zodoende herstelt «Rude Pravo» tenminste gedeeltelijk, de vergissingen die het Kominform het blad heeft verweten».

«Maar Slansky noch Zapotocky noch president Gottwald, die in het blad van het Kominform in het geding werden gebracht, hebben tot dusver nog niet aan zelfkritiek gedaan voor de aan «Rude Pravo» verweten vergissingen».

De "GAZET VAN ANTWERPEN"

van Zaterdag-Zondag, 30-31 December 1950.-

CONFIDENTIEEL

5 October 1950.

S.T.

No. Gr.V.D. 1382/50 Conf.

Bijl.: een.

Onderwerp: J.v.d. Woude.

93521 (10)

91
22.08 - 22.09
- 6 OCT. 1950
ACD/94176

OP KAART
ACD/42
DAT. 30/11-50
PAR: DIN

Co 93521

In aansluiting op mijn brief No. Gr.V.D. 1382/50 d.d. 21 September 1950 met een bijlage, betreffende "J.v.d. WOUDE", moge ik U hierbij doen toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z, betreffende "Relaas van Zuid-Afrikaan die naar Praag geweest was voor het kopen van vliegtuigen", naar de inhoud waarvan ik U korthedshalve moge verwijzen.

s/t.

Aan: B.I.D.

~~B.V.D.~~

Typ: 18.
Coll.: w

GRENSVEILIGHEIDSRAPPORT
BERICHT.

PREKSEL

CONFIDENTIEEL

Datum van het bericht: 30 September 1950.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: eigen personeel.
Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.
Betrouwbaarheid berichtgever: niet te controleren.
Welke acties zijn ondernomen: genel
Met welke instanties wordt samengewerkt: gene.

BERICHT.

Onderwerp: Relas van Zuid-Afrikaan die naar Praag geweest was voor het kopen van vliegtuigen.

Op 29 September 1950 te 14.30 uur, vertrok naar Londen de passagier genoemd in rapport d.d. 16 September 1950, genaamd:

van der WOUDE, Jan,

geboren te Koog aan de Zaan, d.d. 1 Mei 1906, beroep Directeur van de Pretoria Light Aircraft Company Ltd. te Pretoria, Wonderboom Airport, P.O. Box 1027, nationaliteit Zuid-Afrikaanse, in het bezit van paspoort No. 78783.

Daar deze passagier op 15.9.1950 naar Praag was vertrokken voor het kopen van vliegtuigen, is hem het een en ander gevraagd i.v.m. zijn bezoek aan Tsjecho-Slowakije, waarop hij het navolgende vertelde:

"Wat Tsjecho-Slowakije voor een land is, weet ik niet; ik maakte het volgende mede:

"In de nacht van 21 op 22.9.1950, omstreeks 02.00 uur, werd de deur van mijn hotelkamer geopend en kwamen een kapitein en een sergeant binnen. De kapitein gaf een brul "Control" en zij gingen mijn kamer doorzoeken, onder bed, in de kisten en onder tafel; dit hebben zij in alle hotelkamers gedaan.

De volgende morgen vroeg ik aan de portier wat er aan de hand was, doch deze man zeide nergens van te weten, wat voor hem ook wel het beste is.

Ik sprak met de directeur van een vliegtuigfabriek, die vertelde mij, dat hij graag eens met mij zou willen praten bij hem thuis, maar hij durfde het niet, want een mede-directeur had voor drie maanden een Zwitser bij hem thuis op bezoek gevraagd en met hem gesproken. Hij werd de volgende morgen gearresteerd en sindsdien is niets meer over hem vernomen."

Hij had met Generaal STANOFSKI, Hoofd van de Militaire Luchtvaart in een Sokol gevlogen en had daarvoor een permit gekregen wat nogal veel voeten in de sarde heeft gehad. Dit was alleen niet voldoende, want hij mocht niet in de hangar komen waar die kist stond, hoewel in gezelschap van Generaal STANOFSKI, maar deze moest eerst naar de Wachtcommandant om toestemming te vragen. De hangars worden bewaakt door militairen met een grote hond bij zich. De burgerluchtvaart is daar taboe.

Hoewel hij geen kooporder had gesloten, was hij toch in de gelegenheid geweest meer te weten te komen over de door hem beoogde vliegtuigen. Hij kreeg geen kans om andere vliegtuigen te bekijken dan die waarvoor hij geïnteresseerd was.

- Hij had de indruk -

Hij had de indruk dat er in Tsjecho-Slowakije minstens 60% anti-communist was, maar dat zij moesten zwijgen, daar zij anders gearresteerd worden. Allen zijn huiverig om met een vreemdeling in aanraking te komen.

van der WOUDE, J. is op 22 September 1950 uit Praag op Schiphol aangekomen en heeft een week bij zijn familie in Nederland verblijf gehouden. Hij ging nu naar Engeland en zou aldaar 10 dagen verblijven, waarna hij naar Pretoria terugkeerde.

Typ: 18.
Coll.: 1/

No.: 93521

's-Gravenhage, 5 October '50

Betr.: Jan van der WOUDE.

VERTROUWELIJK

UITGEBOKT

Hiermede bericht ik U, dat de geheime signalering, welke ik U met mijn brief dd. 29-9-50 onder No. 93521 betreffende Jan van der WOUDE deed toekomen, als vervallen kan worden beschouwd.

M.C.

UITGEBODEN

No.: 93521

's-Gravenhage, 29 September 1950

Bijl.: gene

Betr.: Geheime signalering.

VERTROUWELIJK.

Ik moge U verzoeken op de lijst van geheime signaleringen te plaatsen:

1. Naam: **Van der WOUDE**
 Voornamen: **Jan**
 Geboorteplaats en -datum: **Koog a/d Zaan, 1/5-1906**
 Woonplaats, straat en huisnummer: **Zuid-Afrika**
 Nationaliteit: **Zuid-Afrikaans**
 Beroep: **Directeur Pretoria Light Aircraft Company**
2. Grenspassage moet worden doorgemeld:
 - a. ~~Deels schriftelijk deels telefonisch~~
 - b. ~~Tijdens het doorkomen telefonisch~~
 - c. Alleen schriftelijk.
3. Signalering geldt langs:
 - 1e. ~~Gebiedsgrenzen~~
 - 2e. ~~aanpostengrenzen~~
~~lijks zuidgrenzen~~
~~oorspronkelijke~~
 - d. Luchthavens.
 - 3e. ~~Gedeeltelijk schriftelijk deels telefonisch~~
 - 4e. ~~Alleen doorlaatspoort(en)~~
4. De volgende bijzondere behandeling wordt verzocht:
vermelding inhoud bagage en zo mogelijk fotocopies van bescheiden en correspondentie
5. Signalement wordt ~~wel~~ gevraagd.
niet
6. Foto wordt ~~wel~~ gevraagd.
niet
7. Reden van signalering: **---**
8. Bij uitreis mag buitenland met vermelding van reden van signalering ~~wel~~ worden gewaarschuwd.
niet
9. Looptijd van de signalering:
 - 1e. ~~Onbepaald~~
 - 2e. ~~Bepaald~~
 - 3e. Eén in- en uitreis of ~~andere~~
10. Bijzondere mededelingen:
Paspoort No. 78783.
Discrete behandeling.

M. C.

5 29-9-50

S.T.

CONFIDENTIEEL

21 September 1950.

No. Gr.V.D. 1382/50 Conf.

Bijl.: een.

Onderwerp: J.v.d. WOUDE.

28.2
09.20 - 09.1 *06.232.21*
09.20 - 09.1

23 SEP. 1950 *d*
ACD/ *93521*

OP KAART
ACD/ <i>40</i>
DAT: <i>30/11-50</i>
PAR: <i>EW</i>

Te Uwer informatie moge ik U hierbij doen toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z, betrekking hebbend op Jan van der WOUDE, naar de inhoud waarvan ik U korthedshalve moge verwijzen.

S.T.

Aan: B.I.D. en ~~B.V.D.~~

Typ: 18.
Coll.: 26

nie ook: 94176

Datum van bericht:	16 September 1950.
Rapporteur:	
Van wie is het bericht afkomstig:	eigen personeel.
Betrouwbaarheid berichtgever:	betrouwbaar.
Betrouwbaarheid bericht:	betrouwbaar.
Welke acties zijn ondernomen:	geens.
Met welke instanties wordt samerge- werkt:	geens.

Op 15 September 1950 kwam uit Londen op Schiphol aan:

----- Jan van der WOUDE -----
 geboren te Koog aan de Zaan op 1.5.1906, directeur van de "Pretoria
 Light Aircraft Company", van Zuid-Afrikaanse nationaliteit, in het
 bezit van een geldig paspoort, genummerd 78783, waarin visa voorkom-
 men voor Frankrijk, Italië, Nederland en Tsjecho-Slowakije.

Van der Woude, die op doordr. is was naar Praag en zich ophield
 in de transitie-wachtkamer, deelde mede, dat hij naar Tsjecho-Slowa-
 kije ging om daar enige vliegtuigen (Sokols en Aero 45's) te kopen.
 Hij heeft een vliegtuigmaatschappij in Zuid-Afrika en belast zich
 o.m. met het uitvoeren van chartervluchten, het geven van vlieglessen
 en het onderhouden en repareren van vliegtuigen.

Wanneer hij uit Tsjecho-Slowakije terugkomt, zal hij zijn fami-
 lie bezoeken in Koog aan de Zaan. Hij heeft tevens het plan om een
 bezoek te brengen aan Frits HERRON (Directeur vliegtuigindustrie).

Hoe lang zijn bezoek aan Tsjecho-Slowakije zal duren, is niet
 bekend.

R 428

U 26486a - C 56 - C1/cs2

1 September 1950.

Land: TSJECHOSLOWAKIJE

Onderwerp: Opleiding sabotage-agenten

Referenties: -

Datum van waarneming: 12 Augustus 1950.

Bron: betrouwbaar

06.341
05.33-07.267

OP KAART
 ACD/4C
 DAT: 9/12-50
 PAR: EW

11 SEP. 1950
 ACD/ 92665

Opmerkingen: -

•
•
•
•
•
•
•
•
•
•

Verzonden aan: -

Aan het Hoofd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
 Javastraat 68
'S GRAVENHAGE.

Betr: Opleiding sabotage-agenten.

Volgens een te REICHENHALL in Duitsland verschenen blad van TSJECHOSLOWAAKSE emigranten , dat "Integral" heet, worden in TSJECHOSLOWAKIJE thans sabotage-agenten opgeleid. Het blad zegt het orgaan te zijn van de vereniging van Vrije Tsjechen en wordt uitgegeven door het Verlag "Freiheitlicher Tsjechischer Kreuzfahrer im Ausland". Hieronder volgt een vertaling van het artikel in kwestie.

"In de stad LEITMERITZ in Noord BOHEMEN worden in het gebouw van de vroegere gendarmeriekazerne cursussen van zes maanden aan Sudentenduitsers gehouden, die in TSJECHOSLOWAKIJE gebleven zijn en die in de een of andere relatie staan met de organisatie van Karl KREIBICH, die kort geleden tot gezant in MOSKOU benoemd werd. In de maand Juli waren er 81 van zulke Sudentenduitse leerlingen. De adspiranten worden zeer zorgvuldig uitgezocht en elk hunner moet kunnen bewijzen, dat hij uit arbeiders kringen stamt. Na afloop van hun leertijd krijgen ze politieke instructie hoofdzakelijk om sabotage in WestDUITSLAND te gaan verrichten. Het speelt geen rol, of ze vroeger al communist geweest zijn of niet, of dat ze in de bezettingstijd met HITLER gecollaboreerd hebben of niet. Elk van hen moet, wanneer hij naar DUITSLAND vertrekt, een garant achterlaten, een bloedverwant of zijn gehele gezin. Zij krijgen een vast salaris van 6000 kronen per maand (dat is zoveel als een stootarbeider of een hoge beambte in een ministerie verdient). Bovendien krijgen ze kindertoeslag van 200 kr. per kind. Ze moeten de communistische gedachte in West DUITSLAND sterker maken en zij moeten als agitator, als agent-provocateur en als saboteur optreden. Ze moeten zich aan de andere kant van de grens voor uit het land gezette Duitsers uitgeven; hun voornaamste arbeidsterrein ligt in kringen van anti-communistische Sudentenduitsers. Enkele leerlingen van de cursussen worden tot specialisten gevormd op het gebied van enkele takken van industrie. Zij moeten in de sleutelindustrie van WestDUITSLAND zien door te dringen. Zij krijgen o.a. ook les in correct Duits. Twaalf speciale instructeurs zijn aan de inrichting werkzaam, die alle in SOVJETRUSLAND geschoold zijn --- sociologie leert een zekere Dr RÜTTEL, stakingen en demonstraties leert Kosta DUVEDIC, redevoeringen houden leert Jaroslav REZNY en vakbondpolitiek Slavomir SOUCEK.

De discipline is zeer streng. Overtredingen worden met transport naar de SOVJETUNIE bestraft. In Juli werden zes leerlingen naar RUSLAND gestuurd. De thans lopende cursus(?) eindigt op 30 Juli. De deelnemers verlaten het land dan of via de Oost-zone, of als "vluchtelingen uit TSJECHOSLOWAKIJE" of zij gaan met transporten van zieke Sudetenduitsers mee, die naar het westen over de grens worden gezet".

(12 Augustus 1950).

UITGEBOKT

6 October

50

C. 91681
C.XI. TA.7.
Gene

GEHEIM

"Prague News Letter"

Met verwijzing naar Uw zeer geheim schrijven van 11 Februari j.l., no.7 G, handelende over de "Prague News Letter", heb ik de eer UHoogEdelGestrenge mede te delen, dat dit blad tot dusverre in Nederland niet bekend was.

Uit een ingesteld onderzoek is onlangs gebleken, dat de "Prague News Letter" uitgegeven wordt door het Ministerie voor Inlichtingen te Praag. Het is vanzelfsprekend een communistisch geschrift.

HET HOOFD VAN DE DIENST.

Aan de Heer Procureur-Generaal
bij het Hof van Justitie,
te
WILLEMSTAD (Curaçao).

Mr L. Einthoven.

6 October

50

C. 91681
C.XI. TA.4.
drie

UITGEBOKT

GEHEIM

"Prague News Letter"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden copie van mijn geheim schrijven van heden, no.91681 met bijlagen, gericht aan Uw Ambtgenoot voor Uniezaken en Overzeese Rijksdelen, naar de inhoud waarvan ter bekorting verwezen moge worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST,

Aan Zijne Excellentie
de Minister v. Buitenlandse Zaken,
te
'S-GRAVENHAGE.

Mr L. Einthoven.

A F S C H R I F T

GOVERNEMENT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

PARKET VAN DE PROCUREUR-GENERAAL

ZEER GEHEIM

Aan de Heer
Hoofd van het Bureau Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
Javastraat No.68,
's-GRAVENHAGE/NEDERLAND.

Ons No.: 7 G.

Willemstad, 11 Februari 1950.
Curaçao.

Hierbij heb ik de eer, UHoogEdelGestrenge het navolgende mede te delen:

Mij is gebleken, dat communistische lectuur uit Tsjecho-Slowakije hier binnen komt, en wel de "Prague News Letter", a Survey of Czechoslovak News and Comments.

Het exemplaar, hetwelk ik thans onder mij heb, werd geadresseerd aan de Voorzitter van de Democratische Partij, die het mij eigener beweging deed bezorgen, onder mededeling, dat hij het ongevraagd had ontvangen.

In overleg met de Heer Postdirecteur was ik reeds doende, maatregelen te treffen, waardoor een zekere mate van toezicht op het binnenkomen van communistische lectuur mogelijk zal worden.

Zodra mij neerdere gegevens bekend zijn, zal ik op deze aan gelegenheid nader terugkomen.

De Procureur-Generaal,

(w.g. onleesbaar)

6 October

50

C. 91681
C.XI. TA.6.

twee

GEHEIM

"Prague News Letter"

Ik heb de eer Uwe Excellentie hiernevens aan te bieden copie van het zeer geheime schrijven van de Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie te Willemstad van 11 Februari j.l., no.7 G en van mijn in antwoord daarop verzonden geheime brief van beden no.91681. Ter bekorting moge naar de inhoud daarvan verwezen worden.

HET HOOFD VAN DE DIENST,

Aan Zijne Excellentie
de Minister v. Uniezaken en Overzeese
Rijksdelen,
(Afd. West-Indische Zaken)
te
's-GR A V E N H A G E.

Mr L. Binthoven.

A F S C H R I F T

GOUVERNEMENT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

PARKET VAN DE PROCUREUR-GENERAAL

ZIHRER GEHEIM

Aan de Heer
Hoofd van het Bureau Binnenlandse
Veiligheidsdienst,
Javastraat No.68,
's-GRAVENHAGE/NEDERLAND.

Ons No.: 7 G.

Willemstad, 11 Februari 1950.
Curacao.

Hierbij heb ik de eer, UHoogEdelGestrenge het navolgende mede te delen:

Mij is gebleken, dat communistische lectuur uit Tsjecho-Slowakije hier binnen komt, en wel de "Prague News Letter", a Survey of Czechoslovak News and Comments.

Het exemplaar, hetwelk ik thans onder mij heb, werd geadresseerd aan de Voorzitter van de Democratische Partij, die het mij eigener beweging deed bezorgen, onder mededeling, dat hij het ongevraagd had ontvangen.

In overleg met de Heer Postdirecteur was ik reeds doende, maatregelen te treffen, waardoor een zekere mate van toezicht op het binnenkomen van communistische lectuur mogelijk zal worden.

Zodra mij meerdere gegevens bekend zijn, zal ik op deze aan gelegenheid nader terugkomen.

De Procureur-Generaal,
(w.g. onleesbaar)

RAPPORT

Van: KA-R.A.

Aan: Hoofd K.B.

No. A. 560.

ONDERWERP: "Prague News Letter".

OP KAART
ACD/46
DAT: 2/10/50
PAR: 1/10

05.23
09.237

09.237 05.23
25 AUG. 1950
ACD/41681

1. In antwoord op Uw verzoek dd. 1-4-50 op schutblad CO. 80182, deelt CLIPPER ons mede, bericht te hebben ontvangen van zijn Directie, dat het blad "Prague News Letter" gepubliceerd wordt door het Ministerie voor Inlichtingen in Tsjecho-Slovakije. Het is sterk communistisch. Het wordt verspreid in de vorm van een folder of bulletin.

24-8-50.

J. H. H.

U 21944a-C56-C1/CS2

R.279

22 Juni 1950.

OP KAART
ACD/46
DAI: 4/8/50
PAR: 1/10

Land: TSJECHOSLOWAKIJE
 Onderwerp: Ministerie van Staatsveiligheid

Referenties:

6.15
 09.237 - 01.14
 4.21
 .09.287 - 01.4

27 JUNI 1950
 ACD 88080

Datum van waarneming: 28-5-50.

Bron: 22.

Opmerkingen: -

Verzonden aan: -

Aan het Hoofd van
 de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
 Javastraat 68,
'sGRAVENHAGE.

U 24944a-C56-C1/CS2, 22 Juni 1950.

Betr: Ministerie van Staatsveiligheid.

+ | Ladislaus KOPRIVA heeft in TSJECHOSLOWAKIJE het ambt van minister aanvaard in het zo juist opgerichte Ministerie van Staatsveiligheid. Hij heeft dus het gehele politiewezen onder zich. De aandacht wordt ook op zijn "plaatsvervanger" — gevestigd, Josef PAVEL, wiens naam voor het eerst na lange tijd weer wordt genoemd. Tot dusver was deze man in brede kringen onbekend. Zijn naam werd voor de eerste keer door de Praagse radio in de nacht genoemd, toen BENEŠJ voor de eisen van GOTTWALD capituleerde. Men hoorde toen, dat er een "commandant PAVEL" was. Er werd toen een dagorder aan de Praagse arbeidersmilitie doorgegeven. De leden kregen bevel zich in hun fabrieken en werkplaatsen terug te trekken en daar op verdere bevelen te wachten.

Josef PAVEL heeft thans de titel van "generaal der politie". Vermoedelijk is PAVEL niet zijn oorspronkelijke familienaam; PAVEL betekent PAUL; hij heeft waarschijnlijk deze naam i.p.v. zijn eigenlijke familienaam aangenomen. Zeer waarschijnlijk is hij uit MOSKOU gekomen en werd hij daar gedurende meerdere jaren geschoold.

Wat KOPRIVA betreft: deze is omstreeks 53 jaar, dus ongeveer van dezelfde leeftijd als GOTTWALD. Hij stamt evenals deze uit MORAVIE en komt uit een arbeidersgezin. In de eerste wereldoorlog diende hij bij de Oostenrijkse marine. Sedert 1921 is hij lid van de communistische partij. Hij bekleedde een functie bij een communistische coöperatieve verbruiksvereniging, ging in 1928 naar MOSKOU om daar geschoold te worden en werd na zijn terugkeer leider van een coöperatieve vereniging.

In 1935 werd hij afgevaardigde en lid van het centrale comité van de partij. In 1939 werd hij tezamen met ZAPOTOCKY en andere communistische leiders bij een mislukte poging tot ontvluchten gearresteerd. Tot 1945 heeft hij in DACHAU gezeten. Na 1945, toen BOHEMEN nog een landsregering had, was hij chef van het "Landesausschuss". Daarna had hij geen betrekking en wijdde hij zich aan de leiding van een vereniging van voormalige politieke gevangenen. Hij zou "keine Schulbildung" bezitten.

(28-5-50).

01.262-13.232

26 JUNI 1954
ACD, 84908

B III
C

23.6.10

AAN : HB. ¹⁴⁴³
VAN : B IX.

Betreft: Betogingen te Praag op 1 Mei.
Bijlagen: Fotocopiëen van handtekeningen van deelnemers.

*afleveren.
Retour: B III
24/6*

Op 1 Mei vonden te Praag grote betogingen plaats, waarbij verschillende buitenlanders vertegenwoordigd waren. Het grote Venceslasplein was geheel versierd met rode vlaggen, portretten van verschillende communistische vooraanstaande personen en diverse slagzinnen in hoofdzaak betrekking hebbende op de vrede en de strijd daarvoor.

Er werden volksdansen uitgevoerd en filmvoorstellingen in de open lucht besloten 's avonds de betogingen. Om 8.30 uur arriveerde president Gottwald onder luide toejuichingen op de ere-tribune.

De president van de Raad Antonin Zapotocky en de algemeen-secretaris van de Tsjechoslowaakse communistische partij, Rudolf Slansky, waren reeds op de tribune aanwezig. Nadat de president had plaatsgenomen, begon het grote defilé, dat werd geopend met portretten van Clement Gottwald en Stalin en de vlaggen van Tsjecho-Slowakije en de Sovjet-Unie. Hier achter droegen arbeidersafgevaardigden de historische vaandels van de communistische beweging. De slagzin van deze eerste Mei werd op een groot spandoek geschilderd megedragen in de stoet. Deze slagzin was: "Voor de vrede, voor het Vaderland, voor het Socialisme".

De afgevaardigden van de verschillende fabrieken droegen slagzinnen mede betrekking hebbende op de successen behaald bij de productie.

Het corps van de Veiligheids Politie droeg de slagzin: "Door de reactie te ontmaskeren, dient U de vrede."

De landbouw-coöperaties hadden afgevaardigden gestuurd met de slagzin: "Het vijfjarenplan realiseert de eenheid tussen de stad en het platteland."

Clement Gottwald zei in een toespraak het volgende: "Kameraden, burgers en burgeressen! Ik grøet U bij de gelegenheid van deze eerste Mei, het grote feest van de Arbeid, de traditionele terugblik op de strijd van de arbeiders in alle landen van de gehele wereld, terugblik op de strijd voor de vrede in de gehele wereld. De eerste Mei van dit jaar is nog belangrijker, omdat vandaag de arbeiders en alle progressieve mensen voor de een- en zestigste maal zullen betogen. Ja, gedurende zestig jaar hebben alle arbeiders en de internationale arbeidersklasse hun strijdfeest gevierd. Gedurende zestig jaar hebben ze gemanifesteerd voor sociale gerechtigheid en meer dan dat voor het socialisme zelf, voor de ware democratie en voor een duurzame vrede tussen de verschillende landen.

Wij kunnen blij en in een overwinningsstemming terugzien op deze zestig jaren. Een deel van de wereld immers kan thans de eerste Mei in volledige vrijheid vieren, losgemaakt van de teugels van het kapitalisme en het imperialisme.

Maar dit jaar vieren wij niet alleen het feest van de zestigste internationale arbeidersdag, deze dag is vooral voor ons nog belangrijker, omdat wij voor de vijfde maal de bevrijding vieren van ons vaderland door de glorieuze Sovjet legers.

Vervolgens sprak Gottwald over de enorme vooruitgang, die zowel op economisch, als op sociaal gebied reeds was bereikt door het zich steeds verder ontwikkelen van het socialisme.

Onder de buitenlandse gasten werden opgemerkt de personen, waarvan de handtekeningen voorkomen op de hierbij gevoegde bijlage.

's-Gravenhage, 15 Juni 1950.

39.

Bengt Gunnäs

吳文素

— | Bengt GUNNAS (Zweden)

— | OU OUEN TAO (China)

Stanley Evans

Max Kahane

— | Stanley EVANS (Engeland)

— | Max KAHANE (Duitsland)

F. Baruch

André Terfve

X | F. BARUCH (Nederland)

| André TERFVE (België)

J. Jambhekar

George Wheeler

— | JAMBHEKAR (India)

— | George WHEELER (Verenigde Staten)

M. Manhes

X | Kolonel MANHES
(Frankrijk)

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 5 Juli 1950

No. : 86802

Bijl.: een.

UITGEBEERT

Betr.: Toestanden in Tsjecho-Slowakije

VERTROUWELIJK

Als bijlage dezes heb ik de eer U te doen toekomen een rapport over de toestanden in Tsjecho-Slowakije, waarnaar ik U korthedshalve moge verwijzen. De waarde van het bericht is dezerzijds niet te beoordelen. Het bericht is afkomstig van een Nederlander, die in de tweede helft van Mei 1950 in Tsjecho-Slowakije vertoefde.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze,

W.J.Th.
Mr W.J.Th. Serraris.

aan de Hoogedelgestrenge Heer Col. P.M.H. Thielens
Juliana-Kazerne - Clingendaal
's-GRAVENHAGE

R A P P O R T

Betr.: Toestanden in Tsjecho-Slowakije

In Tsjecho-Slowakije mogen de inwoners niet meer alleen met vreemdelingen spreken. Zij moeten met tenminste 2 Tsjechen zijn om een gesprek met een vreemdeling te mogen voeren.

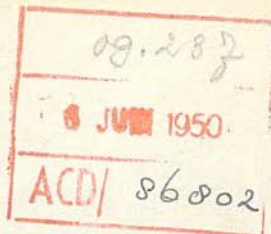
Er is een maatregel op komst, waarbij het aan vreemdelingen verboden zal worden om buiten Praag te komen.

Betrokkene werd ongeveer 10 minuten voor zijn vertrek aangesproken door een Tsjech, die toevallig alleen was en die hem het volgende vertelde:

"Er wordt thans met spoed gewerkt aan de bouw- en aanleg van een aantal vliegvelden, welke oorspronkelijk in 1952/1953 klaar moeten zijn. Men is daar nu plotseling, voor de tijd, dat men dit van plan was, mee begonnen en voor dit werk moeten alle andere bouwwerken, o.a. woningbouw, worden ston gezet."

Volgens deze Tsjech waren de op dat moment vorenstaande gegevens slechts aan ongeveer 50 personen in Tsjecho-Slowakije bekend.

GEHEIM

Verbinding: 32

No. BV/G 860 -150.

Datum: 3 Juni 1950.

Onderwerp: Mededelingen over Tsjecho-Slowakije

Datum van ontvangstbericht: 2.6.1950.

Betrouwbaarheid berichtgever: contact: zéér betrouwbaar, wiens zegsman voor zover bekend betrouwbaar is.

Waardering bericht: hier niet te beoordelen

Tevens bericht gezonden aan: geen

Medewerkende instanties: geen

Ondernomen actie: geen.

G E H E I M.

De Binnenlandse Veiligheidsdienst
te
's-Gravenhage.

Eén mijner contacten heeft van een Nederlander die in de 2e helft van Mei 1950 in Tsjecho-Slowakije vertoefde, de volgende mededeling gekregen:

In Tsjecho-Slowakije mogen de inwoners niet meer alleen met vreemdelingen spreken. Zij moeten met tenminste 2 Tsjechen zijn om een gesprek met een vreemdeling te mogen voeren.

Er is een maatregel op komst waarbij het aan vreemdelingen verboden zal worden om buiten Praag te komen.

Betrokkene werd ongeveer 10 minuten voor zijn vertrek aangesproken door een Tsjech, die toevallig alleen was en die hem het volgende vertelde:

"Er wordt thans met spoed gewerkt aan de bouw-en aanleg van een aantal vliegvelden welke oorspronkelijk in 1952/1953 klaar moeten zijn. Men is daar nu plotseling, vóór de tijd dat men dit van plan was, mee begonnen en voor dit werk moeten alle andere bouwwerken o.a. woningbouw worden stopgezet."

Volgens deze Tsjech waren op dat moment vorenstaande gegevens slechts aan ongeveer 50 personen in Tsjecho-Slowakije bekend.

E i n d e.

Verzoek van berichtgever om zelfs plaats van herkomst bericht
geheim te willen houden.

's-Gravenhage, 25 April 1950

No. : 82233

Bijl.: een

BEREIKT

Betr.: Beschrijving nieuwe Tsjechische
paspoorten.

VERTROUWELIJK

Van betrouwbare zijde ontving ik een rapport
omtrent het uiterlijk en de wijze van uitgifte van de
huidige Tsjechische paspoorten, waarvan ik U als bijla-
ge dezes een copie doe toekomen.

M.C.

A f s c h r i f t

TSJECHISCHE PASPOORTEN, UITGEGEVEN SEDERT 1.11.49.

1. Over het algemeen is het uiterlijk van de pas hetzelfde gebleven: zelfde formaat, omslag en kwaliteit papier, zelfde nummering der bladzijden. Evenals voorheen zijn er 32 bladzijden, die slechts aan een zijde zijn bedrukt. De omslag is van blauw linnen, de binnenzijde van de omslag is met tekst bedrukt. Aan de voorzijde is de omslag bedrukt met het kleine staatswapen van de Tsjechische Republiek, waaronder de woorden: "Republika Ceskoslovenska". Boven het wapen zijn de woorden "Cestovni Pas" (reispas) aangebracht. De grootte van het wapen en de letters is dezelfde als van de passen van 1946, alleen zijn wapen en letters thans in zilver (vroeger in goud) uitgevoerd. De binnenzijde van het voorste deel van de omslag is omlijst met een blauwe lijn, waarbinnen het staatswapen in silhouet voorkomt, zulks in afwijking met de pas van 1946.
2. De tekst, waarbij vreemde mogendheden en autoriteiten om faciliteiten voor de houder van de pas worden verzocht, is dezelfde als van de passen van 1946, nl. eerst in het Tsjechisch of Slovaaks, vervolgens in het Frans, Russisch en Engels. Onder de tekst in de linkerhoek is een ruimte voor een stempel (leges stempel voor 20 Tsjechische Kronen), evenals in de passen van 1946; in de rechter-onderhoek is een merkteken gedrukt, vermeldende de prijs van de pas: "Cena Cestovního Pasu 60 Kcs".
3. De eerste bladzijde van de pas zelve is een overdruk uit de pas van 1946: bij de nieuwe pas is echter de rubriek: "Domovská Prislusnost" (Heimatzuständigkeit), met horizontale lijnen overgedrukt, zulks in verband met de opheffing bij de wet van domicilie in 1948.
4. De bladzijden 2 - 7 zijn gelijk aan die van de pas van 1946. De bladzijden 9 - 32 vertonen in vier talen een overdruk (in het Tsjechisch: "Visa a Zaznamy" - visa en notities/). Verder alles gelijk als in de pas van 1946. Nieuw is echter, dat in de bovenrand van elke bladzijde de letters "RCS" (Republika Ceskoslovenska) voorkomen en in de onderrand een liggende lindetak, een en ander in zilver uitgevoerd. Bij de paspoorten van 1946 was de achterzijde van de omslag niet bedrukt.
5. De nieuwe passen worden thans uitsluitend uitgegeven door de paspoortenafdeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Pasove Oddeleni Ministerstva Vnitra) te PRAAG.
6. Daar de oude en nieuwe passen in hoofdzaak met elkaar overeenkomen, zal het niet steeds gemakkelijk zijn personen, die bij het huidige regime personeel gracie zijn van vluchtelingen met een oud paspoort te onderscheiden. Als voornaamste leidraad kan dienen:
 1. datum van afgifte (na 1 November 1949 - nieuw paspoort)
 2. autoriteit, die pas heeft uitgegeven. Alleen voor nieuwe paspoorten is dit de pasafdeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Rogb.

NIET O.K.
ACD/42
DAT. 9/12/50
PAR: 21

20 MRT 1950
ACD/ 02233

7 Maart 1950.

U 22688b - C 56 - C1/CS2

Land: TSJECHOSLOWAKIJE

Soort informatie: CI

Onderwerp: nieuwe tsjechische paspoorten, welke November, December 1949 werden uitgegeven

Datum van waarneming: 24 Februari 1950

Bron: 6

Referenties: mijn U 20132a, d.d. 13-12-1949 en
mijn U 18586 h, d.d. 13-1-1950

75740 (925)

co. 67330

78022

Tsjechische paspoorten uitgegeven sedert 1.11.49

- Over het algemeen is het uiterlijk van de pas hetzelfde gebleven: zelfde formaat, omslag en kwaliteit papier, zelfde nummering der bladzijden. Evenals voorheen zijn er 32 bladzijden, die slechts aan een zijde zijn bedrukt. De omslag is van blauw linnen, de binnenzijde van de omslag is met tekst bedrukt. Aan de voorzijde is de omslag bedrukt met het kleine staatswapen van de Tsjechische Republiek, waaronder de woorden: "Republika Ceskoslovenska". Boven het wapen zijn de woorden "Cestovni Pas"(= resipas) aangebracht.
De grootte van het wapen en de letters is dezelfde als van de passen van 1946, alleen zijn wapen en letters thans in zilver(vroeger in goud) uitgevoerd.
De binnenzijde van het voorste deel van de omslag is omlijst met een blauwe lijn, waarbinnen het staatswapen in silhouette voorkomt, zulks in afwijking met de pas van 1946.
- De tekst, waarbij vreemde mogendheden en autoriteiten om faciliteiten voor de houder van de pas worden verzocht is dezelfde als van de passen van 1946, nl. eerst in het Tsjechisch of Slovaaks, vervolgens in het Frans, Russisch en Engels. Onder de tekst in de linkerhoek is een ruimte voor een stempel (leges stempel voor 20 Tsjechische Kronen), evenals in de passen van 1946; in de rechter onderhoek is een merkteken gedrukt, vermeldende de prijs van de pas: "Cena Cestovního Pasu 60 Kcs".

3. De eerste bladzijde van de pas zelve is een overdruk uit de pas van 1946: bij de nieuwe pas is echter de rubriek "Domovska Prislusnost" (= "Heimatzuständigkeit"), met horizontale lijnen overgedrukt, zulks in verband met de opheffing bij de wet van domicilie in 1948.
4. De bladzijden 2-7 zijn gelijk aan die van de pas van 1946. De bladzijden 8-32 vertonen in vier talen een overdruk (in het Tsjechisch: "visa a Zaznamy" = visa en notities). Verder alles gelijk als in de pas van 1946. Nieuw is echter, dat in de bovenrand van elke bladzijde de letters "RCS" (Republika Ceskoslovenska) voorkomen en in de onderrand een liggende lindentak, een en ander in zilver uitgevoerd. Bij de paspoorten van 1946 was de achterzijde van de omslag niet bedrukt.
5. De nieuwe passen worden thans uitsluitend uitgegeven door de paspoortenafdeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Pasove Oddeleni Ministerstva Vnitra) te PRAAG.
6. Daar de oude en nieuwe passen in hoofdzaak met elkaar overeenkomen, zal het niet steeds gemakkelijk zijn personen, die bij het huidige regime personae gratae zijn van vluchtelingen met een oud paspoort te onderscheiden. Als voornaamste leiddraad kan dienen:
 1. datum van uitgifte (na 1 November 1949 = nieuw paspoort)
 2. autoriteit, die pas heeft uitgegeven. Alleen voor nieuwe paspoorten is dit de pasafdeling van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

NOTA

Van: KA-R.A.

UITGEBOKT

Op 13-4-50 werd aan Clipper brief No. CAH/50/199(80182) geschreven, waarin hem de gegevens werden vertrekt vervat in het schrijven No. 80182 dd. 18-2-50 en inlichtingen werden gevraagd omtrent de "Prague News Letter".

13-4-50.

J. R. A.

GOVERNEMENT VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN

PARKET VAN DE PROCUREUR-GENERAAL

1529
18 FEB. 1950
A.D.I. 80182

ZEER GEHEIM.

Aan de Heer

Hoofd van het Bureau Binnenlandse
Veiligheidsdienst,

Javastraat No. 68,

's-GRAVENHAGE/NEDERLAND.

OP KAART
ACD/...
DAT: 18/2/50
PAR: 10

Uw nummer (letter):

Uw brief van

Ons nummer:
7 G.

Onderwerp:

Willemstad, 11 Februari 1950.
Curacao.

Bijlagen:

Hierbij heb ik de eer, U HoogEdelGestrenge het navolgende mede te delen:

Mij is gebleken, dat communistiche lectuur uit Tsjecho-Slowakije hier binnen komt, en wel de "Prague News Letter", a Survey of Czechoslovak News and Comments.

Het exemplaar, hetwelk ik thans onder mij heb, werd geadresseerd aan de Voorzitter van de Democratische Partij, die het mij eigener beweging deed bezorgen, onder mededeling, dat hij het ongevraagd had ontvangen.

In overleg met de Heer Postdirecteur was ik reeds doende, maatregelen te treffen, waardoor een zekere mate van toezicht op het binnenkomen van communistiche lectuur mogelijk zal worden.

Zodra mij meerdere gegevens bekend zijn, zal ik op deze aan gelegenheid nader terugkomen.

E/vdF/

De Procureur-Generaal,

De afzender aan de geadresseerde te bezorgen en in elke brief slechts EEN onderwerp te behandelen

OP KAART
ACD/4C
DAT: 2/11-50
P R: <i>en</i>

Datum, 26 Januari 1950.

2 FEB. 1950
ACD/70093

(CO 67330)

C4
H. N. Hellendoorn

Betreffende Robert Bedrich, geb. 17-11-1901 te Frydland, van beroep colorist, wonende Blokkendijk Nijverdal gem. Hellendoorn. Hij is gehuwd ~~en~~ leeft samen met Marianne Ova, geb. 5-11-1903 te Brno. Uit dat gezin zijn 3 kinderen geboren nml. Maria Robert, geb. 18-3-1931, welke werkzaam is bij de uitgeverij Querido Singel 262 te Amsterdam (C), haar adres is Corelliestraat no. 9 te Amsterdam (Z), Kristina Robert, geb. 20-10-35 te Brno, die de Quakerschool te Ommen bezoekt en Jiri Robert, geb. 22-3-37 te Brno.

De familie heeft bezittingen in Frydland, doch hij is nadat Hitler in Tsjechosloowakije aan het bewind kwam en hij zich daarmede niet kon verenigen, gevlucht naar Hongarije. Daar is hij geweest van 1939 tot 1946. Daarna vestigde hij zich weer in Frydland en was daar werkzaam in een fabriek als colorist. Daar werd hem een betrekking als Directeur aangeboden als hij communist wilde worden, hetgeen hij weigerde. Hij werd daar onmogelijk en verkreeg een betrekking als colorist bij de Nederlandse Stoomblekrij te Nijverdal. Hij vertrok uit Tsjechosloowakije op 30 Mei 1947 naar Nederland op zijn tegenwoordig adres.

Hij stamt uit een liberale familie, zijn opvattingen en uitdrukkingen zijn anti-revolutionnair.

Doordat hij moeilijkheden in het bedrijf veroorzaakte door gegeven opdrachten niet uit te voeren of anders dan van hem werd verlangd en hij tegen de afspraak in zijn kennis niet aan anderen over wilde dragen is hij na afloop van zijn driejaarlijks contract tegen 1 Mei 1950 ontslagen. Daar de directie hem echter in de fabriek niet langer vertrouwde is hem na 1 Nov. 1949, de datum dat zijn ontslag werd bekend gemaakt, de toegang tot de fabrieken ontzegd. ~~Hem~~ is een jaar loon te voren uitbetaald. Niettegenstaande hij door de leiding van de fabriek werd gewantrouwd op technisch gebied, vertrouwde zij hem wel op politiek terrein, zelfs werd mij, als corpschef, gevraagd zo mogelijk te willen voorkomen dat hij niet als ongewenste vreemdeling zou worden uitgeleid, om hem niet in communistische handen te spelen.

Thans heeft hij nog een verblijfsvergunning tot 1 Mei 1950 en is hij bezig een betrekking te zoeken in Amerika, wat hem zeer waarschijnlijk zal gelukken.

Wat betreft zijn relaties met buitenlanders daar kwam niets van vast te staan.

Hier terplaatse gaat hij met zeer nette mensen om die zich niet op politiek terrein bewegen.

Verschenen zomer ging hij elke ^{vr} dag naar Amsterdam en nu bleek dat hij daar een specialist bezocht, daar hij in de zomer last van asthma heeft. Die geregelde reizen maakt hij nu niet meer.

In verband met de Vreemdelingenwet heb ik mij speciaal met hem bemoeid, doch mijn mening is, dat hij noch uiterst links, noch uiterst rechts georiënteerd is.

t.b.v. C 4

CO 67330

Kris 6568 R

27.10.1949

XXXXXX

de Heer Korpschef
van Politie
van HELLENDOORN
te
NIJVERDAL.

Bedrich R O B E R T,
geboren 17 November 1901,
nationaliteit: Tsjechische.
wonende te NIJVERDAL, Blokkendijk.
werkzaam als colorist bij de Ned. Stoomblekerij te Nijverdal.

Verzoeken - echter zonder betrokkene persoonlijk in het
onderzoek te betrekken - zijn relaties met hier te lande wo-
nende Tsjechen en Tsjechische Legatie te onderzoeken.

Personenlijst afgegeven en besproken 3 11-49

D13 R

06.331.2
09.237

C
in PA

13 Januari 1950.

U 18586h - C 56 - C1/CS2

Land: TSJECHOSLOWAKIJE

Soort informatie: CI

Onderwerp: Tsjechische paspoorten

Datum van waarneming: begin December 1949

Bron: 6

Referenties: Uw schrijven, 70491, d.d. 2-11-1949

Co by 330

18 JAN. 1950
ACD/70022

NIET O.K.
ACD/ve
DAT. 2/12-50
PAR: CW

1. Op vele Tsjechische paspoorten komt het letterteken NP en/of NR voor, gevolgd door een nummer.
2. NP staat voor : ne prodluzovat, hetgeen betekent "niet verlengen". Een dergelijk paspoort mag door Tsjechische consulaten of gezantschappen niet worden verlengd zonder toestemming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

NR staat voor: ne rozsirovat, hetgeen betekent "niet uitbreiden". Zonder toestemming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken mag een paspoort, voorzien van dit kenteken, niet voor meerdere landen dan reeds in het paspoort aangegeven, geldig worden verklaard.
3. De getallen, achter bovenstaande lettertekens voorkomende, duiden op het dossiernummer bij het Praagse Ministerie van Binnenlandse Zaken.

A.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

UITGEBEKT

No. 77857
Bijl.: gene

's-Gravenhage, 7 Februari 1950

Betr.: Tsjechische paspoorten VERTROUWELIJK

In antwoord op Uw schrijven No. Geh.Gr.V.D. 57/50 dd. 11 Januari 1950 en in aansluiting op de over dit onderwerp reeds eerder gevoerde correspondentie heb ik de eer U mede te delen, dat, volgens een thans bij mij ontvangen betrouwbare inlichting, aan de in de Tsjechische paspoorten voorkomende letters NP en NR de volgende betekenis moet worden gehecht.

NP staat voor: NE PRODLOZOVAT (niet verlenen), het geen zou betekenen, dat een aldus gemerkt paspoort in het buitenland slechts door een Tsjechisch Consulaat of Gezantschap mag worden verlengd na verkregen toestemming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

NR staat voor: NE ROZSIROVAT (niet uitbreiden), hetgeen zou betekenen, dat slechts met toestemming van het Ministerie van Binnenlandse Zaken het paspoort voor andere landen dan de reeds aangegeven mag worden geldig verklaard.

De cijfers achter de bovenbedoelde nummers zouden op het dossier-nummer van de houders der paspoorten bij het Praagse Ministerie van Binnenlandse Zaken wijzen.

Het bovenomschreven systeem van letters en nummers wijst m.i. op een sterke centrale controle op de houders van Tsjechische paspoorten. Enige conclusie omtrent de politieke betrouwbaarheid van de houders kan er m.i. echter niet aan worden vastgeknoopt.

Waar voorshands het raadsel van deze nummers en letters wel schijnt te zijn opgelost acht ik verdere controle Uwerzijds op Tsjechische paspoorten (tenminste op dit punt) niet noodzakelijk.

h M.C.

S.T.

11 Januari 1950.

No. Geh./Gr.V.D. 57/50.

Bijl.: een.

Onderwerp: Verandering van nummers
in Tsjechische paspoorten.

NIET O.K.
ACD/ye
DAT: 1/12-0
PAR: ew

06.33/2
09.237 - 06.2126
14 JAN. 1950
ACD/77057

Hierbij moge ik U doen toekomen een uittreksel uit een rapport opgemaakt door Z betreffende de verwisseling van nummers in Tsjechische paspoorten.

Indien door Uw dienst prijs wordt gesteld op een opgave als bedoeld onder advies in bijlage dezes, moge ik U verzoeken mij dit te willen berichten.

S.T.

S.T.

Aan: B.V.D.

Typ: 18.

Coll.: wy

UITTREKSEL.

VEILIGHEIDS RAPPORT.

1e exemplaar.

No. 3/50.

Datum van bericht: 7 Januari 1950.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: eigen personeel.
Betrouwbaarheid van bericht: betrouwbaar.
Betrouwbaarheid van berichtge-
ver:
Welke acties zijn ondernomen: gene.
Met welke inst. wordt samen-
gewerkt: gene.

BERICHT.

Bij controle der Tsjechische paspoorten is thans gebleken dat in de "nieuwe" paspoorten (d.w.z. na 1 September 1949 uitgegeven pp.) de nummers achter de letters NP NR verschillen van de nummers die in de oude paspoorten achter deze letters stonden, terwijl de paspoorten ten name van dezelfde persoon staan.
B.v. oud nummer NP NR 108890 thans NP NR 010556.

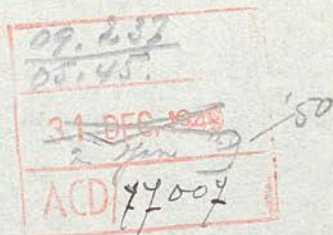
Advies. Indien prijs wordt gesteld op een opgave van de veranderde nummers moge ik verzoeken dit te berichten.
Verder ter informatie.

Typ: 18.
Coll.: 10

Ordn 30/12 JMG
R
28 December 1949.

U 20806a - C 56 - C1/CS2

B
Betr: Viering verjaardag van STALIN
in TSJECHOSLOWAKIJE.

..
Bijgaand moge ik U een afschrift van een schrijven van Hr Ms Ambassadeur te PRAAG doen toekomen betreffende bovengenoemd onderwerp, hetwelk mij van de zijde van het Ministerie van Buitenlandse Zaken bereikte, en naar de inhoud waarvan ik kortheidshalve moge verwijzen.

A.

In het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'S GRAVENHAGE.

Praag, 25 November 1949

viering verjaardag
van Stalin in
Tsjechoslowakije

Vertrouwelijk

Gezien de waarschijnlijkheid, dat de buitenlandse pers melding zal maken van het feit, dat 9 miljoen Tsjechen de groet aan Stalin ondertekend hebben ter gelegenheid van diens 70ste verjaardag, heb ik de eer Uwer Excellentie te berichten, dat mij met zekerheid bekend is, dat de Tsjechische autoriteiten een Nederlandse dame, die overigens reeds tientallen jaren in Tsjechoslowakije woont, op straffe van deportatie naar een arbeidskamp gedwongen hebben de groet aan Stalin te ondertekenen.

De Tijdelijk Zaakgelastigde

J. van der Gaag

Aan Zijne Excellentie
de Heer Minister van Buitenlandse Zaken
te 's - G r a v e n h a g e
met 3 kopieën

S.T.

19 December 1949.

No. Geh/Gr.V.D. 1366/49.

Bijlagen: een.

Onderwerp: Aanvragen Tsjechische
paspoorten e.a.

GEHEIM

21 DEC. 1949

ACD/75971

NIET O.K.
ACD/ye
DAT: 8/12-50
PAR: CW

do 67330

30492

Onder verwijzing naar mijn
brief No. Geheim/Gr.V.D. 1366/49,
dd. 26-9-'49 met één bijlage, be-
treffende "Vernieuwing van Tsjechi-
sche paspoorten moge ik U hierbij
doen toekomen een uittreksel uit een
rapport, opgemaakt door Z, betrekking
hebbende op deze aangelegenheid en op
de Tsjechen Ričar, Mevr. Treub e.a.

S.T.

AAN: B.V.D.

Typ: 10.

Coll.: *W*

No. G.V. 111/49 Geheim.

BERICHT

Datum van bericht: 12 December 1949.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: T.
 Betrouwbaarheid bericht: niet te beoordelen.
 Betrouwbaarheid berichtgever: Lijkt betrouwbaar.
 Ondernomen acties: Gene.
 Met welke instanties samengewerkt: Gene.

BERICHT

Onderwerp: Tsjechische Legatie den Haag.

1. Aanvragen Tsjechische paspoorten:

Op een werkvergadering, gehouden op bovenvermelde Legatie op 2-12-'49, heeft Frengl een overzicht gegeven over de stand van het aantal binnengekomen verzoeken om paspoorten. Daarbij verklaarde hij dat zich in Nederland ongeveer 500 Tsjechen bevinden die bij de Tsjechische Legatie staan ingeschreven. Hiervan hebben slechts ongeveer 100 Tsjechen een verzoek om een nieuw paspoort ingediend. Naar verwacht wordt zullen slechts 40 personen de beloften van trouw aan de Communistische regering tekenen.

+ 2. Ričar.

Terwijl Ričar ziek lag, heeft dokter Wellner hem bezocht en gezegd, dat op de Legatie werd verteld dat Ričar bij terug roeping naar Praag niet naar Tsjecho-Slowakije terug zou gaan en vroeg hem of dat juist was. Ričar antwoordde hierop dat op de Legatie hetzelfde verteld werd over Dr. Wellner en wat voor antwoord deze daarop had.

Dr. Wellner heeft aan Martinic het voorstel gedaan om nu reeds alles in orde te maken voor de verzending van de meubelen van Ričar naar Praag.

+ 3. Mevr. Treub.

Mevrouw Treub, die werkzaam zou zijn op de Handelsafdeling van de Legatie, heeft, volgens Palova een waarschuwing gekregen omdat zij, op de dag dat het bericht van de terugroeping der ambtenaren bekend werd op 29-11-1949, iemand had opgebeld en daaraan had verteld welke ambtenaren teruggeroepen werden.

+ 4. Kasal.

Kasal, die aanvankelijk meende dat Palova op hem verliefd was, vreest nu, dat zij een dubbele rol met hem speelt, daar zij hem teveel vraagt en echter te dikwijls de nadruk oplegd dat hij haar wel kan vertrouwen. Kasal doet zich echter tegenover haar voor als communist, die, om niet de schijn te willen wekken ten behoeve van zijn betrekking Communist te zijn, zich nog niet als partij-lid heeft gemeld.

+ 5. XX Palova.

Palova heeft instructies gekregen dat zij bij de familie Strnad moet gaan wonen en steeds in gezelschap van deze familie of een der familie leden moet zijn, waar zij ook heengaat. Zij gaat dan ook vaak met hem uit.

- 6. Krestbova Ludmilla, het dienstmeisje van Martinic, heeft op 5-12-49 gezegd dat zij het hier in het begin niet prettig vond, maar nu een andere mening is toegedaan, daar zij hier niets te maken heeft met vergaderingen, Arbeidsbrigaden, werkwerdstrijden e.d.

Zij zou niet graag weer naar Praag teruggaan.
Zij komt vrij van de Communistische propaganda.

Typ; 10.

Coll.: wp

UWED 15/12 24

13 December 1949.

U 20132 a - C 56 - C1/CS2

Volgno.
17 DEC. 1949
ACD/ 45740

Betr: TSJECHOSLOWAKIJE.

Uit betrouwbare bron vernam ik omtrent TSJECHOSLOWAKIJE de volgende gegevens:

"GRENVERKLEER"

Nieuw is de bepaling, dat aan ieder, die TSJECHOSLOWAKIJE binnenreist bij de grens een "persoonlijke verklaring-aankomst-vertrek" om in te vullen, voorgelegd wordt. Het gaat hierbij om een blad van lichtblauw papier, hetwelk dertien vragen in de Duitse taal bevat. Deze vragen zijn: naam, voornamen, beroep, geboorteplaats en -datum, tegenwoordige woonplaats (juiste adres), doel van de reis, nationaliteit, burger van welke staat, "Heimatszuständigkeit", nummer van de pas, datum en plaats van afgifte, plaats van bestemming (juiste adres), laatste verblijfplaats voor het vertrek, vermoedelijke duur van het verblijf, kind tot 16 jaar, dat mee-reist (naam, voornamen, ouders), de reis van naar

Aan het slot staat er woordelijk: "Ik bevestig met mijn eigen handtekening de juistheid van het ingevulde en ben mij bewust, dat ik mij, in geval van onjuiste opgave, aan strafvervolgning blootstel. Handtekening".

Tegenover vreemdelingen aan de grens nog steeds geen chicanes en snelle niet te intensieve controle.

Aan de grens worden brede mijnen velden aangelegd, hoge prikkeldraadversperringen en wachttorens. Hiertoe worden ook grote evacuatie's doorgevoerd. Een en ander is vanuit de trein niet te zien.

EMIGRATIE

De vluchtelingenstroom naar het Westen duurt voort. Hongaarse joden, die niet naar OOSTENRIJK kunnen, gaan over TSJECHOSLOWAKIJE, vanwaar zij in het raam van de samenwerking CSR-PALESTINA naar latstgenoemd land kunnen vertrekken. Illegaal vertrek is uiterst moeilijk. Er zijn ook nieuwe passen uitgegeven. Is men politiek niet verdacht, dan kan men met achterlating van al zijn goederen nog een pas (alleen geldig voor het verlaten van het land) kopen voor veertig tot vijftig duizend Tsjechische kronen. Een Australisch visum kost zestig duizend kronen.

CENSUUR

Bestaat officieel niet. In werkelijkheid wel."

A.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
's GRAVENHAGE

S.T.

9 December 1949.

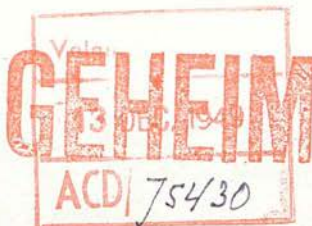
No. Geh/Gr.V.D. 1684/49.

Bijlagen: drie.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

067330

OP KAART
ACD/4e
DAT: 8/12.50
PAR: CW

7498

In aansluiting op mijn brief
No. Geheim/Gr.V.D. 1684/49 dd. 30 No-
vember 1949, met een bijlage, onder-
werp als in margine, moge ik U hierbij
wederom doen toekomen een drietal
uittreksels uit rapporten, betrekking
hebbende op in Tsjechische paspoorten
voorkomende aantekeningen.

S.T.
15

AAN: B.V.D,

Typ: 10.
Coll.: W

No. 73.

Datum van bericht: 20 November 1949.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: Eigen personeel.
 Betrouwbaarheid bericht: Betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid berichtgever: Idem.
 Met welke instanties samengewerkt: I. en A.
 Welke acties zijn ondernomen: Controle vrachtwagens.

BERICHT:

In aansluiting op rapport No. 52 dd. 29 Aug. 1949 bericht ik U het navolgende:

Op 11 September 1949 passeerden via D.P. onderstaande chauffeurs van Tsjechische nationaliteit:

I. **Zaveta Rudolf**, geboren 1 November 1908 te Praag, woonplaats te Praag
 pasp.no. 2265/8579/48 op laatste bladz. NP NR 101740.

+ **RUCKA Vladimir**, geboren 19 December 1914 te Klokocov, woonpl. Praag
 pasp.no. 3061/2161/49 op laatste bladz. NP NR 108432.

Reisden van PRAAG naar ROTTERDAM.) vrachtauto A. 88005.
 Op 12 October 1949 van Rotterdam naar Praag)

II. Op 12 September 1949 passeerden via D.P. (Praag naar Rotterdam)

+ **GRUDA M.** geboren 24 November 1924 te Vsyany Janovice, woonpl. Praag
 pasp.no. 2575/1298/49 op laatste bladz. NP NR 107284.

x **NOVAK M.** geboren 5 October 1915 te Nebuzeby, woonplaats Praag
 pasp.no. 2763/10169/48 op laatste bladz. NP NR 103286.

Vrachtauto A. 88035.

III. **VOMASTEK Frantisek**, geboren 11 November 1897 te Pavlov Pelkrtimov Oki,
 woonpl. Praag, pasp.no. 3065/1939/49 NP NR 108215.

+ **HAASE Erwin**, geboren 19 November 1921 te Videm Rakowsko, woonpl. Praag
 pasp.no. 3075/1507/49 NP NR 107767.

Vrachtauto A. 88075.

(Aanvulling van opgaven in rapport No. 52/49 dd. 29-9-'49 No. 3 en 4).

IV. Op 13 September 1949 passeerden via D.P. (Praag naar Rotterdam).

x **VOVCARENKO H.** geboren 20 Juli 1900 te Alexandropol, woonpl. Praag.
 pasp.no. 2148/5100/48 op laatste bladz. NP NR 96339.

+ **MACHOTA J.** geboren 27 Februari 1908 te O. Duba woonpl. Praag,
 pasp.no. 3071/2623/49 op laatste bladz. NP NR 108867.

Vrachtauto A. 88107.

V. Op dezelfde datum van Amsterdam naar Praag.

+ **KOZAK K.** geboren 27 October 1905 te Praag, woonplaats te Praag.
 pasp.no. 2765/9525/48 op laatste bladz. NP NR 102656.

+ **HUDEK K.** geboren 22 Januari 1907 te Praag, woonplaats te Praag,
 pasp.no. 2765/10159/48 op laatste bladz. NP NR 103266.

Vrachtauto A. 88038.

VI. Op 16 September 1949 passeerden via D.P. (Praag naar Rotterdam).

+ **VAREABA M.** geboren 28 October 1920 te Osoy o Irsova, woonpl. Praag.
 pasp.no. 2464/8173/48 op laatste bladz. NP NR 101367.

+ **HAVELKA V.** geboren 28 Maart 1915 te Belaprd Xydezni woonpl. Praag.
 pasp.no. 2443/1622/48 op laatste bladz. NP NR 92053.

Vrachtauto A. 88086.

Zijn op 22 September 1949 van Rotterdam naar Praag gereisd.

- VII. Op 18 September 1949 passeerden D.P. van Praag naar Rotterdam:
+ PETR J. geboren 3 Maart 1924 te Praag, woonpl. te Praag.
pasp.no. 2666/1640/49 op laatste bladz. NP NR 107790.
+ FILIP A. geboren 12 Maart 1915 te Praag, woonplaats te Praag,
pasp.no. 2766/1641/49 op laatste bladz. NP NR 107911.
Vrachtauto A. 88016.
Zijn op 22 September 1949 van Rotterdam naar Praag gereisd.
- VIII. Op 22 September 1949 passeerden via D.P. van Praag naar Rotterdam.
+ TECH A. geboren 12 Februari 1923 te Alservorstadt, woonpl. te Praag
pasp.no. 2448/800/48 op laatste bladz. NP NR 91254.
+ KOTLANT J. geboren 20 Juni 1923 te Praag, woonpl. te Praag.
pasp.no. 2865/2429/48 op laatste bladz. NP NR 93825.
Aanvulling van opgaven in rapport No. 55/49 dd. 12-9-'49 No. II).
Vrachtauto A. 88020.
- IX. + BRABEC J, geboren 28 Augustus 1905 te Praag, woonpl. te Praag.
pasp.no. 2866/132/49 op laatste bladz. NP NR 104232.
+ CERMAK M. geboren 22 Juli 1923 te Sornily (?) woonpl. te Praag,
pasp.no. 2669/9528/48 op laatste bladz. NP NR 10653.
Vrachtauto A. 88100.
- X. Op 23 September 1949 passeerden via D.P. van Praag naar Rotterdam.
+ KROUZEK Fr. geboren 20 December 1913 te Praag, woonpl. te Praag
pasp.no. 2366/1757/49 op laatste bladz. NP NR 108027.
+ DVORAK L. geboren 17 Augustus 1912 te Praag, woonpl. te Praag
pasp.no. 3466/1947/49 op laatste bladz. NP NR 101183.
Vrachtauto A. 88126.
Zijn op 28 September 1949 van Rotterdam naar Praag gereisd.
- XI. Op zelfde datum van Praag naar Rotterdam:
+ SIMEK J. geboren 28 December 1915 te Radesov, woonpl. te Praag
pasp.no. 3168/992/49 op laatste bladz. NP NR 1092781.
+ HOLY A. geboren 11 Januari 1915 te Praag, woonpl. te Praag.
pasp.no. 2466/130/49 op laatste bladz. NP NR 104230.
Aanvulling van opgaven in rapport No. 55/49 dd. 12 September 1949
No. III.
Zijn op 28 September van Rotterdam naar Praag gereisd.
- XII. Op 8 October 1949 passeerden via D.P. van PARDOBITZ naar Rotterdam
+ BAZANT Jozef, geboren 25 September 1913 te Lazne, woonpl. te Lazne
pasp.no. 3549/?/? op laatste bladz. NP NR 103912.
+ SLAVIK Jozef, geboren 7 December 1919 te Borice, woonpl. te BORICE,
pasp.no. 3579/?/? op laatste bladz. NP NR 95876.
Vrachtauto A. 88166.
Zijn op 12 October 1949 van Rotterdam naar Tsjecho-Slowakije gereisd.
- XIII. + PLSEK L. geboren 22 Juni 1914 te Horne, woonplaats te Praag.
pasp.no. 2668/4567/48 op laatste NP NR 95868.
+ SALVICKY J. geboren 23 October 1914 te Prelone, woonplaats te Praag.
pasp.no. 2265/10826/48 op laatste bladz. NP NR 103916.
Zijn op 12 October 1949 naar Tsjecho-Slowakije gereisd.

ADVIES:

Vorenstaande personen zijn allen van Tsjechische nationaliteit en zijn in dienst der "Cechobel" (Tsjechische transportonderneming).

Opgaven zijn ter INFORMATIE/

Door ambtenaren der I. en A. zijn vrachtwagens gecontroleerd, doch werd niets terzake dienende aangetroffen.

Typ: 10.
Coll.: 10

Nr. 406/49.

Datum van bericht: 22 November 1949.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: Contact en eigen waarneming.
Betrouwbaarheid bericht: Betrouwbaar.
Betrouwbaarheid berichtgever: Vermoedelijk betrouwbaar.
Met welke instanties wordt samengewerkt: Gene.
Welke acties zijn ondernomen: Gene.

Ref. Uw schrijven No.Geh/Gr.V.D. 1168/49
dd. 18 Augustus 1949.

B E R I C H T.

In antwoord op Uw opgemeld schrijven, moge ik U berichten, dat bijna alle paspoorten van te Schiphol passerende Tsjechen, op de laatste bladzijde zijn voorzien van een stempel "NP-NR" in rode of blauwe inkt.

Overeenkomstig de verklaringen van een contact houdt dit stempel een vergunning in van de Tsjechische nationale bank tot het medenemen van deviezen naar het buitenland.

Op de vraag of dit stempel slechts verleend wordt na gebleken politieke betrouwbaarheid kon contact niet antwoorden.

22 November 1949.

Typ: 10
Coll.: *ip*

No. 74.

Datum van bericht: 19 September 1949.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: Eigen personeel.
Betrouwbaarheid bericht: Betrouwbaar.
Betrouwbaarheid berichtgever: Idem.
Welke acties zijn ondernomen: Geen.
Met welke instanties wordt samengewerkt: I. en A.

BERICHT:

Op 24 September 1949 passeerden via de D.P. omstreeks 18.25 uur, komende van FRANKFORT gaande naar AMSTERDAM:

NITEFOR, H. geboren te HAJE ROSTOCKY 5 September 1899, wonende te Amsterdam pasp. no. 4266/27020/47. van Tsjechische nationaliteit. In paspoort Permit voor Duitsland. Verblijfsvergunning en visum tot September 1950.

GEEN "NP-NR" wel een nummer n.l. 80922.

reisde in gezelschap van:

BOERMA, W.M.J.A. Nederlander, geboren te Maarssen 7 Mei 1913. Ned. paspoort no. 415715 wonende te Amsterdam.

Autonummer GZ. 6454.

Bij controle door ambtenaren der I. en A. werd niets bijzonders geconstateerd.

ADVIES:

Ter informatie en eventuele controle, wat voor een persoon NITEFOR is. (Was op 18-9-1949 via Elten uitgereisd).

Typ: 10.
Coll.: 18

AAN KB.
VAN C 4.

No. 74975
Bijl.: gene

Betr.: Tsjechische paspoorten

Na langdurige controle is gebleken, dat in de paspoorten van Tsjechen, die met toestemming van hun regering voor kortere of langere tijd Tsjechoslowakije verlaten, op de laatste bladzijde voor het achteromslag voorkomt een met rode stempelinkt hoofdletter B in een cirkel geplaatst of de hoofdletters "NP" "NR" en hierachter een nummer gestempeld in zwarte inkt, of "NP" "NR" en hieronder een blauwe cirkel en daarnaast een nummer met een handtekening (?).

Volgens uit oncontroleerbare bron ontvangen inlichtingen zouden de letters "NP" "NR" betekenen NAPPAR NUMERO.

De houders van deze paspoorten worden verondersteld niet over de heersende toestanden in Tsjechoslowakije te spreken, maar moeten wel uitkijken naar de toestanden in de landen die zij bezoeken.

Kan KB. dit aan de Tsjechische expert voorleggen met verzoek om, kan het zijn spoedig, commentaar?

12/11-49

M/C
C.10

No. 74975

's-Gravenhage, 9 December 1949

Bijl.: gene

Betr.: Tsjechische paspoorten

VERTROUWELIJK

Naar aanleiding van de laatste alinea van Uw schrijven dd. 30 November 1949 No. Geh/Gr.V.D. 1648/49 betreffende in margine genoemd onderwerp, deel ik U mede, dat thans over voldoende gegevens wordt beschikt, die door een Tsjechisch expert bekeken zullen worden.

De met onze brief dd. 5 Augustus 1949 No. 67330 gemaakte afspraak kan dus voorlopig als vervallen beschouwd worden.

M.C.

S.T.

30 November 1949.

No. Geh/Gr.V.D. 1684/49.

Bijlagen: 1.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

Volgno.

- 5 DEC. 1949

ACD/74975

PA gemaakt

OP KAART
ACD/48
DAT: 8/12-50
PAR: <i>ew</i>

73062

67530-60

In aansluiting op mijn brief No. Geheim/Gr.V.D. 1168/49, dd. 2-11-1949 met een bijlage, onderwerp als in margine, moge ik U hierbij wederom doen toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z, betrekking hebbende op in Tsjechische paspoorten voorkomende aantekeningen.

Ik moge U verzoeken, mij te willen berichten of Uwerzijds in het vervolg nog prijs wordt gesteld op het ontvangen van berichten als hiervoren bedoeld.

S.T.

S. J.

AAN: B.V.D.

Typ; 10

Coll.: *W*

No. 145.

Datum van bericht: 16 November 1949.

Rapporteur:

Van wie is het bericht afkomstig: eigen waarneming.

Betrouwbaarheid bericht: betrouwbaar.

Betrouwbaarheid berichtgever: betrouwbaar.

Welke acties zijn ondernomen: Gene.

Met welke instanties wordt samengewerkt: gene.

B E R I C H T: (Met aan het slot een advies van de rapporteur omtrent de verdere behandeling).

B E T R E F T: Aantekening in Tsjechische paspoorten.

Uw onderschrift dd. 24 Augustus 1949, Gr.V.D. nr. 111.

Het volgende werd mij heden medegedeeld.

Zondagmiddag, 13 November 1949 omstreeks 16.30 uur, landde op het vliegveld Welschap te Eindhoven een Dakota-vrachtvliegtuig van de Ceskoslovenska Aeroline, afkomstig uit Praag. Bedoeld vliegtuig had 2000 K.G. textiel aan boord bestemd voor Nederland, welke textiel op het vliegveld Welschap werd gelost. Na het lossen van deze vrachtvloog het vliegtuig, omstreeks 18.15 uur van gemelde datum, door naar Southend (Eng.) en zou vandaar uit de volgende dag geladen met varkens terugvliegen naar Hongarije. Het vliegtuig was bemand met vier koppen, n.l. een 1e en 2e piloot, een mechaniciën en een radiotelegrafist. Na aankomst van het vliegtuig bood de 1e piloot de paspoorten van de bemanning aan. Deze bestond uit:

- 1e. BABACK, Paul, geboren te Praag, 21-2-1911, van beroep mechaniciën, in bezit van Tsjechische paspoort nr. 2271/7503/48, afgegeven te Praag door het Comité Central National de la Ville de Prague en geldig tot 31-12-49.
- + 2e. ANGETTER, Vit, geboren te Prosbovice, 25-2-'21, van beroep piloot, in bezit van Tsjechisch paspoort nr. 2666/2733/49, afgegeven (als onder 1e)
- 3e. SISPERA, Jaroslav, geboren te Mikolof 9-4-'20, van beroep radiotelegrafist, in bezit van Tsjechisch paspoort nr. 2762/8591/48, afgegeven te Praag (als onder 1e)
- ✓ 4e. RIHA, Jan, geboren te Skoba Horadonclou, 25-2-'18 van beroep piloot, in bezit van Tsjechisch paspoort nr. 3261/8589/48, afgegeven te Praag (als onder 1e). Deze persoon was de gezagvoerder van het vliegtuig. In de onder 1e en 2e paspoorten op bladzijde 32 (dit is de laatste bladzijde voor een blijkbaar later bijgevoegd gedeelte van enkele bladen van afwijkend model en witte kleur) stonden links onder, met rode drukinkt gestempeld enkele letters van behoorlijk formaat, tussen aanhalingstekens, n.l. " N P " - " N R ", hieronder stonden in het midden van de bladzijde enkele cijfers, deze kwamen echter ook voor in de paspoorten van de onder 3e en 4e genoemde personen, Deze luiden respectie-

velijk:

1e. 100705; 2e. 108972; 3e. 107149; 4e. 101753.

Opmerkelijk was verder het gedrag der bemanning, deze bleven hamelijk steeds bij elkaar en gingen ook gezamenlijk naar het informatiebureau voor het opmaken van het vliegplan. De bemanning is NIET in contact geweest met personen, welke anders dan uit hoofde van hun betrekking, op het vliegveld aanwezig waren.

In aansluiting op vorenstaande werd bericht:

Op Woensdag 16 November 1949, omstreeks 13.20 uur landde op het vliegveld Welschap wederom het bovenbedoelde vrachtvliegtuig. Ook deze keer was er weer vracht aan boord, welke op het vliegveld Welschap gelost moest worden. Deze bestond voornamelijk uit glas- en aardewerk. Nadat het vliegtuig was gelost, steeg dit onmiddellijk - 14.20 uur - weer op met bestemming Engeland. De volgende dag zou dit wederom met varkens terugvliegen naar Hongarije. Na aankomst bood de 1e piloot weder de paspoorten van de bemanning aan. Deze was, met uitzondering van de hiervoren onder 1e genoemde BABACK, Paul verwisseld. Thans bestond zij uit de volgende personen:

- 1e. BABACK, Paul (reeds genoemd op bladz. 1 onder 1e.).
- 2e. LAICHTER, Jozef geboren te Postviny 20-5-1911, van beroep radiotelegrafist, in bezit van Tsjechisch paspoort, afgegeven te Praag door het Comité Central National de la Ville de Prague en geldig tot 31-12-'49;
- 3e. TAUBER, Pavel, geboren te Stary Postrákov 29-6-1920, van beroep piloot, in bezit van Tsjechisch paspoort nr. 3266/1764/49, afgegeven (zie verder onder 2e).
- 4e. MALOVEC, Ladislav (Gezagsvoerder) geboren te Drahonice, 23-1-1902, van beroep piloot, in bezit van Tsjechisch paspoort nr. 2252/8037/48, (zie verder onder 2e)

In de onder 2e en 3e bedoelde paspoorten stonden op bladzijde 32, op dezelfde plaatsen en op dezelfde wijze als hierboven vermeld, de letters " N P " - " N R ". Verder stond midden onder op bladzijde 32 in alle drie paspoorten een nummer, respectievelijk: 2e. 101350, 3e. 108035, 4e. 101213

Coll.: *W*

only. w/m 54

29 NOV. 1949

23 November 1949.

74581

U 20404 a - C 56 - C1/CS2

Betr: TSJECHOSLOWAKIJE.

C

Uit waarschijnlijk betrouwbare bron vernam ik onderstaand bericht:

1. Het enige weken geleden in de couranten verschenen bericht over de arrestatie van KOPECKY, voormalig Tsjechisch Gezant te BERN, i.v.m. de affaire RAJK, is onjuist. KOPECKY werd reeds eind Juli of begin Augustus van dit jaar bij een poging om naar DUITSLAND te vluchten, met zijn vrouw aan de Tsjechische grens gearresteerd; daarvoor zit hij ook thans nog gevangen.
2. Jan HORA, chef afd. inlichtingendienst van het Ministerie van Binnenlandse Zaken, ressorterende onder de Hoofd Afdeling Politie te PRAAG, (rang "Regierungsrat") is een doorgewinterd communist. Onlangs werd hij gearresteerd, waarbij als reden werd opgegeven, dat hij tapijten en juwelen uit voormalig Duits bezit had gestolen. Zegslieden van bron noemen HORA een der leidende Titoïsten in TSJECHOSLOWAKIJE.
3. Brigade Generaal WEGER, commandant der Militaire Academie te MAHRISCH-WELSSKIRCHEN (HRANICE). In Juli 1949 werd tegen deze generaal een instructie geopend wegens anti-semitische uitlatingen tijdens een les op de Militaire Academie. Hij kreeg toen slechts een waarschuwing, omdat hij overigens "de zozeer gewenste opbouwende critiek" had uitgeoefend. Omstreeks 20 October j.l. werd hij in het geheim veroordeeld tot levenslange gevangenisstraf. Redenen onbekend.

ABC.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

NOTA RAPPORT

Van: KA-R.A.

Aan: Hoofd B en C.

No. E.319.

ONDERWERP: Arrestaties in Tsjecho-Slovakije.

Volgno.

19 NOV. 1949

ACD

44012

Bijgaand rapport ontvingen wij van Sardine om te behouden.

16-11-49.

BIJLAGE: 1 photocopie.

CZECHOSLOVAKIA.

Recent waves of arrests.

1. Political arrests in Czechoslovakia since the February Putsch of last year have tended to occur in cycles. The action of the authorities seems always to be governed by one of two considerations: the first is fear of revolt and the other the carrying out of a carefully premeditated plan. Sometimes it would appear that both these motives are merged into one, as was probably the case when many were imprisoned in May 1949, after the abortive coup timed to take place then.
2. But by far the larger number of arrests fall into the second category. Under Communism and Marxist Socialism everything is planned - the economic, the political, the social life of the people, even their imprisonment where this is thought to be in the higher interests of policy.
3. Such arrests as these are part of some larger plan. In Czechoslovakia the elimination of Western-minded officers and other ranks in the Armed Forces of the Republic, the Gleichschaltung of the bourgeois political parties, the breaking of the power of the Church and the cleansing of the Communist Party itself are all a natural part of the Government programme.
4. There is a rumour current in Prague - a rumour so constant and so many-headed as to give it a fair semblance of truth - that there is in the Ministry of the Interior a list of some 20,000 names, the owners of which are to be imprisoned or otherwise got rid of over a certain period of time. Though firsthand proofs of the existence of such a list are lacking, it needs no great powers of reasoning to assume the stories' probability. Wherever the truth may lie, the tale itself is a powerful factor in destroying the morale of Czechs who might otherwise follow a more open path of resistance.
5. The cycle of arrests which is at present in full swing seems to include three classes of person; unreliable members of the KSC, Roman Catholic priests and their more ardent supporters, finally a more general category including students, shopkeepers and rather too vocal grumblers against the regime.
6. The last somewhat amorphous group, though numerically the largest, is perhaps of least immediate interest from a political point of view. Churchmen and their doings are reported on at some length in the foreign press. What amounts to a purging of the Party ranks is of greater present importance.
7. A preliminary disinfecting of the Czech Communist Party took place in the spring of this year. It consisted mainly of the testing of new members and the stamping of their membership cards. In cases of dereliction of duty warning was given to individuals, while a few persons guilty of gross disregard of Party rules and regulations were sentenced to expulsion.
8. At about this time or a little later came stories of dissension with the KSC itself. In so far as reports of trouble within the Party factions in some of the Government Departments, and, in particular, in the Ministries of Foreign Trade and Foreign Affairs, were concerned these subsequently proved to be true. Judging by the personalities involved and the results achieved it was possible to conclude that the trouble arose between the so-called "nationalists" on the one hand and the pro-Soviet faction on the other and that the latter group completely won the day.

9. Until the last few weeks, however, it was never suggested that any of the more prominent Czech communists had actually been sent to prison. Whether the cause of this more drastic purge should be looked for at home or abroad it is too early definitely to say, but it is not unreasonable to connect it closely with the recently increased tempo in the worsening of Soviet-Yugoslav relations. In other words, fear of deviationism has become a very real thing in KSC policy.

10. It is perhaps a little premature to say how far this cleansing of the Party ranks will be carried. Reports indicate that higher officials of the Ministry of Foreign Affairs, the Ministry of Information and the Ministry of Foreign Trade among others have come under fire.

11. At the Czernin Palace, Evzen Klinger, since last summer head of the Press Section and well-known for his anti-Western views, has been dismissed and his activities while he was in London during the war are being investigated. According to some stories he is already under lock and key. He is alleged to have been a member of the "Clementis group". In this respect the Foreign Minister himself is said to have lost such credit as he had with the Party HQ.

12. Dr. Oskar Kosta who was imprisoned two weeks ago was deputy chief of the Press Department of the Ministry of Information. His office has been taken over by Dr. Rudolf Popper, alias Prokop, who has had a varied career; formerly London representative of the German Democratic Liberals of Czechoslovakia and Chairman of the London Committee for the Sudeten Organisation during the war, he returned to Prague in 1946, changed his name and joined the Communist Party. Until the past week he was counsellor in the Ministry directing the work of Czech cultural attaches in Western Europe. Another well-known Communist connected with Minister Kopceky in the same position as Kosta and for similar reasons is Jiri Hronek, who was until recently head of the Czech journalists Union.

13. What is happening in the provinces is not easily learnt but there are strong rumours that 5 to 6,000 KSC members are now in prison.

14. The foreign press has largely exaggerated the present upheaval in recent reports. There seems to be no reason for believing that Government measures have been conditioned on this occasion by fear of an alleged plot.

15. Allowing that all these arrests are based on a fear of resurgent nationalism - perhaps it would be fairer to say, of emerging Tito-ism - it might be useful, in conclusion, very briefly to inquire what chances of success such a development would have in Czechoslovakia.

16. A successful nationalism presupposes the prior existence of several factors. The State should be capable of carrying on its life without any undue dependence on the outside world for its economic, cultural or even religious needs. An urge, too, for something other than the present form of Government must be alive in the nation; of greater importance is the presence at the right historical moment of a man who is capable of inspiring that degree of fanaticism in the people without which no great movement has ever come to flower. Much can be done by inspiring fear, still more by good use of the propaganda weapon but neither of these can be of value without a mentor. By far the most necessary component part, however, of any Leviathan is the existence of a nation capable of responding to the lead it is given.

17. Czechoslovakia is primarily an industrial country and since the war has depended on the export of her manufactures to get enough food to feed herself and the raw materials equally necessary to her continued existence. Czechoslovak historical development during the last three hundred years has shown that real national feeling is at a level lower than that present in most other European states. Since the death of T.G. Masaryk no great personalities have emerged in the national life. Another point to be remembered is that the country's geographical position is also one of great weakness.

18. If Czechoslovakia is compared let us say to Yugoslavia it is obvious that the latter nation, made up as it is of generally patriotic peoples and with an almost independent economy, provided a fertile soil for the growth of a Tito. There are no factors in Czechoslovakia which history teaches us are vital to the rise of such a leader - now or in the foreseeable future. There seems therefore in the foreseeable future to be no obstacle to the continuance and further increase of unhindered Soviet power in this most westerly of the Peoples' Democracies.

10th October, 1949.

MINISTERIE VAN OORLOG.

Hoofdkwartier van de Generale Staf.

'S-GRAVENHAGE,

11 November 1949

Directoraat

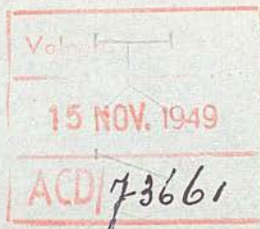
Sectie

G 2

ZEER GEHEIM

Nr. $\frac{G}{D}$

G2/10060 ZEER GEHEIM.

Ik moge U hierbij aanbieden drie rapporten opgemaakt door een kort geleden naar Nederland uitgeweken Tsjech. De man kan terzake kundig worden geacht.

Ik kreeg deze door middel van één tussenpersoon. Deze zou ernstig worden gedupeerd indien de Tsjech zou weten dat hij deze rapporten had doorgegeven.

DE KOLONEL
VAN DE GENERALE STAF
Hoofd Sectie G 2,

(P.M.H. Tielens)

AAN:

B.I.D.

B.V.D. ✓

M.I.D.

L.I.D.

1 afschrift aan G2A en G2B.

ARBEITERKLASSE.

Das Verhältnis der Arbeiterklasse zum kommunistischen Regim und besonders zu seinen Wirtschaftsmethoden würde eine gründliche Analyse erfordern; kurz kann Folgendes festgestellt werden:

1. Die Einstellung der Arbeiterklasse als Ganzen ist nicht einheitlich, ist auch nicht endgültig, sondern befindet sich in ständigem Fluss. Es kann gesagt werden, dass der tschechische Arbeiter seine Arbeit liebt und die Qualität des Regims zum grossen Teil nachdem beurteilt wie mit dem Produkt seiner Arbeit gewirtschaftet wird. Weil von dem kommunistischen Umsturz einige Monate lang infolge der politischen Zwistigkeiten die Regierung arbeitsunfähig war, haben die Arbeiter die Machtsübernahme durch die Kommunisten begrüsst und sich von ihr eine glattere Abwicklung der laufenden Angelegenheiten versprochen. Im März und April 1948 haben sich überall die Leistungsziffern gehoben. Die bald einsetzende Enttäuschung kam schon in den nächsten Monaten zum Ausdruck. Die Arbeiter haben bis jetzt das Gefühl, dass die Industrie zum Versuchobjekt einiger Theoretiker geworden ist. Die Produktionsaufträge, verschiedene Massnahmen zur Hebung des Interesses an der Arbeit, usw., die von der Regierung stammend den Arbeitern durch ihre Direktion verdolmetscht werden, führen nur zu einer Spannung zwischen den Arbeitern und der Leitung. Der Arbeiter erblickt meistens in seinem vorgesetzten denjenigen, der für alle Fehler verantwortlich ist. Weil aber der Vorgesetzte häufig wechselt und durch die verschiedenen Betriebsaufschüsse parteilicher Organisationen, usw., die Arbeiter auch mit den zentralen Instanzen in Kontakt kommen, verstärkt sich jetzt die Ueberzeugung, dass die Fehler in der unrichtigen wirtschaftlichen Politik der Partei und der Regierung ihre Grundlage haben. Eine ruhige Atmosphäre herrscht nur in den Betrieben, wo es die Direktion versteht für ihr Werk die äusseren Einflüsse nach Möglichkeit abzuwehren. Es gibt Fälle wo es der Leitung gelingt durch ein psychologisches Manöver die Arbeiter zu überzeugen, dass eben die manuell arbeitende Klasse den obersten Stellen beweisen muss, dass sie Fehler machen und dass dies nur durch die vorbildliche Arbeit geschehen kann. Solche Werke, die allerdings nicht zahlreich sind, bieten ein Beispiel einer besonderen Opferbereitschaft.

Die kommunistische Partei ist bestrebt die Industrie dadurch in den Händen zu halten, dass an den leitenden Stellen nur politisch verlässliche Direktoren eingesetzt werden. Für einen solchen gilt mit weniger Ausnahme aber nur ein Direktor, der der Arbeiterklasse entstammt. Diesem Dogma wird soeben die ganze Organisation der Nationalbetriebe angepasst. Nach diesem Schema wird es nicht verlangt von einem Werksdirektor, dass er überhaupt ein Fachmann, ob technisch, administrativ oder kaufmännisch ist. Er hat zwei Stellvertreter, von denen einer der Partei gegenüber für die Kontrolle des Werkes haftet der andere dem Direktor für den glatten Verlauf der Produktion verantwortlich ist. Diese Organisation ist den Arbeitern selbstverständlich ein Dorn im Auge. Sie können es nicht vertragen, dass einer ihrer Kollegen, der seine Karriere meistens in verschiedenen Sekretariaten gemacht hat, ihnen vorgesetzt wird und haben dann selbstverständlich kein Vertrauen, dass die Leitung des Werkes eine richtige ist. Dies gilt in einer schwächeren Masse auch dann, wenn zum Leiter ein politischer Emporkömmling, auch wenn nicht Arbeiter, bestellt wird.

Im allgemeinen kann man feststellen, dass der Arbeiter auf seinem Arbeitsplatz nicht zufrieden ist und daher eine abwartende Stellung einnimmt.

2. In seinen Privatleben ist der Arbeiter auch nicht zufrieden. Er muss zwar anerkennen, dass für ihn allerhand geschehen ist. Er genießt alle Vorteile einer gemeinsamen Pflege, die im Durchschnitt genommen gut ist. Durch die neue Nationalversicherung wurde seine Altersversorgung stark gebessert. Die Gewerkschaft ermöglicht ihm für wenig Geld die Urlaube im besten Kurort usw. zu verbringen. Trotzdem, wenn er allein in der Familie verdient, hat er mit der Erhaltung seiner Familie seine Sorgen. So z.B. bei der Verhandlung über die Neu-Festlegung der Löhne in der Baubranche hat der Arbeiter gültig gemacht, dass er für seinen heutigen Lohn nicht einmal 1/5 dessen kaufen kann, was er vor dem Kriege gewohnt war. Nur in der Familie, wo mehrere Mitglieder Arbeiten, kann man von einer allgemeinen Besserung des Wohlstandes sprechen und aus diesen Kreisen stammen auch die einzelnen Spareinlagen, die heute von den Finanzinstituten als Zuwachs ausgewiesen werden. Die kommunistische Propaganda, die in den Zeitungen 2/3 des Inhalts ausfüllt und dem Arbeiter jeden Tag gleich zum Frühstück serviert wird, hat das Gegenteil zu Folge. All zu viel Lob von Einzelleistungen-

der Arbeiter, von dem grossen Fortschritt des Staates, usw., ruft in den Arbeiter einen Skeptizismus dar, den er in sein Werk mitbringt. Er ist allerdings sehr leicht dem Argument zugänglich, dass alle die Schwächen den Ursprung nur darin haben, dass es bei den Behörden in der Industrie usw. noch all zu viel Reaktionäre gibt, welche gegen den Staat arbeiten. Von diesem Argument bedient sich die Partei häufig in allen Fällen, wo sie in Verlegenheit gerät.

3. Die junge Arbeitergeneration scheint dem neuen System stark zu unterliegen. Nicht nur dass die die Vorteile des demokratischen Systems vor dem Kriege nicht gekannt haben. Das neue System behandelt die junge Leute mit besonderem Vorzug, gibt ihnen die Möglichkeit in den Organisationen, was natürlich auch den Ehrgeiz der anderen anspornt. In der kommunistischen Schulung wird ihnen ein Wirtschaftssystem als ein geschlossenes Ganze vorgetragen, gegen welches sie selbst keine Argumente finden, welches aber dank der dialektischen Auslegung auf alle Fragen eine Antwort hat. Dies gibt ihnen eine Sicherheit, welche aus ihnen treue Diener der Partei macht.

4. Eine besondere Erwähnung verdient die Klasse jener Arbeiter, welche gleichzeitig ein Stück Boden besitzen und sich daher auch als kleine Landwirte fühlen. Diese Kategorie ist zwar in den grossen Industriebezirken nicht vertreten, dafür aber ist dieser Umstand charakteristisch beinahe ausnahmslos für alle Arbeiter, welche in den am Lande zerstreuten Werken beschäftigt sind. Diese Arbeiter waren früher die zufriedensten, weil sie für ihren Lebensunterhalt immer doppelt gesorgt hatten. Jetzt fühlen sie im Gegenteil doppelt den Druck, der auf jedem lastet. Als Landwirte unterliegen sie dem strengen Bewirtschaftungssystem, sind allen Strafen ausgesetzt, welche bei Nicht-Erfüllung der Kontingente vorgeschrieben werden, und sind nicht sicher, ob ihr Grundbesitz in einer kollektivistischen Genossenschaft nicht miteinbezogen wird. In ihrer politischen Einstellung unterscheidet sich diese Arbeiterklasse von den gegen das Regim orientierten Landwirten überhaupt nicht. Eine gewisse Bremse bildet nur das Gefühl einer Solidarität der Arbeiterklasse, Wenn auch von diesen Arbeitern ihre

/bei der Polizei, usw., gutbezahlte Stellen zu kommen,

ZEER GEHEIM

- 4 -

kommunistischen Kollegen für alle diese Misstände verantwortlich gemacht werden, ist es nicht zu erwarten, dass aus dieser Klasse vielleicht ein aktiver Widerstand hervorgehen könnte. Er müsste einen Arbeiter gegen andere Arbeiter stellen, wozu sich auch diese Halblandwirte nicht bewegen lassen.

20.9.1949.

PLANWIRTSCHAFT.

Bei der Beurteilung der wirtschaftlichen Lage der einzelnen östlichen Länder wird meistens aus den offiziellen Ziffern über die Erfüllung der dortigen Pläne ausgegangen. Dies kann häufig zu Fehlschlüssen führen, u.z. aus folgenden Gründen:

Der Produktionsplan wird in der Industrie selbst aufgestellt und von den vorgesetzten Behörden nur sehr schwach kontrolliert. In der Industrie werden die Pläne entweder von der Direktion oder von der Direktion im Einvernehmen mit der Partei und Arbeitervertretern zusammengestellt. In dem ersten Fall werden die Pläne unter Berücksichtigung aller unsicheren Momente, besonders im Absatz und Versorgung mit Rohstoffen, zusammengesetzt. Die eingesetzten 100% entsprechen also nicht immer der Ausnützung von technischen Kapazitäten. Dies ist besonders in der früheren Sudeten-deutschen Industrie sehr wichtig, weil da immer noch nur mit Bruchteil der Kapazität gearbeitet wird (Textil, Porzellan, Glas, usw.) Bei einer solchen Planung werden selbstverständlich auch alle internen Schwierigkeiten des Betriebs berücksichtigt, besonders eine ungenügende Koordination der Hilfslieferungen, usw., was besonders in der Maschinenindustrie eine grosse Rolle spielt.

Wenn ein so zusammengestellter Plan erfüllt oder überschritten wird, bedeutet es noch nicht, dass die Erzeugung in der betreffenden Branche glatt und in wirtschaftlich gesundem Umfang vor sich geht.

Wo sich an der Zusammenstellung des Planes die Arbeiterorganisationen und die Parteien stärker beteiligen, führt es manchmal zu gegenteiligen Erscheinungen. Der Arbeiter verlangt Ueberschreitung von Normen, Anspannung von technischen Kapazitäten über das gesunde Mass, berücksichtigt nicht die zur Durchführung von Reparaturen und Erneuerungen notwendigen Zeitspannen, usw. Wenn ein solcher Plan erfüllt wird, geschieht dies meistens zu Lasten der Qualität des Produkts, der Lebensdauer der Maschineneinrichtung und führt dann häufig zu zeitweiligen Einstellungen des Betriebs. Diese Tatsachen sind aber aus den publizierten proportionellen Ziffern nicht ersichtlich und das richtige Bild über die Produktion wird verschleiert, nicht nur einem Aussenstehenden, sondern häufig auch den staatlichen Stellen selbst.

Am interessantesten ist es die Erfüllung des Investitionsplanes zu verfolgen. An dem sieht man am leichtesten, ob die Wirtschaft einen Fortschritt macht oder nicht. Diese Ergebnisse werden meistens nur einmal im Jahr und sehr spät publiziert. In dem 2-Jahre-Plan (1947-1948) wurde dieses Investitionsprogramm nur mit 36% erfüllt, wobei um diesen Prozentsatz ausweisen zu können, auch manche ausserhalb des Planes vorgenommen Investitionen eingerechnet werden mussten. Das Riesen-Aufbau-Programm des 5-jährigen Planes sollte am 1. Januar 1949 einsetzen; der Investitionsplan für 1949 wurde aber erst im Juni 1949 genehmigt, sodass das erste halbe Jahr eigentlich ohne Plan investiert wurde. Ausserdem wurden die einzelnen Investitionsquoten bereits einige Male herabgesetzt. Besonders die Bau-industrie hat viel kleinere Quantitäten ausgewiesen als erwartet war. Es hat sich auch gezeigt, dass die Produktion der Maschinen-branch, welche ständig vom Export abhändig ist, sich schwer planen lässt.

Die ganze Inlandsindustrie muss die Pläne daher immer abändern, wenn die Maschinenindustrie unerwartet neue Aufträge aus dem Auslande bekommt. Dies ist selbstverständlich häufig der Fall, besonders in einer Zeit der allgemeinen Rüstung. Es kann ruhig gesagt werden, dass ein Investitionsplan nicht besteht, dass es sich nur um ein unverbindliches Programm handelt, welches aber sehr schwer realisiert wird, weil es von zu viel Planungsformalitäten belastet ist.

Es zeigt sich auf jedem Schritt, dass die Aufstellung der 5-Jahre-Pläne zu stark von politischen Motiven und dem Bestreben nach Ausweisung möglichst hoher Zahlen geleitet war, sodass die Realisierung ständig auf nicht geplante Schwierigkeiten stösst. Wenn also die wirtschaftliche Lage aller Industrien oder des Landes beurteilt werden soll, müssen die Ziffern des Planes mit allergrösster Vosicht gehandhabt werden und praktisch muss das Urteil an Hand von direkten anderen Informationen ausgearbeitet werden.

20.9.1949.

GESCHÄFT MIT RUSLAND.

Das tschechische Geschäft mit Russland vor dem Kriege war ziemlich schwach und Russland figurierte immer ungefähr am sechsten/siebenten Platz in der Handelsbilanz. Nach dem Kriege wurde das Geschäft jährlich durch besondere Handelsverträge reguliert, u.z. nach einem für 5 Jahre im Voraus vorgesehenen Plan. Die charakteristischen Merkmale des Planes sind zwei:

1) Ständig zunehmendes Volumen des Geschäftes;

2) Eine Abstufung in dem Sinne, dass in den ersten Jahren die Tschecho-Slowakei gegenüber Russland passiv sein darf und die Spitze mittels eines Kredites finanziert wird, wogegen gegen das Ende der 5-jährigen Periode die Tschecho-Slowakei aktiv wird. Das Aktivum soll besondere in der Vergrößerung der Maschinenlieferungen aus den inzwischen neu in Betrieb genommenen Werken zustande kommen.

Das für das Jahr 1948 vorgesehene Volumen war ca. 4,5 Milliarden Kronen mit einer passiven Spitze von 1,3 Milliarden. Für das Jahr 1949 ist eine Verdoppelung vorgesehen, sodass die einseitigen Lieferungen ungefähr 9 Milliarden Kronen betragen sollen. Hiermit soll das Geschäft mit dem Osten ungefähr auf 50% des Gesamtgeschäfts gehoben werden. Insgesamt rechnet man mit einem Exportvolumen zwischen 36 und 40 Milliarden Kronen. Die Wirklichkeit weicht von dem Plan ziemlich ab. Der vorgesehene Kredit von 1,3 Milliarden war im Frühling 1949 bereits überschritten, betrug ca. 3 Milliarden Kronen. Es scheint allerdings, dass russischerseits auch einige Geheimlieferungen durchgeführt wurden. Tschechischerseits konnten die vorgesehenen Lieferungen nicht immer ausgeführt werden, so z.B. ein grosses Geschäft in Bata-Schuhen (9 bis 12 Millionen Paar), weil die Devisen für den Ledereinkauf in Argentinien nicht rechtzeitig zur Verfügung standen.

Das Geschäft spielt sich prinzipiell auf Dollarbasis ab und bei den Verhandlungen werden die s.g. Weltpreise, d.h. USA-Offerten an Russland, Tschecho-Slowakei oder 3en Partner zur Grundlage gelegt. Von diesen Preisen wird dann abgewichen, wenn eine Lieferung aus politischen oder anderen Gründen insbesondere

wichtiger scheint. So z.B. die grossen russischen Getreide-lieferungen an die Tschecho-Slowakei im Winter 1947 wurden um 12 Dollar billiger verrechnet als die gleichzeitigen Lieferungen an England. Man wollte eben die Getreidelieferung als einen freundschaftlichen Beitrag Russlands zur Ernährung der tschechischen Bevölkerung darstellen. Die Lieferungen wurden auch nach einem Zeitprogramm durchgeführt, welches mit dem innerpolitischen Ziel der kommunistischen Partei in Prag abgestimmt war.

Das Geschäft mit Russland hat für die Tschecho-Slowakei einige grundlegende schwache Seiten. Die russischen Lieferungen bestehen hauptsächlich aus Nahrungsmitteln (Getreide, Butter, usw.), dann Eisenerz, Manganerz, Kolaphosphate, usw. Sowohl qualitäts-, wie auch quantitativ sind diese Lieferungen nicht imstande die Einfuhr aus dem Westen zu ersetzen. Nach den internen Ausweisen importiert die Tschecho-Slowakei regelmässig 71% ihrer industriellen Rohstoffe aus dem Westen. Wenn also 50% der Ausfuhr nach dem Osten geht, ist dieses Geschäft direkt abhängig von der Möglichkeit die Einfuhr aus den westlichen Ländern zu realisieren. Devisenmässig ausgedrückt bedeutet es, dass die Tschecho-Slowakei das östliche Geschäft mit harten Devisen zu finanzieren hat. Diese Schwäche ist um so grösser, weil die Russen meistens hochwertige Artikel von der Tschecho-Slowakei importieren wollen, welche dann in dem Geschäft im Westen fehlen, sodass die Tschecho-Slowakei auch auf der Exportseite ihrer Handelsbilanz unter dem russischen Geschäft leiden muss. Sie kann sich durch die Ausfuhr auf den westlichen Märkten eingeführter Artikel nicht die notwendigen Devisen verschaffen. Dies wurde von Russland selbst anerkannt und es wurde in Juli dieses Jahres eine Goldanleihe an die Tschecho-Slowakei in Moskau behandelt, wobei das Gold als Lombard-Garantie in der Schweiz dienen soll. Der Umfang dieser Anleihe bewährte sich um 1,2 Milliarden Kronen.

Eine einheitliche Handelspolitik des Ostblocks existiert im Moment noch nicht, auch wenn hierzu starke Tendenzen vorhanden sind. Besonders der von den anderen Satellitenstaaten ungern gesehene polnische Handelsvertrag mit England hat einen Anreiz zur Verstärkerung dieser Bestrebungen gegeben. Vorläufig hat nur Russland eigenmächtig auf reinkaufmännischer Basis einige Drei-Eck-Geschäfte zu Gunsten der Satellitenstaaten durchgeführt. Im Rahmen des Ostblocks liefert Russland regelmässig zu Lasten ihrer Handelsverträge Waren, die nicht-russischen Ursprungs sind, so z.B. wurde an die Tschecho-Slowakei ungarisches Getreide im Rahmen des tschechisch-russischen Handelsabkommens geliefert. Dasselbe wird

jetzt auch im Geschäft mit dem Westen angestrebt; so z.B. hat sich Moskau von der tschechischen Industrie alle Bestellungen auf Maschinen, die im Westen plaziert waren, vorlegen lassen und offeriert jetzt die gleichen Maschinen selbst. Die Maschinen sind selbstverständlich auch nicht russischen Ursprungs, sondern wie in einem konkreten Fall festgestellt, z.B. schweizerischer Herkunft.

Russland versucht auch dort einzugreifen, wo das Geschäft zwischen zwei anderen östlichen Staaten, z.B. der Tschecho-Slowakei und Polen, nicht glatt vor sich geht, oder wo auch z.B. skandinavische Staaten in handelspolitischen Spannung mit einem der östlichen Staaten geraten. So z.B. hat Russland interveniert in Schweden um die schwedischen Eisenerzlieferungen nach der Tschecho-Slowakei durchzusetzen.

Im allgemeinen muss man feststellen, dass bis Ende 1948 die Satellitenstaaten, insbesondere Polen, die Tschecho-Slowakei und Ungarn, ziemlich selbständig handeln konnten. Seit dieser Zeit haben diese Staaten an Selbständigkeit eingebüsst, scheinbar infolge besonderer Vereinbarungen der kommunistischen Parteien untereinander. Für die Tschecho-Slowakei datiert diese neue Tendenz seit dem Besuch der tschechischen Regierung in Moskau, welcher im Dezember 1948 stattfand. Von diesem Augenblick an wurde z.B. zwischen Russland und der Tschecho-Slowakei ein vollständiger Erfahrungsaustausch auf dem technischen Gebiete eingeführt. Alle Verfahren, über die die Tschecho-Slowakei verfügt, sind den Russen frei zugänglich, wobei theoretisch auch russischerseits gegenseitig vorgegangen werden soll. Wie bekannt hat die Tschecho-Slowakei noch im Jahre 1948 den Russen die Auslieferung einiger technischer Prozesse verweigert. Wenn es sich um Verfahren, die die Tschecho-Slowakei von westlichen Staaten im Wege von Lizenzvereinbarungen erworben hat, handeln sollte, erklären die offiziellen Vertreter, dass solche Verfahren den Vereinbarungen nicht unterliegen. Dabei wird selbstverständlich immer bemerkt, dass es immer genügend Möglichkeiten gibt Russland auch von diesen Verfahren über die kommunistische Partei usw., also ohne Verantwortung des Staates, zu informieren. Dies ist selbstverständlich streng vertraulich und auch in Prag nicht allgemein bekannt.

20-9-1949.

S.T.

2 November 1949.

No. Geh/Gr.V.D. 1168/49.

Bijlagen: een.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

col 67330

OP KAART
ACD/40
DAT: 8/12-50
PAR: CW

col 67330
41537

Volg-
4 NOV. 1949
ACD/73062

In aansluiting op mijn brief
Geheim/Gr.V.D. 1168/49 dd. 11 October
1949 met één bijlage betreffende aan-
tekeningen in Tsjechische paspoorten,
moge ik U hierbij doen toekomen een
uittreksel uit een rapport, betrekking
hebbend op deze aangelegenheid.

S.T.

J.F.

AAN: B.V.D.

Typ: CW

Coll.: 8

Datum van bericht: 21 October 1949.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: Eigen waarneming.
 Betrouwbaarheid berichtgever: --
 Welke acties zijn ondernomen: Gene.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: Gene.

AANTEKENINGEN TSJECHISCHE PASPOORTEN

Op 20 October 1949 omstreeks 10.00 uur werd in de internationale trein Parijs-Amsterdam, op het station der Nederlandse Spoorwegen te Roosendaal voor binnenkomst in Nederland aangetroffen:

+ | -----Rudolf S R A I L, -----
 Tsjech, geboren te Pilsen, 18 October 1910, gehuwd, koopman, wonende te Brussel, Rue de Orleij no. 8.
 In het bezit van een geldig Tsjechisch paspoort no. 2366/1851/49, afgegeven te Praag, 5 Mei 1949 door Service des passports du Ministerie de l'interieure a Prague.

Visa: 3 maal voor Belgie (laatste nog geldig).
 1 Zwitsers (ongeldig)
 1 Duits, transit naar België.
 2 Nederlandse (laatste nog geldig).

Nederlandse visa: 1e.no. 2964 afgegeven door Nederlandse Ambassade te Brussel.
 2e. No. 3476, afgegeven als boven op 18 October 1949 geldig voor een verblijf van 8 dagen.

Het paspoort bevatte 32 genummerde bladzijden. Op de laatste bladzijde kwamen de navolgende bijzonderheden voor:

Bovenaan: Een rond stempel waarin de afbeelding van een groot gebouw, daar naast een datum (3-6-49) en een onleesbare handtekening.

In het midden: Aangemeld op de Tsjechische Ambassade te Brussel op 18 October 1949.

Onderaan: In een cirkel van ongeveer 1 cm. doorsnede de Latijnse letter B. Hieronder de letters "NP" en "NR" en de cijfers 108118.

SRAIL deelde mede; Het bovenste stempel heb ik gekregen toen ik in Praag mijn distributiebescheiden inleverde. De letter NP en NR met het nummer is vermoedelijk een geheim nummer van de Politie te Praag. Volgens mij betekent het, dat mijn paspoort niet zonder toestemming van Praag verlengd mag worden. Het werd er in gezet bij mijn vertrek uit Praag.

1 NOV. 1949

24 October 1949, 72765

U 19688 a - C 56 - 01/CS2

Uit zeer betrouwbare bron vernam ik onderstaande persoons-beschrijvingen. Hierbij kan worden opgemerkt, dat bijgaand krantenknipsel afkomstig is uit "Die Tat", d.d. 28 September j.l.. Hoewel de inhoud daarvan als bekend verondersteld mag worden, meen ik nuttig te doen U deze beschrijvingen te doen toekomen.

XI FEIGL is oud-Spanjestrider en het type van een "mauvais sujet". Tijdens de oorlog was hij in een Zwitsers werkkamp opgesloten. Onmiddellijk na de oorlog bedreigde hij de toenmalige Tsjechische gezant te BERN, KOPECKY, omdat deze tijdens de oorlog communistische landgenoten rustig in kampen had laten zitten en uitsluitend andersdenkenden had geholpen. Hij werd later lid van het "Schweizer Hilfswerk für CZECHOSLOWAKIË" in ZÜRICH en in deze hoedanigheid secretaris van Frau Prof. RAGAZ, weduwe van een Zwitsers protestants-socialistisch dominee, een vriend van MASARYK.

Hij pleegde in deze functie tal van malversaties. Nadat hij 3000 geschonken horloges ten eigen bate had aangewend, werd hij door de Zwitsers het land uitgezet.

In de laatste tijd was hij afdelingschef bij het Ministerie van Inlichten. In deze functie heeft hij grote sommen gelds afgeperst van de Joodse gemeente (hij is zelf jood), voor iedere jood, die uit TSJECHOSLOVAKIË naar PALESTINA of elders wilde emigreren.

- PAVLIK is eveneens jood en heet eigenlijk Dr iur. Geza POLITZER. Tijdens de oorlog leefde hij als emigrant in LAUSANNE, waar hij trachtte de Tsjechische kolonie tot het communisme te bekeren. Vroeger was hij bekend advocaat van kwade zaken. Hij is van Hongaarse afkomst. Zijn zuster was employee bij Radio BUDAPEST.
Zie ook mijn schrijven, d.d. 4 Juli 1949, U 17656 b - C 56 - KC1.

ABC

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

Ein tschechoslowakischer Rajk wird gesucht

Von einem Osteuropa-Korrespondenten

Die nervöse Spannung hat sich aller führenden Kommunisten in der Tschechoslowakei bemächtigt: die MWD bereitet eine tschechoslowakische Version des Rajk-Prozesses vor, und es ist noch nicht bekannt, wem darin die Hauptrolle zufallen soll.

Das Grundelement wird hier eine Gruppe von internationalen Kominformagenten bilden, die in enger Verbindung mit den Ungarn, u. a. mit dem soeben verurteilten Chef der Kaderkommission, Szönyi, gearbeitet hatten. Die interessantesten Figuren dieser Gruppe sind Dr. Pavlik und Redaktor Feigel, die beide Anfang Juli d. J. in Prag verschwunden sind. Dr. Pavlik übte die Funktion des Direktors eines großen Reisebüros aus, ein Posten, den man bekanntlich in den Satellitenstaaten nur wichtigen internationalen Agenten anvertraut, die sie zum unauffälligen Hin- und Herschieben ihrer Kollegen ausnützen. Pavliks Schwester, die im Sender Budapest arbeitete, ist schon vor ihm verhaftet worden, als die gesamte Leitung dieser Institution gemeinsam mit Rajk und seinen Freunden liquidiert wurde. Was den Redaktor Feigel betrifft, so war er ziemlich lange in der Pariser Außenstelle des Prager Propagandaministeriums, «Maison Masaryk», tätig, die wieder nur eine getarnte Einheit des Kominformapparates ist; dort arbeitete er u. a. auch mit dem ehemaligen Kominformagenten in Spanien und Absolventen verschiedener Moskauer Schulen, Arthur London, der dann nach einer kurzen Tätigkeit in der Schweiz nach Prag zurückkam, um stellvertretender Außenminister zu werden und die Bewachung des ganzen tschechoslowakischen Diplomatenkörpers zu übernehmen. Dem Herrn London wird gewiß im Feigel-Pavlik-Prozeß eine wichtige Rolle zufallen. Nur ist es wahrscheinlich noch nicht entschieden, ob er als Ankläger oder Angeklagter auftreten wird; das hängt offenbar davon ab, in welcher Funktion er dabei bessere Dienste leisten kann.

Das ist der erste bekannte Fall von Anhängern Titos, die im internationalen Apparat der Kominform tätig sind. Dies ist zweifellos das wich-

tigste Moment der ganzen Affäre. Hierdurch wird nämlich erwiesen, wie lang die Finger des Belgrader Abtrünnigen sind. Darüber hinaus sind unleugbare Beweise vorhanden, daß noch mehrere, bis jetzt unauffindbare Titoisten im Kominformapparat stecken. Wie der Budapester Prozeß, so wird auch sein Prager Abbild nur dazu bestimmt sein, die Allwissenheit der MWD vorzutauschen und dadurch diese unbekanntem Agenten abzuschrecken; das Auftreten Brankovs z. B. soll sie davon überzeugen, daß sie von lauter Moskauer Provokateuren umgeben sind.

Die Polizei wird sich freilich bemühen, der Öffentlichkeit gegenüber dieses Kernproblem zu vertuschen. Was für andere Elemente man dazu benützen wird, ist noch nicht vorauszusehen. Gewiß aber werden dabei persönliche Rechnungen zwischen verschiedenen Prominenten belglichen und die zwei grundlegenden Gegensätze innerhalb der Parteiführung ausgespielt werden: derjenige zwischen den tschechischen und slowakischen Häuptlingen und derjenige zwischen den beiden einflußreichsten Cliquen, die vom Präsidenten Gottwald einerseits und dem Premier Zapotocky andererseits geführt werden. Man weiß nur noch nicht genau, wer eigentlich gegen wen ein Attentat oder andere Verbrechen vorbereitet hat...

Co 67330

Volgno.
24 OCT. 1949
ACD/20017

19 October 1949.

U 18586 c - C 56 - C1/CS2

Betr: Tsjechische paspoorten.

Naar aanleiding van Uw schrijven, d.d. 5-8-1949, no: 67330, moge ik U omtrent bovengenoemd onderwerp mededelen, dat mij tot op heden geen Tsjechische paspoort in handen is gekomen en dat ik het door U gesignaleerde kenteken nog niet heb kunnen constateren. In verband hiermede werd door een zegsman op het volgende gewezen.

Doordat de bladzijden van een Tsjechisch paspoort uit één stuk papier bestaan, dat harmonica-gewijze is gevouwen, zijn de bladzijden dubbel. Bron meent te weten, dat bijzondere aantekeningen, die volgens hem zouden wijzen op politieke betrouwbaarheid, aan de binnenkant van de dubbele bladzijde worden aangebracht.

Volgens zegsman verdient het bijzondere aanbeveling uit te zien naar de handtekening van BROZ, chef van de Tsjechische agentendienst. Wat laatstgenoemde naam betreft moge ik U er op attent maken, dat deze naam voorkomt in de door Uw afdeling C. verstrekte signaleringslijst.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

7134

S.T.

11 October 1949.

No. Geh/Gr.V.D. 1168/49.

Bijlagen: een.

Onderwerp: "Tsjechische paspoorten".

12 OCT. 1949

ACD/71537

OP KAART
ACD/4C
DAT: 8/12-50
PAR: CW

GEHEIM

no. 67330 70491

In aansluiting op mijn brief
No. Geheim/Gr.V.D. 1168/49 dd. 26 Sep-
tember 1949 met een bijlage, onderwerp
als in margine, moge ik ^U hierbij
wederom doen toekomen een uittreksel
uit een rapport opgemaakt door Z,
betrekking hebbende op in Tsjechische
paspoorten voorkomende aantekeningen.

S.T.

S.T.

AAN: B.V.D.

Typ: CW

Coll.: AW

Nr. 162/Geheim.

Datum van bericht: 10 September 1949.

Rapporteur:

Van wie is het bericht afkomstig: Eigen waarneming.

Betrouwbaarheid berichtgever: --

Betrouwbaarheid bericht: --

Welke acties zijn ondernomen: --

Met wie samengewerkt: --

BERICHT:

Ingevolge ontvangen instructie is bij de controle van Tsjechische paspoorten nagegaan of inderdaad op de laatste bladzijde van deze paspoorten aantekeningen en/of stempels zijn geplaatst.

Bij een drietal Tsjechische paspoorten is het hiernavolgende gebleken:

De houdster van het eerste paspoort was genaamd:

LEITERSDORFOVA, Josefa, geboren op 5 September 1908, nationaliteit Tsjechische, vrouwelijk geslacht, wonende te Amsterdam, Churchillaan 1. In het paspoort stond op de laatste bladzijde (dus voor het achteromslag) midden-onder een gedrukt nummer van 5 cijfers, t.w. 23800.

Van het tweede paspoort was de houder genaamd:

PROCHAZKA, Josef, geboren op 30 April 1906 te Horusice, nationaliteit Tsjech, mannelijk geslacht, wonende te Amsterdam, nader adres onbekend.

In het paspoort stond op bedoelde bladzijde, geheel onderaan de volgende aantekening, van links naar rechts:

	(inkt)	
XII	12-4-49	(paraaf)
ulravinove hstky dd.	10-4-49	vidany
	19-4-49	
	(inkt)	

23782

Van het derde paspoort konden echter door omstandigheden geen persoonsgegevens worden opgenomen. De houdster hiervan was een vrouwspersoon en reisde in gezelschap vanneerstgenoemde. Het ~~de~~ paspoort bevatte de volgende gegevens:

Op de laatste bladzijde stond eveneens middenonder een gedrukt nummer, t.w. 23799, terwijl links onder het volgende ronde stempel stond vermeld:

5-comos-giovanni-valico-ferr-5.

22-7-49

(inkt)

uscita.

Beide personen waren gezeten in een personenauto, gekentekend: G.Z. 95114, eigenaar LEITERSDORF, wonende te Amsterdam, Churchillaan 1. Opgemerkt zij dat bedoelde drie paspoorten door het Tsjechische Consulaat te Amsterdam zijn afgegeven.

Coll.: AN

CO 67330
MINISTERIE VAN JUSTITIE

Afdeling POLITIE
Bureau: Kabinet
No.: P. 362/49 Geheim

's-GRAVENHAGE

3 OCT 1949

20 Bericht op brief van
Sept. 1949, No. 69260

Men wordt verzocht bij aanhaling van deze brief dag-
tekening, afdeling en nummer nauwkeurig te vermelden

betreffende Bedrich ROBERT.

4 OCT. 1949

co. 67330
ACD/70066

In antwoord op bovenvermeld schrijven heb ik de eer UHoogEdelGestrenge mede te delen, dat de Tsjech Bedrich ROBERT, geboren 17 November 1901 te Zidlochovice (Tsj.Sl.), op 10 April 1947 via Schiphol Nederland binnenkwam op referentie van de N.V. Twentse Katoendrukkerij te Goor, daar hij reflecteerde naar de functie van Directeur der N.V. Hij is thans werkzaam als colorist bij de Ned. Stoomblekerij te Nijverdal.

Omtrent antecedenten en huidige politieke overtuiging is dezerzijds niets bekend.

DE MINISTER VAN JUSTITIE,
Namens deze,
Het Hoofd van het Bureau Kabinet
van de Afdeling Politie,

[Handwritten signature]
/ (Mr. J.P.G. Goossen)

Aan
Ministerie van Binnenlandse Zaken,
Pd van de Binnenlandse Veiligheidsdienst,
astraat 68,
GRAVENHAGE
a.v. Jhr.Mr. W.J.Th. SERRARIS.

S.T.

26 September 1949.

No. Geh./Gr.V.D. 1366/49.

Bijl.: een.

Onderwerp: Vernieuwing Tsje-
chische paspoorten.

Co 67330

GEHEIM

NIET O.K.
ACD/4B
DAT: 8/12-52
PAR: CW

Volc 70492

28 SEP. 1949

co. 67330
r 293

In aansluiting op mijn brief No. Geheim/
Gr.V.D. 1168/49, d.d. 19 September 1949,
met een bijlage, onderwerp als in margine,
moge ik U hierbij wederom doen toekomen een
uittreksel uit een rapport, opgemaakt door
Z, betrekking hebbende op vernieuwing van
Tsjechische paspoorten.

S.T.

ST

Aan: B.V.D.

Typ: LvdE
Coll.: A

Volgno.

81 OCT. 1949

ACD/72146

RAFFORT ACD II

B
Betr. : Nederlandse journalisten op bezoek bij Plojhar.

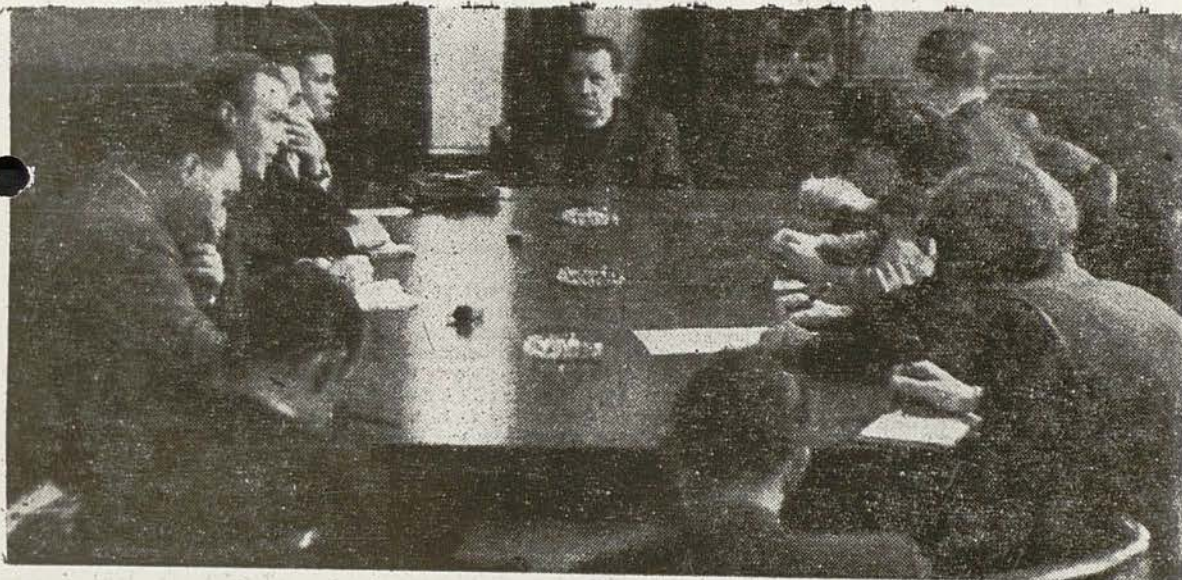
Bijgaand doe ik U toekomen fotocopie van een foto met onderschrift uit het Tsjecho-Slowaakse blad "Hlas Revoluce" van 28 September 1949. Volgens de vertaling van C 9 staat in het onderschrift :

"Minister Plojhar over kerkelijke kwesties met journalisten uit het Westen.

Op Zaterdag 24 September 's-morgens ontving de minister van Gezondheid Josef PLOJHAR een groep journalisten uit Zweden, Italië, Nederland, België en Frankrijk, die gasten zijn van de Bond van Tsjechische journalisten. De minister besprak met hen kerkelijke vraagstukken. (Volgt verder nog een aanval op kapitalisme en het Vaticaan.)" (einde).

ACD II 20 October 1949.

Handwritten note: J. P. 20/10

MINISTRE PLOJHAR O NÁBOŽENSKÝCH OTÁZKÁCH K NOVINÁŘŮM ZE ZÁPADU. V sobotu dne 24. září dopoledne přijal ministr zdravotnictví Josef Plojhar skupinu novinářů ze Švédska, Itálie, Holandska, Belgie a Francie, kteří jsou hosty Svazu čs. novinářů. Ministr s nimi pohovořil o náboženských otázkách a zvláště pokáral, že zásahem vatikánské politiky, příslušující kapitalismu a světovému imperialismu, bylo znemožněno jakékoliv dorozumění mezi státem a církví.

UITTREKSEL.

Datum bericht: 19 September 1949.
Rapporteur:
Van wie is bericht afkomstig: Toman (Namot).
Betrouwbaarheid bericht: lijkt betrouwbaar.
Betrouwbaarheid berichtgever: idem.
Welke acties zijn ondernomen: gene.

GEHEIM

Met welke instanties wordt samengewerkt: gene.

No. G.V. 66A/49 Geheim.

Onderwerp: Vernieuwing Tsjechische paspoorten.

De Tsjecho-Slowaakse legatie heeft vorige week een aanvraag van gemaakt met het verzenden van invulformulieren aan Tsjecho-Slowaken in Nederland, ter verkrijging van een nieuw paspoort. Hiertoe zijn de voorzitters van de diverse Tsjechische verenigingen in Nederland opgeroepen en is hen de opdracht gegeven aan hun leden een bewijs van politieke betrouwbaarheid te verstrekken. Zonder deze verklaring zal aan geen Tsjech in het buitenland een paspoort worden verstrekt.

Bij het invulformulier moet worden gevoegd een geboortebewijs, een bewijs van Tsjechisch staatsburgerschap, een bewijs van politieke en staatsbetrouwbaarheid, een bewijs van goed gedrag, een bewijs van domicilierecht en het bewijs van de voorzitter van de Tsjechische vereniging.

De voornaamste vragen op het formulier zijn:

- a. Waarom en wanneer aanvrager naar Nederland is gekomen.
- b. Waarom hij in Nederland blijft.
- c. Om welke reden verkiest hij verblijf in Nederland boven verblijf in Tsjecho-Slowakije.
- d. Wanneer denkt aanvrager naar Tsjecho-Slowakije terug te gaan of wanneer zal hij een verzoek indienen voor terugkeer naar dit land bij de Tsjechische Legatie.

Nummer 70491.

2 November 1949.

Uw nummer: U 18586 c - C 56 - C1/CS2.

Betr.: Tsjechische paspoorten.

In aansluiting op mijn brief No. 67330 d.d. 5 Augustus 1949 en in antwoord op Uw schrijven No. U 18586 c - C 56 - C1/CS2 d.d. 19 October 1949, heb ik de eer U mede te delen, dat bij een aan de grenzen gehouden controle is gebleken, dat in vele Tsjechische paspoorten op de in mijn voorgaande brief aangeduide plaats, de letters NP NR, gevolgd door een nummer van zes cijfers, voorkomen.

Volgens een uit oncontroleerbare bron ontvangen inlichting zouden deze letters betekenen NAPPAR NUMMERO en zouden een aanduiding zijn, dat de houders van deze paspoorten door de Tsjechische autoriteiten geacht worden in het buitenland niet te zullen spreken over de heersende toestanden in Tsjechoslowakije, maar wel uitkijken naar de toestanden in de landen, die zij bezoeken.

Ik moge U verzoeken bij Uw zagsman te willen doen vragen wat zijn mening is over bovengenoemde kentekenen.

KA.

Aan de Heer Regeringscommissaris
in Algemene Dienst,
Plein 1813 No. 4
's-GRAVENHAGE.

24
Antw: 78022

S.T.

Co 67330

26 September 1949.

No. Geh./Gr.V.D. 1168/49.

Bijl.: een.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

GEHEIM

28 SEP. 1949
ACD/70491

OP KAART
ACD/4C
DAT: 8/12-50
PAR: CW

no. 67330
70293

In aansluiting op mijn brief No. Geheim/Gr.V.D. 1168/49 d.d. 19 September 1949, met twee bijlagen, onderwerp als in margine, moge ik U hierbij wederom doen toekomen een uittreksel uit een rapport opgemaakt door Z, betrekking hebbende op in Tsjechische paspoorten voorkomende aantekeningen.

Ik moge U verzoeken mij omtrent het gestelde in bijlage dezes, onder "Advies" te willen doen inlichten.

S.T.

ST

Aan: B.V.D.

Type: LvdR
C...:

GEHEIM

No. 55/49.

Datum van bericht: 12 September 1949.
 Rapporteur:
 Van wie is bericht afkomstig: eigen waarneming.
 Betrouwbaarheid van bericht:
 Betrouwbaarheid berichtgever:
 Met welke instantie wordt samengewerkt: voor zover nodig met I & A.
 Welke acties wordt ondernomen: Controle wordt uitgevoerd op vervoermiddelen en personen.

BERICHT.

Op Woensdag 7 September 1949 passeerde via D.P. van Nederland naar Duitsland:

Omstreeks 18.35 uur met wagen No. A. 88074 (vrachtwagen).

- I. + VODRAYKA, Josef, geboren te Praag, 21.6.22 paspoortnummer 2466/1911/49
 + KVASNICKA, B. geboren te Tersch, 16.6.11 paspoortnummer 2772/827/49
 wonende te Triest.
 (Vadrayko was woonachtig te Praag).
 In de paspoorten van beiden stonden op de voorlaatste blz. NP NR.
 (zoals omschreven in rapport No. 52 d.d. 29 Aug. 1949).
- II. Omstreeks 19.00 uur passeerde eveneens in buitenwaartse richting, met wagen No. A. 88020 (vrachtwagen, zelfde letters in pp. als boven).
 + TECL, A. Tsjechische nationaliteit, geboren te Rokowsko 12.2.23 paspoort no. 2448/800/48 wonende te Praag.
 + KOTLANT J. Tsjechische nat. geboren te Praag 20.6.23 paspoort no. 2865/2429/48 wonende te Praag.
- III. Omstreeks 21.45 uur in buitenwaartse richting, met wagen No. A. 88
 + HOLY A. Tsjechische nat. geboren te Praag 11.1.15 paspoort no. 2466/130/49 wonende te Praag.
 + SIMEK, J. Tsjechische nat. geboren te Radisow, 28.7.15 paspoort no. 3168/992/49 wonende te Praag.
 (zelfde letters in pp. als boven). Vorenstaande personen zijn omzichtig ondervraagd, doch lieten niets los. Spraken nagenoeg geen Duits.
- IV. Op Vrijdag 9 September 1949 passeerde eveneens in buitenwaartse richting met wagen no. A. 58188 (vrachtwagen).
 + BARVA, geboren te Praag, 29.3.1917, pasp. no. 3665/8175/48 (Letters NP NR met no. 101388) wonende te Praag.
 + KAFTAN O. geboren te Praag, 26.10.1920, pasp. no. 266/2646/49 (letters NP NR met no. 108890) wonende te Praag.
- V. Omstreeks 11.15 uur in binnenwaartse richting met vrachtwagen no. A. 88088.
 - MARAVEC, M. geboren te Praag, 15.4.1915 paspoort no. 2766/1941/49 letters NP NR met no. 108218) wonende te Praag.
 + MATYS, J. geboren te Nova Nes (Nova VES) 4.5.1916, paspoort no. 3175/1942/49) Letters NP NR met no. 108217, wonende te Nova Nes of Ves.
- VI. Omstreeks 16.20 uur in binnenwaartse richting met vrachtwagen No. A. 88106
 + HEIDELBERGER K. geboren te Micholapy, 13.8.1916, pasp. no. ~~3076~~ 3063/2162/49 (Letters NP NR met no. 108434 wonende te Praag).
 + SAFAR, K. geboren te Lomnice 14.12.1905, pasp. no. 2462/1940/49 (Letters NP NR met no. 108216) wonende te Praag.
 Idem met vrachtwagen A. 88076.
- VII. + LECHNYIR, J. geboren te Pisek, 20.12.06, pasp. 2266/2333/49 (letters NP Nr. met nummer 108131, (wonende te Pisek).
 + CIHELKA P. geboren te Kijhn, 7.7.14, pasp. no. 3461/1062/49. Letters NP NR met nummer 107345) wonende te Praag.

PD 36549

Alle vorenstaande vrachtwagens reden voor de firma
Checobel.

ADVIES.

Vorenstaande ter Informatie, en tevens met ver-
zoek te berichten, of op een verdere melding van
passerende Tsjechen prijs wordt gesteld, i.v.m.
de nummers achter de letters NP NR.

Coll.: *AC*

S.T.

No. Geh./Gr.V.D. 1168/49.

Bijl.: 2.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

667330

60 67330

Volgno. 70296
19 September 1949.
23 SEP. 1949.

ACD/
GEHEIM

NIET O.K.
ACD/48
DAT: 9/10-50
PAR: CW

69260

In aansluiting op brief Litt P 73 Geheim/
Gr.V.D. 1168/49, met een bijlage, onderwerp als
in margine, moge ik U hierbij wederom doen
toekomen een tweetal uittreksels uit rapporten,
opgemaakt door Z, betrekking hebbende op
in Tsjechische paspoorten voorkomende aantekenin-
gen.

Te Uwer informatie diene, dat het in bij-
lagen dezes vermelde rapport No. 52, d.d.
29.8.49, U bij mijn in de aanhef hiervan
vermelde brief werd toegezonden.

S.T.

S.T.

Aan: B.V.D.

Typ:LvdE
Coll.:M

UITTREKSEL.

VEILIGHEIDS RAPPORT.

No. 54.

Datum van bericht:	7 September 1949.
Rapporteur:	
Van wie is het bericht afkomstig:	reiziger.
Betrouwbaarheid van bericht:	m.i. wel betrouwbaar.
Betrouwbaarheid van berichtgever:	m.i. wel betrouwbaar.
Welke acties is ondernomen:	gene.
Met welke inst. samengewerkt:	gene.

BERICHT.

I. Door een Hongaars chauffeur werd medegedeeld, dat de in de Tsjechische paspoorten voorkomende letters NP NR (rapport no. 52 d.d. 29.8.49) betekenen NAPPAR NUMMERO.

Deze aanduiding is bij de Tsjechen in de paspoorten geplaatst, bij die personen, die geacht worden aan de grenzen van de landen waarheen zij reizen, niet te zullen spreken over de toestanden die in Tsjecho-Slowakije heersen, doch alleen uitkijken naar de toestanden in de landen die zij bezoeken.

VEILIGHEIDS RAPPORT.

UITTREKSEL.

Datum van het bericht: 9 September 1949.
Rapporteur:
Van wie is het bericht afkomstig: eigen waarneming.
Betrouwbaarheid van berichtgever:
Betrouwbaarheid van bericht:
Welke actie's zijn ondernomen: gene.
Met welke instanties wordt samengewerkt: gene.

AANTEKENING IN TJSJECHISCHE PASPOORTEN.

Op 6 September 1949, omstreeks 16.50 uur, werd door rapporteur aan de doorlaatpost Roosendaal-station aangetroffen een persoon van Tsjechische nationaliteit genaamd:

----- Emil KANTUREK -----

geboren te Praag, 25 Juli 1943, in het bezit van een geldig Tsjechisch paspoort no. 3272/2609/49, afgegeven te Praag d.d. 30 Juni 1949 door het Ministerie van Buitenlandse Zaken, Afdeling Paspoorten.

Links onderaan op de laatste bladzijde stond een aantekening gesteld luidende:

» NP »

» NR »

108853

(met handtekening, vermoedelijk),

T. Joay.

Gezien de jeugdige leeftijd van de houder van het paspoort konden geen nadere gegevens vastgesteld worden. Het paspoort was voorzien van een geldig verblijfsvisum voor Nederland. De aandacht blijft echter op deze paspoorten gevestigd.

Coll.: *NY*

S.T.

19 September 1949.

No. Geh./Gr.V.D. 1168/49.

Bijl.: 1.

Onderwerp: Vernieuwing Tsjechische
paspoorten.

GEHEIM

Volgno.

23 SEP. 1949

AC 70293

NIET O.K.
ACD/40
DAT: 8/12-50
PAR: EW

20 67330

In aansluiting op brief Litt P 75 Ge-
heim/Gr.V.D. 1168/49, d.d. 14.9.1949,
met een bijlage, betreffende "Tsjechische
paspoorten", moge ik U hierbij doen toe-
komen een uittreksel uit een rapport, opge-
maakt door Z, betrekking hebbende op door
de Tsjech Toman, verschafte inlichtingen
omtrent uitreiking van nieuwe paspoorten
aan niet in Tsjecho-Slowakije woonachtige
Tsjechen.

S.T.
/

Aan: B.V.D.

Typ: LvdE
Coll.: N

UITTREKSEL.

Datum van bericht: 8 September 1949. **GEHEIM**
 Rapporteur: Toman (Tsjech).
 Van wie is bericht afkomstig: tamelijk betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid bericht: ~~kan~~ twijfelachtig.
 Betrouwbaarheid berichtgever: gene.
 Ondernomen actie's: gene.

Met welke instanties samengewerkt: gene.

 No. G.V. 66/49 Geheim.

Verband houdende met het schrijven no. Geh./Gr.V.D. 1168/49, d.d. 18 Augustus 1949 van S.T. werd mij, ongevraagd, het volgende medegedeeld:

Tot einde November worden door de Tsjechische legaties nieuwe paspoorten uitgereikt aan de niet in Tsjecho-Slowakije woonachtige Tsjechen. Deze paspoorten zullen wederom een blauwe omslag hebben en aan de voorzijde een vergulde leeuw en vergulde letters dragen.

Door de Tsjechische Legatie te den Haag zijn reeds 600 (zes honderd) nieuwe paspoorten aangevraagd. Men rekent op de legatie met de omwisseling van deze paspoorten ongeveer half November klaar te zijn.

Deze paspoorten zullen een geheim merkteken krijgen. Het is niet bekend waar dit teken zal worden geplaatst. Evermin of dit teken gegeven zal worden in de paspoorten van politiek-betrouwbaren of juist andersom. Wel is bekend dat dit teken dient ter onderscheiding van een dezer categorien. Voor Nederland zal dit teken bestaan uit een II.

MINISTERIE VAN
BINNENLANDSE ZAKEN

's-Gravenhage, 23 September 1949
Javastraat 63

No. 70153
Bijl.: een

UITGEBOEKT

VERTROUWELIJK

Betr.: Technische paspoorten

Hierbij heb ik de eer U aan te bieden de vertaling van een artikel, voorkomende in het Tsjechische emigrantenblad "ZA SVOBODU", hetwelk in Amsterdam wordt uitgegeven.

Mogelijk is dit artikel voor U van interesse.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze,

Cg

Jhr Mr W.J.Th. Serraris

De Hoogedelgestr. Heer C. Adriaanse,
Chef der Directie Admin. Zaken
van het Ministerie van Buitenlandse Zaken,
Plein 23,
's-GRAVENHAGE.

RAPPORT van C 9

No.

Betreft: Tsj. paspoorten.

Volgno.

21 SEP. 1949

ACD/70150

Uit het Tsjechoslowaaks emigrantenblad Za Svobodu
van 6 September 1949.

Te rekenen vanaf 1 December 1949 zullen nieuwe Tsjechosl. (reis)passen uitgegeven worden. Tot 30 November moeten alle Tsjechische staatsburgers - legaal verblijvende in het buitenland, verschijnen bij de vertegenwoordigingen (gezantschap en/of consulaat) en verzoeken om afgifte van een nieuwe pas.

Volgens betrouwbare inlichtingen moet voor elk geval het Ministerie van Binnenlandse Zaken in Praag beslissen. In het buitenland kunnen in het vervolg slechts die personen verblijven, wier werkzaamheden en verblijf, in het belang is van het tegenwoordige Tsjechoslowaakije; verder personen van wie duidelijk gebleken is, dat zij het geheel eens zijn met het systeem van volksdemocratie (diplomaten, handelsvertegenwoordigers en andere betrouwbare " en onbetrouwbare " vertegenwoordigers van de communistische regering.)

Personen, aan wie het Ministerie van Binnenlandse Zaken geen verblijf in het buitenland toestaat, zullen opgeroepen worden binnen een termijn van 3 maanden, terug te keren naar Tsjechoslowaakije. Ingeval deze personen onwillig zijn zullen zij automatisch het Tsj. staatsburgerschap verliezen, hun bezittingen worden verkocht en gerekend worden tot vijanden van de Tsj. volksdemocratie

Het standpunt t.a.v. deze aangelegenheid van de regeringen van vrije landen is tot nu toe nog niet bekend.

Wij bevelen echter allen aan geen gehoor te geven aan de oproep en in het land waar zij wonen te informeren bij de betrokken instantie naar politiek asyl(recht).

C 9, 20.9.49

G.M.

14 September 1949.

Litt P 73 Geheim/GrVD 1168/49.

Bijlage: 1.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

Volgno.

15 SEP, 1949

ACD/bg 792

OP KAART
ACD/4e
DAY: 8/12-50
PAR: BW

co. 67330
bg 200

GEHEIM

In aansluiting op mijn brief Litt P 73 Geheim/GrVD 1168/49 d.d. 6-9-'49 met één bijlage, onderwerp als in margine, doe ik U hierbij wederom toekomen een uittreksel uit een rapport, opgemaakt door Z., betrekking hebbende op aantekeningen, voorkomende in Tsjechische paspoorten.

G.S.

Aan: Hoofd B.V.D.

Datum van bericht: 29 Augustus 1949.
 Rapporteur:
 Betrouwbaarheid bericht: Betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid berichtgever:
 Van wie is het bericht afkomstig: Eigen waarneming.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: Gene.
 Welke acties zijn ondernomen: Gene.

BERICHT :

Naar aanleiding van het schrijven Geh.Gr.V.D. No. 1168/49 van S.T, bericht ik U het navolgende:

"Op Zondag 28 Augustus 1949 passeerden omstreeks 9.30 uur v.m. de Doorlaatpost Beek (Ubb.) onderstaande chauffeurs van Tsjechische nationaliteit.

1. KACL, F.	geboren te Praag 23- 6-1923	Tsj.paspoort No. 27657
2. KUBES, J.	" " 15- 7-1914	Tsj. paspoort No. 2966
3. VOMASTEK, F.	" " 11-11-1897	Tsj. paspoort No. 3066
4. HAASE, E.	" " 19-11-1921	Tsj. paspoort No. 3075

De chauffeurs No. 1 en 2 reden met vrachtwagen No. A 88180.

De " " No. 3 en 4 " " " " " " No. A.88075.

Vorenstaande chauffeurs reden voor de Fa. Tsjecho-Bell van Praag naar Rotterdam.

In de in hun bezit zijnde Tsjechische paspoorten stond in de linkerhoek van de voorlaatste bladzijde: "NP" "NR" met hierachter een nummer. De letters waren HOOFDLETTERS en gestempeld met rode inkt (NIET geschreven) terwijl de cijfers waren gestempeld met zwarte inkt.

Op Maandag 29 Augustus 1949 passeerden omstreeks 14.00 uur de D.P.

1. JIRU Julius, geboren te Praag 15-1-1896 Tsj. paspoort No. 3365.

2. HANZLIK Frantisek, geboren te Praag 13-11-10 Tsj. pasp. No. 2966.

beiden chauffeur op vrachtwagen No. 88027 voor Tsjecho Bell, op weg van Praag naar ROTTERDAM. (vervoerden Textiel en machineonderdelen.)

Ook in de paspoorten van deze chauffeurs waren op de voorlaatste bladzijde de letters "NP" "NR" met rode inkt GESTEMPELD aangebracht (als boven).

In het paspoort van chauffeur No. 1 stond achter deze letters het No. 102163, met zwarte inkt gestempeld.

~~W~~ In het paspoort van chauffeur No. 2 stond achter de letters het No. 108181 met zwarte inkt gestempeld.

Tijdens een onderhoud met een der chauffeurs, vertelde hij mij, dat de meeste personen in Tsjecho Slowakije lid der Communistische partij aldaar waren, omwille van de verstrekking van levensmiddelen en aangezien iemand die NIET lid was, GEEN betrekking kreeg. Aan de Tsjechische chauffeurs was volgens hem aangewezen voor overnachting in Nederland het HOTEL de BEURS, Schiekade te ROTTERDAM.

ADVIES.

Door mij is reeds meerdere malen getracht met Tsj. chauffeurs in contact te komen, echter kreeg ik steeds de indruk, dat zij angstig waren iets over toestanden in Tsj. Slow. te vertellen. Hierdoor is het zeer moeilijk om met succes een onderhoud met hen te hebben. De nummers voorkomende in de Tsj. paspoorten van de eerste vier chauffeurs zijn abusievelijk niet door het personeel der D.P. opgenomen, doch zullen bij terugkeer (of bij event. passering) der D.P.) naar Tsj.Slow. langs de D.P. alsnog worden genoteerd en gemeld.

MINISTERIE VAN
ALGEMEENE ZAKEN

's-Gravenhage, 5 Augustus 1949
Javestraat 69

No. : 67350

G E H E I M

Bijl. : gene

UITGEBOEKT

Batr. : Tsjechische paspoorten

Volgens afdeling van een Tsjechische immigrant zouden in de, gedurende de laatste maanden uitgegeven Tsjechische paspoorten, links onderaan op de laatste bladzijde voor het achteromslag, enige niet inkt geschreven letters voorkomen, waaroeverheen, of waarnaast, een stempel geplaatst wordt. Een en ander zou een aanwijzing zijn of de houder door de Tsjechische autoriteiten als politiek betrouwbaar wordt beschouwd of niet.

Ik moge U verzoeken mij te doen mededelen of U hieromtrent reeds iets bekend is, dan wel of U de mogelijkheden bezit een en ander te doen onderzoeken.

HET HOOFD VAN DE DIENST,
Namens deze,

L. Pot

De Heer Regeringscommissaris
in Algemene Dienst,
Plein 1813 No. 4,
's-GRAVENHAGE

No. *CA* 67330

Bijl.: gene

's-Gravenhage, 5 Augustus 1949

ONTSEKERT

Betr.: Tsjechische paspoorten

GEHEIM

Een Tsjechische immigrant - welke als betrouwbaar beschouwd wordt, maar wiens mededelingen niet te controleren zijn - deelde mij mede, dat reeds gedurende enige maanden uit Tsjechische paspoorten is op te maken of de houder door de huidige regering van zijn land als politiek betrouwbaar beschouwd wordt of niet.

Links onderaan op de laatste bladzijde (dus de bladzijde voor het achteromslag) van deze paspoorten zouden met inkt enige letters geschreven worden, waarover, of waarnaast, een stempel geplaatst wordt. Nadere bijzonderheden konden niet worden verstrekt.

Ik moge U verzoeken bij het controleren van Tsjechische paspoorten hierop gedurende enige tijd te doen letten, teneinde, zo mogelijk, de juiste betekenis van genoemde aantekening te kunnen vaststellen.

M.C.

4

Aan KARA

Van C 4

Nr. 69260

Betreft: Tsjechische paspoorten.

UITEENLOOFT

Enige weken geleden verteldé een vermoedelijk betrouwbare Tsjech, dat in de paspoorten van Tsjechen, die met toestemming van hun overheid Tsjechoslowakije voor korter of langere tijd verlaten, een teken is aangebracht, waaruit blijkt of de houder als politiek "betrouwbaar" wordt aangemerkt of niet. Dit teken zou bestaan uit een op de laatste bladzijde van het paspoort geplaatste, met inkt geschreven letter (paraaf ?) met daarnaast een stempel.

Op ons verzoek heeft de Gr.V.D. gedurende enige tijd hierop gelet en signaleert thans een in Nederland verblijvende Tsjechische familie, welke kortgeleden van vakantie uit Tsjechoslowakije naar Nederland is teruggekeerd. In hun paspoorten bevindt zich op de aangeduide plaats (laatste blz. van achteromslag) een paraaf met daarnaast een stempel. Dit laatste is in rode inkt gedrukt en bestaat uit een hoofdletter B geplaatst in een cirkel.

Kan KARA (en/of KB) informeren wat hieromtrent reeds bekend is en wat precies de betekenis van deze rode B kan zijn ?

C 4, 20.9.49

4 /

's-Gravenhage, 20. September 1949

No. 69260

DIENSTGEHEIM.

Betreft: Verzoek om inlichtingen.

UITGEBOKT

Mijn aandacht wordt gevestigd op de Tsjech ROABERT, Bedrich, geboren te Frydland op 7 November 1901, van beroep tekenaar op een textielfabriek, wonende te Nijverdal, Blokkendijk (ongenummerd).

ROABERT voornoemd is in het bezit van een verblijfsvergunning, geldig tot 15 November 1949 en maakte met vrouw en dochter kort geleden een vacantiereis naar Tsjechoslowakije waarvan de familie op 29 Augustus terugkeerde.

Ik moge U verzoeken mij in kennis te doen stellen met de omstandigheden waaronder deze vreemdelingen zich hier te lande hebben gevestigd, waarbij ik het op prijs zal stellen, zo mogelijk, tevens omtrent hun antecedenten en huidige politieke overtuiging te worden ingelicht.

HET HOOFD VAN DE DIENST
Namens deze:

Jhr. Mr. J.W.Th. Serraris

Aan de Hoogedelgestrengste Heer
Mr. J.P.G. Goossen
Hoofd Rijksvreemdelingendienst
Raamweg 47

te 's-GRAVENHAGE.

G.M.

6 September 1949.

Litt P 73 Geheim/GrVD 1168/49.

Bijlage: 1.

Onderwerp: Tsjechische paspoorten.

OP KAART
ACD/40
DAT: 8/12-50
PAR: <i>PW</i>

GEHEIM
7 SEP. 1949
ACD/69260

Onder verwijzing naar Uw brief No. 6733
Geheim d.d. 5-8-'49, onderwerp als in
margine, doe ik U hierbij toekomen een
uittreksel uit een rapport, opgemaakt
door Z., betrekking hebbende op de aan-
wezigheid van een stempel met onbekende
betekenis in de paspoorten van de Tsjech
B. Roabert en van diens echtgenote M.
Roabert.

Dezerzijds is aan de daarvoor in aan-
merking komende Z opgedragen om bij con-
trole van Tsjechische paspoorten na te
gaan, of op de laatste bladzijde hiervan
enige aantekening voorkomt en mij in
voorkomend geval te berichten.

Indien mij hieromtrent nieuwe meldin-
gen bereiken, zal ik U terzake inlichten.

C.S.

Aan:

Hoofd B.V.D.

GEHEIM

No. 30/49.

Datum van bericht: 29 Augustus 1949.
 Rapporteur:
 Van wie is het bericht afkomstig: gebleken bij controle.
 Betrouwbaarheid van het bericht: betrouwbaar.
 Betrouwbaarheid van berichtgever:
 Welke acties zijn ondernomen: gene.
 Met welke instanties wordt samengewerkt: gene.

BERICHT.

Naar aanleiding van het schrijven No. Geh./Gr.V.D. 1168/49. d.d. 18 Augustus 1949, betreffende "Aantekening in Tsjechische paspoorten", deel ik U mede, dat aan rapporteur bij gehouden passencontrole op het station te Zevenaar bleek, dat in het paspoort van twee personen die de Tsjechische nationaliteit bezaten, een aantekening was geplaatst.

Deze aantekening bevond zich op de plaats, genoemd in het boven aangehaalde schrijven, zijnde de laatste bladzijde (dus de bladzijde voor het achteromslag).

De aantekening welke links onderaan de bladzijde was geplaatst, bestond uit een paraaf waarnaast een stempel uitgevoerd in rode drukinkt. Het stempel had de hierneven uitgevoerde vorm:

voorbeeld:

De paspoorten waren in het bezit van:

1e. **X** | ROABERT, Bedrich, geboren te Frijdland op 7.11.1901, van beroep colarist (tekenaar textielfabriek), wonende te Nijverdal Blokkendijk (ongenummerd) Nationaliteit Tsjechisch.
 Paspoort nummer 2378/3303/47, afgegeven te Praag op 8.3.1947 en geldig tot 28.2.1950.
 Nederlands visum afgegeven te 's-Gravenhage, 15.9.1948 verblijfsvergunning verleend op 1.10.1947, laatste verlenging geldig tot 15.11.1949.

2e. **X** | ROABERT, - ovä, Marianne, geboren te Brno op 5.11.1903, nationaliteit Tsjechisch, wonende te Nijverdal Blokkendijk (ongenummerd).
 Paspoortnummer 2648/2020/47 afgegeven te Praag op 15.2.1947 en geldig tot 31.12.1949.
 Nederlands visum afgegeven te 's-Gravenhage op 15.9.1948. Verbljfsvergunning verleend op 1.10.1947, laatste verlenging geldig tot 15.11.1949.

In hun gezelschap was een dochter van 15 à 14 jaar oud, verdere gegevens onbekend.

Zij verklaarde met vakantie in Tsjecho-Slowakije te zijn geweest, en begaven zich thans naar hun woning te Nijverdal.

31 Augustus 1949.

8 SEP. 1949

AJD/69149

U 18543 b - C 56 - KC 1

Uit gewoonlijk betrouwbare bron vernam ik als volgt:

1. De Tsjechische vrouwelijke Minister van Levensmiddelen-voorziening, de sociaal-democrate JANKOVCOVA, heeft ernstige meningsverschillen met de overige Kabinet-leden, daar zij uitsluitend belangstelling blijkt te hebben voor een behoorlijke voeding van het volk en niet geïnteresseerd is in ~~andere~~ communistische doelstellingen.
2. In PRAAG is men van mening, dat deze vrouw, zuiver op grond van gevoelsargumenten, toegankelijk zou zijn voor samenwerking met anti-communistische sociaal-democraten uit "esterse landen en eventueel tot medewerking bereid ten behoeve van een herstel van de tweede Republiek.

AB.

Aan het Ministerie van Binnenlandse Zaken
Javastraat 68
'sGRAVENHAGE.

Nummer 68846

8 September 1949

UITGEBOEKT

Hierbij doen wij U een fotocopie van
"Ideologische Richtlijnen des Tschechischen
Journalisten", afkomstig van een gevluchte
Tsjechische journalist, die zich op 16
Augustus j.l. op het Bundespresseministerium
te Wenen meldde, toekomen.

Bijlage: 1

KA.

voor bijlage zie 68846 in OD 945.

Aan de Heer Regeringscommissaris
in Algemene Dienst
Plein 1813, no 4
'S-GR A V E N H A G E

No: 449.- GEHEIM.

27 Augustus 1949.

Onderwerp: "Richtlijnen voor de Tsjechische-
en Slovaakse Journalisten".-

Volgno:

31 AUG. 1949

ACD/60046

Bijlagen : één.

Hierbijgaand heb ik de eer U te doen toekomen, een gestencild exemplaar "Ideologische Richlinien des Tschechischen Journalisten", -afkomstig van een gevlucht Tsjechische journalist, die zich op 16 Augustus j.l. op het Bundespresseministerium te Wenen meldde.

Volgens zijn, daar afgelegde verklaring, wordt in Tsjecho-Slovakije op het volgen dezer richtlijnen door de journalisten, zeer strenge contrôle uitgeoefend.

Naar op genoemd ministerie vernomen werd, zou de inhoud dezer richtlijnen nagenoeg geheel eensluidend zijn met die, welke in de Nazi-tijd door Goebbels aan de pers werden verstrekt".-

W.-

*Inverwant, ook de
nazi-Press-Abteilung
in Dtschland, die
niet een zo positieve instelling
had*

Ideologische Richtlinien des tschechischen
Journalisten.

- 1.) Der tschechische und slowakische Journalist dient dem Volke. Er ist Sprecher der fortschrittlichen Gedanken, treibender Faktor des öffentlichen Lebens und Organisator aller schaffenden Kräfte des Volkes. Er ist sorgfältiger Wächter aller Rechte, welche das arbeitende Volk auf seinem Weg zum Sozialismus errungen hat. Er muss sich an der Spitze des Kampfes für den Sozialismus befinden. Er muss der Volksdemokratie den Weg zum Sozialismus weisen. Im Geiste der Havlicek-Tradition ist der Journalist Lehrer und Erzieher jedes einzelnen Mitglieds der nationalen Gesamtheit und er ist verpflichtet, das Gefühl der persönlichen Verantwortung dem Volke gegenüber hervorzuheben. Er hat die absolute Freiheit mit seiner eigenen positiven Ansicht und Hilfe zur produktiven Initiative auf dem politischen, - wirtschaftlichen und kulturellen Gebiete beizutragen.
- 2.) Die Freiheit der journalistischen Tätigkeit ist durch die persönliche Verantwortung des Journalisten gegenüber dem arbeitenden Volk und dem Staate, sowie durch seine Treue und Ergebenheit zur Volksdemokratie und zum Sozialismus gegeben. Mittels des Sozialismus verwirklicht sich die tatsächliche Freiheit, welche dem Journalisten die vollkommene Entwicklung aller seiner schaffenden Fähigkeiten gewährleistet und ihn vor der geistigen Ausbeutung schützt. Die Freiheit der journalistischen Tätigkeit bedeutet, über das augenblickliche Geschehen die Wahrheit zu schreiben und wahrheitsgemäss der menschlichen Gesellschaft die fortschrittliche Entwicklung zu erklären. Die Freiheit der journalistischen Tätigkeit beinhaltet selbstverständlich das Recht auf eine, aus der positiven Einstellung des Journalisten zur Gesellschaft und den Interessen des arbeitenden Volkes entsprechende Kritik. Die freie Einholung von Informationen ist die Grundlage der journalistischen Tätigkeit; die Informationen müssen wahr sein und den Tatsachen entsprechen. Bei Veröffentlichung von Informationen muss der Journalist vom Verantwortungsgefühl gegenüber dem Volke und dem Staate geleitet sein.
- 3.) Es ist Pflicht jedes Journalisten für den Frieden, für die Grundsätze der Demokratie, für Abschaffung des Faschismus in jeglicher Form - soweit dieser in der CSR oder ausserhalb des Staates in Erscheinung tritt - und auch gegen die ausländischen Einwirkungen, welche die fortschrittliche Entwicklung der Menschheit gefährden, zu kämpfen. Der Journalist soll die Substanz der den Frieden, die Sicherheit und die ruhige Entwicklung der Völker bedrohenden Intrigen enthüllen.

- 4.) Der Journalist soll für die gegenseitige Annäherung und Freundschaft der Völker arbeiten. Dies betrifft vor allem die slawischen Völker, welche ja unsere Verbündete sind. Es ist notwendig, dem tschechischen und slowakischen Volke das Leben und die Ausbautätigkeit der Völker der Volksdemokratien näher zu bringen und die Leser und Hörer mit dem Kampfe der gesamten arbeitenden Menschheit für Freiheit und den Fortschritt auf der ganzen Welt bekannt zu machen.
- 5.) Der Journalist hat eine leitende Position in der Gesellschaft. Er soll daher den Mitbürgern als Beispiel dienen. Sein Privatinteresse darf nie das Interesse der Gesamtheit vorziehen. Er soll stets seiner journalistischen Ehre bedacht sein.
- 6.) Der Journalist ist verpflichtet sukzessive nicht nur seine Fachkenntnisse, sondern auch sein ideologisches Niveau zu fördern, was ihm der Verband der tschechischen Journalisten ermöglichen wird.

Volgno.

14 September 1948.

2 - OCT. 1948

ACD/46023

U 12559 a - C 56 - KC 1

Betr. : Staatsgreep in TSJECHOSLOVAKIJE.

Bijgaand moge ik U een rapport doen toekomen omtrent bovengenoemd onderwerp, hetwelk mij door bevriende zijde werd toegestuurd.

H

A.

Aan ; de Centrale Veiligheidsdienst,
t.a.v. De Weledelgestr. Heer P. Gerbrands,
Javastraat 68,
's-GRAVENHAGE.

THE PART PLAYED BY THE ACTION COMMITTEES IN RECENT EVENTS
IN CZECHOSLOVAKIA.

1. The first public reference to this new feature in the political life of Czechoslovakia, the Action Committee, was made by M. Gottwald, the Communist Prime Minister, before a mass meeting of workers in Prague on the morning of the 21st February, the day following the announcement that the Ministers of the Czech National Socialist, Czech Populist, and Slovak Democrat parties had tendered their resignations to the President on the ground that they could no longer participate in a Government which wilfully ignored the wishes of the majority. Towards the close of a firm though moderate speech, in the course of which he demanded the acceptance of the ministerial resignations, M. Gottwald called upon the people to appoint Action Committees in every village, district and region. On the following day the Prime Minister in a much more violent outburst at the Workers' Councils' Congress in Prague again exhorted the population to establish Action Committees throughout the country.
2. On the 23rd., Prague Radio was able to announce that, in response to the Prime Minister's appeals, these Committees were being set up throughout the length and breadth of the land. On the same day a meeting, convened by the Central Trades' Union Council, was held in the capital to set up a Preparatory Central Action Committee which would "negotiate" with personalities who would form the new central organ of the National Front and the new Government" - it was not, be it noted, until the 25th, that Dr. Benes finally succumbed to Communist pressure and agreed to the nominations put forward by M. Gottwald for the composition of the new Government. This meeting was attended by members of all the political parties, and an Army delegation, led by General Svoboda, the 'non-party' Minister for National Defence (he was accompanied by General Bocek, the Chief of Staff, and General Elapalek who, in this last war, had served for a time in Russia) was greeted with "great enthusiasm". Eventually, after listening to speeches by both M. Gottwald and General Svoboda, those present expressed themselves in favour of the creation of a General Action Committee of the National Front; and a Preparatory Committee under the chairmanship of M. Zapotocky, the chairman of the TUC and now a Communist Deputy Premier, was appointed to negotiate immediately with the political parties and other organisations. The Preparatory Committee at once issued a proclamation calling upon 'all Czech patriots, Democrats and Socialists, to unite in their workshops and factories on a local, district and regional level so as to achieve national unity and purge those parties, whose leaders had forsaken the National Front, of their reactionary elements'.
3. On the 25th February it was announced that the Preparatory Committee has met in Prague - it was addressed by M. Gottwald, M. Zapotocky, and M. Cepicka, the new Communist Minister for Justice - and had set up a new Central Action Committee of the National Front on which members of the Revolutionary Trade Union Movement, the Communist Party, the Social Democrat Party, and nation-wide organisations were represented. Its composition is:-

Præsidium. M. Zapotocky, chairman; M. Slansky, Secretary-General of the Czech Communist Party; M. Fierlinger, Social Democrat Minister for Industry; M. Plojhar, People's Party Minister for Health; and Dr. Neuman, National Socialist Minister for Posts.

Executive Committee. M. Dolansky, Communist Minister for Finance; M. Drda, a Communist writer and now editor of Svobodne Noviny; M. Erban, Social Democrat Minister for Social Welfare; M. Hejzlar, the Communist chairman of the Czech Youth Association; M. John, a Social Democrat Deputy; Mmc. Hodinova-Spurna, a Communist Deputy; Mmc. Janlovova, Social Democrat Minister for Food; M. Kopceky, Communist Minister for Information; Mmc. Machacova, a Communist Deputy; H. Nepomucky, a Communist Deputy; N. Nosek, the Communist Minister of the Interior; Dr. Petr, People's Party Minister for Transport; M. Slechta, National Socialist Minister for Works; M. Sarkovsky, a Communist Deputy; and Mmc. Svornova, a Communist Deputy.

4. The Secretary-General of the Central Action Committee is M. Cepicka, the Communist Minister for Justice.
5. Early in March it was decided to add the following Slovak members to the Præsidium of the Central Committee: M. Siroky, Communist Vice-Premier; M. Duris, Communist Minister for Agriculture; M. Valo, a Communist Deputy; M. Seveik, formerly of the Slovak Democrat Party; and Dr. Srobar, Slovak Democrat Minister for Finance in Fierlinger's 1945 Government.

X. The Preparatory Committee comprised: Zapotocky, Fierlinger, Kopceky, Erban, Plojhar, Dolansky, Cepicka, Mmc. Hodinova-Spurna, Nepomucky, Petr, John, Drda, Hejzlar, and Sarkovsky. (See under paragraph 3).

6. Addressing the newly established Central Action Committee of the National Front, M. Cepicka said: "We have arrived at the point when one national revolution is giving place to another. We must now remove those forces which have stood in the way of this development. It is here that the Action Committee come into their own. We expect them to facilitate the co-operation of the political parties and the nation-wide organisations. The sole aim of our work must be to strengthen popular democracy. It would be dangerous to think that we have completed our task by solving the Government crisis. Relentless struggle must continue to be our supreme law. In future, we must expect the defeated enemy to try to foil our work: this must be prevented by the Action Committee

7. The new Minister for Justice also granted an interview to Mlada Fronta, the Youth organ, and answered "two fundamental questions" concerning the Action Committees. "After the poor showing of the old National Front", the Minister stated, "we are trying to give the new National Front a stable and firm organisational basis." The main tasks of the Committee, the Minister continued, were to ensure that the Government programme was implemented with the least possible delay and that the demands formulated at the Works' Councils' rally were met (the immediate enactment of the National Insurance Bill, the enactment of the Constitution, the adjustment of Civil Servants' salaries, extended nationalisation, a new Land Reform, etc. etc.)

In the meantime the 'appeals' of M. Gottwald and of the Preparatory Committee evoked a rapid response from the country-side and Action Committees sprang mushroom-like into existence. News quickly arrived of the establishment of Action Committees in towns and villages, factories and works in widely dispersed areas of the Republic which at once began to "carry out the will of the people". In Prague itself, Action Committees were set up in each district: thus in Prague XIX, the second largest district in the capital, the Action Committee for that area at once proceeded to assume full responsibility and took all measures necessary to ensure food supplies, to prevent the interruption of work in industrial enterprise and to deal sternly with anyone spreading alarmist rumours. Each district Action Committee in the city appears to be subordinated to a Central Action Committee for Greater Prague.

On the 24th February the latter body issued a proclamation calling upon the population of Prague to:-

- a). Maintain discipline in all factories, offices and offices of public administration.
- b) Hand over reactionary agitators for punishment.
- c) Prevent the distribution of subversive printed matter.
- d) Demand the immediate resignation of the 'reactionary Ministers'.
- e) Dismiss from office all in public life, offices, and the National Front who disapprove of the Government.
- f) Appoint control organs for enterprises earmarked for nationalisation under the resolution of the Central Trades' Union Council and Works' Councils. The appointments were to be made by the competent Action Committees.

Broadcasts on the 26th February gave many more details of the establishment of new Action Committees and of sweeping changes in personnel, particularly in Moravia where People's Party and Czech National Socialist members of the District National Committees were dismissed whole-sale.

Apart, however, from their instantaneous emergence in both towns and villages, Action Committees were quickly created in all Ministries and public organisations not already under Communist domination, in all political parties, the Civil Service, the professions, and in all large enterprises. Not even such innocuous organisations as the Boy Scout Movement or sports-associations as, for example, football clubs and skiing clubs were exempt from the prying activities of the Action Committees. A list, by no means complete, of the several Action Committees - those set up in the various Ministries and other political parties are excluded - will aptly illustrate the efficiency and thoroughness of the Communists' mode of attack: The Resettlement Office and National Reconstruction Fund, the Supreme Administrative Court, the Film Association, the teaching profession, the theatre, the National Revolutionary Association, the Union of Czech Journalists, the Union of Cultural Organisations, the Czechoslovak Radio, the Charles University, the Prague High School for Political and Social Sciences, the Prague School for Economics, the Czechoslovak Writers' Syndicate, the Association of Czechoslovak Engineers, the Czechoslovak Red Cross, the Club of Czechoslovak Lawyers, the judiciary, Parliament, the press, the United Association of Czech Farmers, the Legionaries Association, the National Defence Association, the Central Association of Czech Doctors, the Union of Czech Composers, the National Union of Students, the Sokol movement, in factories (more particularly in those where production figures were low), town councils, local government bodies,

co-operatives, etc.

12. However, with the development of events many of the Action Committees became redundant; thus in several instances those which were set up in factories - at the end of March the Central TUC announced that the competence of the Action Committees ceased as from 31st March in those factories and concerns where the Workers' Council had the full confidence of the Trades' unions - and local government organs, i.e. were good Communist cells, have since been disbanded.
13. The purge of the Czechoslovak Army is the special province of the Ministry of National Defence, assisted by M. Slansky, the Secretary-General of the Czech Communist Party and chairman of the Parliamentary Defence Committee. In the Staff College a number of instructor officers and students have either been transferred or returned to their units.
14. In the economic field Regional Action Committees will control all Chambers of Commerce with a view to co-ordinating internal trade. The Ministry of Internal Trade is supervised by M. Frantisek Krajcir, also a Communist.

THE PURGE.

15. Communist consolidation of the advantages gained by the seizure of power in February last has been effected primarily through the activities of the Action Committees whose principal task is, as M. Slansky has stated, to rid the nation of any opposition to Marxist political philosophy. The purgative has been administered rapidly and remarkably efficiently. It is now doubtful whether any effective opposition to the Communists can survive within the national frontiers. The alternatives facing the harassed population appear to be either adject submission or flight abroad.
16. On the 26th February it announced that the Central Action Committee had decided to set up a Purge Commission to deal with the purification of the political parties. Applications from deputies for membership of the new National Front are first examined by a Political Commission of the Central Action Committee of the National Front. M. Slansky was appointed chairman of the Commission, the other members being Minister Gregor, now Communist Minister for Foreign Trade, Mrs. Machacova, Cepicka, Erben, John, Neuman, and Flojhar. The announcement went on to state that the former central, regional, district, and local organisations of the Czech National Socialist and Popular parties could no longer continue to operate and that the Praesidium of the Central Action Committee, in order to ensure peace within the political parties, and hence within the new National Front, had reserved to itself the right of approval of the constitution of any new organisations of the political parties. The purge within the ranks of the non-Communist parties varied in proportion to the degree of opposition to be encountered within a party to the Communist creed. Thus, although Action Committees were set up in the Social Democrat Party, they were quickly dissolved when the Right-wing majority had been annihilated, partly by the use of violence; the party now continues to function under a crypto-Communist praesidium. Towards the end of March the Central Action Committee declared that the Action Committees which had been set up in the Czech National Socialist and Populist parties - where the degree of resistance was greater - could not begin their activities or engage in politics until the Committees had first been approved by the Regional and Central Action Committees; failure to observe this procedure would be regarded as an attempt by those parties to revive their former activities. But already before this directive

was issued the backbone of resistance in these two parties had been broken. In the case of the Slovak Democrat Party an Action Committee simply took over the party-organisation and it has now to all intents and purposes ceased to exist. The reorganisation of the non-Communist parties so as to be in tune with the new popular regime is now complete.

17. At first the purge - it was initiated and is being directed by the Central Action Committee, a body overwhelmingly Communist in its composition (see paragraph 3) - was accompanied by a great show and, in many instances, even application of physical force. Later, however, the Communists chose to veil the purge with a more 'democratic' appearance by making it dependent upon the decisions of the Action Committee which themselves have no claim to being democratically elected organs. Partly out of excess of zeal, though mainly out of a desire to repay old personal and political scores, the Action Committees frequently overstepped the mark. It was soon realised that wholesale dismissals of competent officials, particularly in industrial enterprises, was jeopardising the economic security of the nation. In Slovakia, the Commissariat for Finance was forced to issue the following official communique: "According to reports received Action Committees of District and Local National Committees have, in the purge of public administration, dismissed on their own authority employees of the Commissariat of Finance. In the interests of proper procedure and uniform practice, the Commissariat for Finance requests that Action Committees should report to the Commissariat, together with grounds for their action, all personnel changes carried out within the framework of the purge among employees of finance authorities..." Both M. Gottwald and M. Slansky felt impelled to declare that the purge must not be allowed to develop into an act of personal or political vengeance. Realising, no doubt, that some restraint must be exercised, the Central Action Committee towards the end of March issued directives on the purge according to which the following categories should be excluded from political and public life:-

- a) Persons who have been sentenced or against whom court proceedings are being taken in accordance with the Defence of the Republic Act,
- b) Persons who have transgressed against the people's democratic regime, i.e., who have publicly slandered the Government, incited the people to resist governmental decrees, spread false reports, or who have organised mass listening to foreign radio reports hostile to the State.
- c) Persons who have consciously and actively aimed at disrupting the national economy by dealing in the black market, by discouraging the people from joining the labour brigades, etc.
- d) Persons who have abused public or political office for purposes of self-aggrandisement.

18. As the Communists were, prior to the February coup, in a minority in the National Assembly, it was logical that one of the first Action Committees to be established should have been in Parliament, itself. Largely Communist in composition it at once proceeded to investigate which deputies in the old Assembly were personae gratae to the Communists. A question was posed to the deputies whether they would support the 'regenerated National Front' and the Prime Minister's new administration. 212 deputies out of 229 gave an affirmative answer: the remaining 71 (altogether there are 300 deputies in the Chamber) - many of those had already escaped abroad or had been dismissed from their parties - were not even asked on the ground that their 'reaction-

ary tendencies' were too well known. Assured by this step of an effective majority in the House, the Government felt itself sufficiently secure to convene the Assembly in order to hear the Prime Minister outline his policy. His programme was approved unanimously by the 230 deputies present in the House on that occasion. Democracy was no longer to be based on the principle of free and open discussions: the Masaryk tradition was jettisoned.

19. For the present at least, the Communists do not intend overtly to ban outright the non-Communist parties: at the same time, however, they are covering every loophole in order to deprive them of any semblance of real independence. The flight abroad, the dismissal from the party, the expulsion from Parliament, or the arrest of so many prominent personalities in the leadership and among the rank and file of the Czech National Socialist and People's parties have had a shattering effect upon the unity of those parties. The replacement by M. Fierlinger of M. Leusden as Chairman of the Social Democrats' and the announcement that that party would fuse with the Communists have written off the former party as an independent political factor. (It is thought that the new Secretary and the two deputy-secretaries of the Social Democrat Party are Communists). An additional weapon in the Communist arsenal is that they hold the chairmanship of the Parliamentary Privileges Committee in the person of M. Kokes, a Communist deputy: the activities of this Committee have also resulted in the expulsion of a number of 'Opposition' deputies.
20. The rank and file of the working class will be purged by the TUC. Only those will be affected who have injured national property, dealt on the black market, sabotaged production or worked against the present regime. Such people must, however, be given other employment, for, as M. Zapotocky has said, 'being short of capable people in industry, we must not waste them'. As far as can be ascertained, the mining industry has gained most profit from the measure.
21. Ironically enough, the Communists themselves will not be immune from the 'cleansing' process. M. Slansky, the Secretary-General of the party, recently issued a warning to the effect that 'opportunists' - of which there are many in the party - and their ilk will be excluded from the party-membership, whilst new converts to the Communist dogma are to be 'educated ideologically'.
22. Briefly summarised, the Central Action Committee through its interlocking network of Action Committees in the political parties and all the various societies and associations (see para. 11) may be said to have seized unqualified and complete control over every branch of the nation's activities.
23. Persons who have been dismissed from their positions by the Action Committees will not be allowed to cast their vote at the next elections. In order to consolidate the Government's position still further Action Committees now appear to be organising a competition among the constituencies for the smallest return of 'blank' ballot-papers, these being a sign of dissatisfaction with the existing regime.

Membership of the Action Committees.

24. Eligibility for membership of the various Action Committees is confined either to Communists or 'fellow travellers' or an admixture of both. The Secretariat of the Central Action Committee of the National Front decreed early on that Action Committees must consist of representatives 'delegated' by the political parties, the Trade Unions, and other nation-wide organisations. "Only citizens loyal to popular democracy are eligible

for membership". It is believed that in many cases members were selected and appointed already before the February coup etat actually took place; in other cases that individual Communists or crypto-Communists themselves spontaneously assumed the initiative in establishing Action Committees and enrolling members. These Committees are not democratically elected: they are 'constituted'. Every Action Committee must be approved by the Central Action Committee some of whose members are also members of the Executive Committee of the Communist Party. In this way the Communists are able to control the Committees just as they control the police, the Trades' Unions and other bodies.

The Competence of the Action Committees.

The Action Committees are under the immediate control of the Central Action Committee (see paragraph 3) which has superseded the old National Front. As the central organ is almost exclusively Communist in its composition, it is therefore more than likely that within the foreseeable future the non-Communist parties will either cease to exist or that at least their degree of submission to Communist tutelage will be such that the net result will prove the same (see under the 'Purge').

The Committees, according to Dr. Cepicka, the Communist Minister for Justice, are henceforth to be a permanent institution and their decisions will be binding on the political parties as well as on other organisations. The Central Action Committee has the right to issue political directives to the other parties. They are, in fact, the 'supreme bodies in public life'. Laws are now being elaborated to provide a legal basis for the decisions of the Central Action Committee of the National Front. The Central Action Committee whose jurisdiction extends over the entire State has the power to introduce legislation.

Although the district and local National Committees, the organs of local government, come under the supervision of the Ministry of the Interior - since the Liberation this key-position has consistently been held by the Communists -, M. Nosk, the Minister of the Interior, had already on the 26th February ordered the chairman of the aforesaid committees to enter into immediate contact with the local Action Committees. District and local National Committees were instructed to co-operate whole-heartedly with the Action Committees; to facilitate the work of the Action Committees; and to act upon the 'suggestions' of the latter bodies. The Action Committees have not, however, replaced the National Committees in the exercise of their functions. Nevertheless the Communists, in order to fortify their position, at once instructed the Action Committees set up in all the towns and villages to purge the organs of local government. In the capital itself, the Communist Lord Mayor was authorised to remove without delay all persons who did not support the people's democracy and M. Gottwald's Government. Thus in Bratislava, for example, the whole national committee was simply disbanded.

The speed and efficiency with which the Action Committees sprang into existence and carried out their mission tend to prove that the entire 'set-up' must have been in process of elaboration long before the actual coup d'etat took place. The organisation

of the various Committees throughout the Republic and the lists of people to be dismissed from their positions, the compilation of which appears to have been left almost exclusively in the hands of the Action Committees, can hardly have been prepared in such a short time as elapsed between the 20th February - when the Ministers handed in their resignations - and the 21st February when the first reference to Action Committees was made.

The functions of the Action Committees during the actual duration of the crisis when it was not known whether the Ministers would resign or whether Dr. Benes would resist the Communist demands appear to have been twofold:-

- a) In the case of opposition on the part of the President and/or the non-Communist parties, the Action Committees were designed, no doubt, to take control of the actual machinery of government.
- b) Their mere existence was an additional show of Communist strength and preparedness, calculated to overawe the population.

The Central Action Committee and the Catholic Church

A word should be said concerning relations between the Communist Party and the Church. So far the Communists have been proceeding cautiously on religious questions. At a meeting of the Commission for Catholic Religious Affairs which has been set up in the Central Action Committee, Dr. Cepicka, the Communist Minister for Justice, stated that his party desired closer relations with the Churches: the Communists were convinced that it was possible to "harmonise the programmes of the Churches with the demands of life in a people's democratic State". At the same time he warned the clergy - whom the Government intend to place on the same financial basis as other categories of intellectual workers - not to abuse their position for purposes of anti-State propaganda. Among other points discussed at this meeting - which was attended by delegates of the Roman Catholic Church - were questions relating to the position of Church property, Catholic schools, religious instruction, the Catholic press, and the formation of Catholic labour brigades. The negotiations were said to have terminated with a considerable measure of agreement.

In actual fact, the negotiations were not successful, despite the official propaganda. Dr. Beran, the Catholic Archbishop of Prague, has clearly stated that Christianity and Communism are incompatible. The Catholic hierarchy in Czechoslovakia have announced that they will not permit any priest to stand for election to the National Assembly, the provincial National Committees, the provincial National Committees, the Slovak National Council, or to become a member of any local or district National Committee or Action Committee. On the other hand, Father Plojhar, the Minister of Health in M. Gottwald's new regime and leader of the People's Party - he is also a member of the Praesidium of the Central Action Committee of the National Front - has accepted candidature in the forthcoming elections and had appealed to the clergy to adopt a positive attitude towards the present Government. Dr. Trochta, the Bishop of Litomerice, has also urged practising Catholics in Czechoslovakia

to hold a positive attitude towards the "constructive efforts of the National Front". It is known, however, that the reports that the Bishops had granted Father Plojhar permission to stand in the elections was also untrue: he has in fact been suspended from all ecclesiastical duties.

June 18th, 1948.

MINISTERIE VAN
ALGEMENE ZAKEN.

*cc 32604
00 gys*

's-Gravenhage, 26 April 1948.
Javastraat 68.

No. : ^{KA} 32684.

Bijl.: 1.

GEHEIM.

UITGEBEKT

REGO

Hierbij moge ik U HoogEdelGestrenge doen toekomen een rapport betreffende de machtsovername door de communisten in Tsjecho-Slowakije, welk rapport afkomstig is van een Nederlands zakenman, die Tsjecho-Slowakije kent en er onlangs geweest is.

AAN:

de Regeringscommissaris in
Algemene Dienst,

Plein 1813 No.4,

's-GR A V E N H A G E.

Mr. L. Einthoven.

Politie Haarlem.

BUREAU B

20 APR 1948

HAARLEM, 31 Maart 1948.

Volgno.

- 6. APR. 1948

AC: 32604

OPGELEED

in duplo

Hierbij doe ik U toekomen onder no. 0029.a. van de I.D. Haarlem, een rapport, betrekking hebbende op de machtsovername in Tsjecho-Slowakije door de Communisten.

Dit rapport is samen gesteld door iemand, die in dat land uitstekende relaties heeft en enige dagen geleden nog voor een zaken bezoek daar is geweest.

De Hoofd-Commissaris van Politie,

J. Bontlyne.

Aan de:
Centrale Veiligheidsdienst,
Javastreet 68,
Den Haag.

De communistische partij van Tsjecho-Slowakije heeft, evenals de Duitse nationaal-socialisten, het systeem gehad van cellen, dit zijn dus de comités van actie, bestaande uit mensen die oppertoezicht moeten houden op de anderen, propaganda moeten voeren en berichten moeten geven aan de leiding. De communistische partij was hecht georganiseerd en heeft haar eigen mensen in alle andere partijen ingesmokkeld. De andere partijen, socialisten, katholieken en meer naar rechts georiënteerde partijen, waren dus doorspekt met communisten zonder het te weten.

In de Tsjecho-Slowakse republiek van na 1945 was men er toe overgegaan nationale comités te vormen bestaande uit vertegenwoordigers van alle partijen, die een zeker toezicht uitoefenden op alle mogelijke gebieden. Het spreekt haast van zelf, dat de communisten niet alleen hun eigen zetel bezetten, maar bovendien ook hun mensen op de zetels der andere partijen hebben kunnen plaatsen, zonder dat deze andere partijen er erg in hadden. Dit alles was een gedeelte der voorbereidingen van de daarop volgende coup.

Het aantal zetels in het parlement der communisten was ongeveer 37% van het totaal, zodat zij als grootste partij de Minister-president stelden en o.a. ook het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Enige weken geleden heeft nu de Minister van Binnenlandse Zaken, die er al voor gezorgd had, dat de politie sterk communistisch was, enige hooggeplaatste officieren met andere zienswijze vervangen door echte communisten.

De andere partijen hebben gedacht hiertegen niet alleen te moeten protesteren, maar dit feit als aanleiding te moeten nemen, om de communisten totaal te isoleren.

Volgens democratisch principe hebben dus de andere partijen hun ministerzetels ter beschikking gesteld, om zodoende de President der republiek, Dr. Benesj, in de hachelijke positie te dwingen een coalitie-kabinet te vormen zonder communisten.

Men dacht, dat het leger 100% trouw aan de staatspresident was en dat niets zou gebeuren, maar onderschatte wel degelijk de kracht en de intelligentie der communisten.

Op het gegeven moment kwamen namelijk de comités in actie en gewapende arbeidersmacht kwam op straat; er werd met algemene staking gedreigd en de President werd gedwongen een ministerie te aanvaarden bestaande uit communisten en de linkervleugel der socialisten, die in feite niet veel van de communisten verschilt.

De burgerij was verschrikt en laf, het leger en de legionairs werden niet ontboden en deze - met uitzondering van een paar studenten - onbloedige revolutie voltrok zich in een razend tempo.

De sociaal-democraten, wier vroegere leider Vierlinger, te sterk links georiënteerd was en derhalve vervangen werd door Lauschmann, waren reeds in tweeën gesplitst en niet capabel om ook maar iets te ondernemen.

De nationale comités waren communistisch geworden en overal schoten de comités van actie uit de grond. Benesj gaf dus eindelijk zijn toestemming, het ministerie werd gevormd en Tsjecho-Slowakije is dus heden ten dage een Volksrepubliek en volkomen communistisch.

Iedereen, behorende tot de bezittende klasse, wordt wegens collaboratie met de Duitsers tenminste uit zijn functie ont-

1. Benes, kom naar het parlement. Benes is nu in de republiek, maar zijn besluiten zijn te verwerpen. De eerste besluiten met uitzondering van de ministerie van Binnenlandse Zaken. De andere partijen hebben niet veel van de communisten verschilt.

te tekenen en communist te worden, waarmede men dan een kans heeft als bedrijfsleider of zo in zijn firma te blijven. Als voorbeeld diene, dat een grote aannemer, die met veel machines werkte en veel grondstoffen had, ook een bankcrediet had moeten opnemen om zijn bedrijf gaande te houden. Het bedrijf werd overgenomen door een Verwalter, die het op een zodanige lage waarde schatte, dat de vroegere eigenaar debet kwam te staan, zijn bank-schulden moest voldoen en op de keien werd gezet. Niet alleen eigenaars of directeuren die slecht aangeschreven staan bij hun bedienden of arbeiders, of mensen, die ongelukkigerwijze in hun bedrijf comité's van actie hebben of communistische elementen, die onrust willen stichten, worden ontslagen, maar ook mensen, die uitstekend met hun personeel kunnen omgaan, knap hun bedrijf hebben geleid en waar het personeel om zijn blijven heeft verzocht. Hier wordt weer eens een exempel gestatueerd en een andere man, die misschien niet deugt, maar communist is, wordt erin gezet. Dit geldt natuurlijk alleen voor zaken, die minder dan 50 man personeel hebben, want wie er 50 of meer heeft wordt soepso genationaliseerd, natuurlijk zonder vergoeding.

Ambtenaren, niet communisten, worden ontslagen, ~~als~~ zij niet tekenen, wat nu vaak gebeurt, het tekenen namelijk.

Men schat de overtuigde communisten in Tsjecho-Slowakije op hoogstens 30%, mochten er verkiezingen komen, zullen het binnenkort 80% zijn.

In een hotel b.v. was de eigenaar weg, de directeur nog aanwezig, maar de kelner in de hal de facto de chef, in de bar een musikant enz. enz.

Mensen die een goede en grote woning hebben, worden zonder meer op straat gezet; men mag per hoofd maar één kamer hebben en als de keuken een zekere maat van vierkante meter te boven gaat, wordt zij als woonvertrek aangenomen. Het spreekt vanzelf, dat deze woningen gegeven worden aan communisten.

Men verwacht belastingen over luxe bezittingen, namelijk polstermeubels, schilderijen en alles wat naar iets beters uitziet, kort en goed er moet van boven naar beneden genivelleerd worden, zonder dat de arme bevolking er op vooruit kan gaan.

Zoals reeds vermeld, was de communistische invloed in Tsjecho-Slowakije de gehele tijd al groot en de communisten hebben sleutelposities bezet. Er werden dan ook op de Duitse methodes gelijkende maatregelen ingevoerd. Zo moest de directeur van een verzekeringsmaatschappij al vóór deze revolutie met zijn personeel samen sneeuw ruimen en dergelijke. Daarna moest hij op een mooie Zondag aarde wegvoeren van een bouwterrein, terwijl de volgende ploeg deze aarde weer terug moest brengen. Dit gebeurt natuurlijk uitsluitend, om de intelligentie te laten zien wat het leven van een arbeider is. Deze werkjes worden zo uitstekend uitgevoerd, dat er 10 heren 5 uren daarmee bezig zijn, terwijl hetzelfde karweitje door 2 bouwvakarbeiders in 2 uur gedaan zou kunnen worden, dus alleen en uitsluitend pesterij. In de verzekeringsmaatschappij voornoemd zijn 12 à 15 jongemensen, die de directeur nog nooit heeft opgemerkt: comité's van actie, en zij beslissen nu de goede of kwade gang van zaken. De directeur bekleedt nog steeds zijn functie, maar zijn salaris werd verminderd, hij heeft een andere directeur naast zich, het enigste wat hij op de ander voorheeft, is zijn privé-kantoor met een privé W.C.

Zoals bekend is de vroegere Minister van Buitenlandse Zaken, Jan Masaryk, dood gevonden. Terwijl de officiële berichtgeving is, dat hij zelfmoord heeft gepleegd, de Westerse pers als rede hiervoor opgeeft, dat hij deze gang van zaken niet kon uithouden, de communistische pers beweert, dat hij melancholiek werd, omdat hij opgestookt werd en zijn vroegere vrienden hem zouden verlaten, kan niemand 90% van het Tsjechische volk uit het hoofd praten,

dat hij vermoord werd. Het schijnt een feit te zijn, dat hij onder het raam van zijn woning lag als een slapende, zonder kneuzingen, en dit deed de mensen in hun mening van moord volharden. Zijn geneesheer heeft verklaard, dat hij ziek was, want hij was net iets wat verkouden geweest, en dat hij niet slapen kon, want welke 67jarige man des ochtends om 5 uur nog slapen, als hij des avonds om 10 uur naar bed gaat? Verder schijnt Jan Masaryk de avond tevoren goed gegeten te hebben, heeft zijn bediende, zoals gewoonlijk naar huis gestuurd en heeft gevraagd hem niet vóór 9 uur in zijn kamer te willen sturen, want hij bleef meestal lang in zijn bed en stond niet voor 9 uur op. Aangezien de heer Masaryk uit de aard der zaak een echte democraat was en zeer zeker veel vertellen kon over de voortdurende pressie van Rusland en de terreur die op het ogenblik in Tsjecho-Slowakije heerst, benevens de verklaring van zijn geneesheer, zou een moord op hem niet tot de grootste wonderen behoren. Trouwens de Heer Papanek doet ook een boekje in de Verenigde Naties open.

Ervan afgezien, dat zeer vele mensen in leidende functies worden vervangen door partijgenoten, die pas moeten bewijzen dat zij deze functie kunnen vervullen, en ervan afgezien, dat alle enigszins misbare ambtenaren, die geen communisten zijn, werden ontslagen, treft de gelijkenis met het Nazi-Duitsland van 1942/43. De bars in Praag waren tot nu toe geopend tot 5 uur des ochtends en er bestonden in deze mooie stad ongeveer 360 nachtkroegen. Men begint ze nu te sluiten om 3 uur en binnenkort zullen er maar een 10tal overblijven. De idee is duidelijk, arbeiders vrijmaken.

Het moge bekend zijn, dat nog uit de Duitse tijd elke Tsjechische vrouw, die twee kinderen heeft, een beroep moet uitoefenen en niet mag uitgaan zonder arbeidskaart. Ook dit zal worden verscherpt.

Men verwacht:

- 1e: een federatie der Slavische staten, die als bolwerk zullen dienen voor Rusland; dus Polen, Tsjecho-Slowakije, Albanië, Bulgarije, en zelfs Roemenië en Hongarije. Hierbij zij opgemerkt dat de goede Hongaren - na in de eerste oorlog bevorderd te zijn tot Ariërs - nu plotseling slaven zijn geworden. Dit wordt dus een Benelux in Oosterse vorm, maar hecht aangesmeed en als exploitatieveld van het machtige Rusland.
- 2e: Omschakeling der industrie op de behoefte van Rusland, waarschijnlijk dus vernietiging der textielindustrie, waarvoor in de plaats zal komen fabricage van kleine machines, die Rusland nodig heeft.

Het herhaalt zich dus alles in de geschiedenis en de grote buurman zet de kleine onder druk, om dat voor hem te fabriceren, wat hij zelf nodig heeft. Of hij hiervoor dollars betaalt, is twijfelachtig, voor zijn meelleveranties vraagt hij zelf dollars.

De zwarte markt is al zienderoog ingekrompen. In een café zwart eten is heden onmogelijk. Het broodrantsoen is weliswaar met 1 kilo verhoogd (waarschijnlijk propaganda voor het Russische meel), het vleesrantsoen bedraagt tot nu toe 1.2 kilo per persoon per maand en zal verlaagd worden op 450 gram. Dit is het rantsoen vers vlees en conserven, terwijl men voor visconserven een halve vleesbon moet afgeven, aardappelen haast niet te krijgen, boter en suiker niet te zien, de geliefde koffie.....surrogaat. Natuurlijk speelt hier de mis-oogst een zeer grote rol, maar aangezien de Tsjechische export al enige tijd eenzijdig georiënteerd is, had dit misschien voorkomen kunnen worden.

Om dergelijke gebeurtenissen in ons land te voorkomen zou dit alleen en uitsluitend mogelijk zijn door de meest ondemocratische volgens zegslieden van rapporteur (vooraanstaande intellectuelen en zakenlieden in Tsjecho-Slowakije,

handelingen tegenover een partij, die zelf de dictatuur nastreeft. Verbieden van vergaderingen, kranten, propaganda, opsluiting der leden, nagaan het verleden van nagenoeg de gehele bevolking en "last not least" handhaving ener betrouwbare en helemaal niet doorzette politie. Elke regering die slap is en elke sociaal-democratische partij, die slechts er op uit is om haar stemmen-aantal te verhogen, zonder te kunnen garanderen, dat de nieuw aangenomen leden werkelijke socialisten en geen verkapte communisten zijn, is volgens voornoemde zegslieden het werkelijke gevaar voor een democratische staat.

De Tsjechen hopen op een spoedige bevrijding, dus op een oorlog, en beweren unaniem, dat de toestand nu, niettegenstaande de onmenselijke terreur der Duitsers, toch slechter is als in de Protectoraats-tijd.

Voor zover bekend, worden door alle mogelijke vreemde mogendheden pogingen ondernomen, om vrijheidslievende Tsjechen te helpen het land te verlaten, andere proberen het zelf, maar de 200.000 die de grens zouden hebben overschreden, zijn, volgens bekomen informatie niet meer dan enige honderden, want de grenzen worden streng bewaakt.

Zolang het nog tijd is kunnen jonge buitenlanders schijnwelijken aangaan om Tsjechische vrouwen er uit te halen, wat blijkbaar ook reeds geprobeerd werd, enz.

Tenslotte zij nog vermeld, dat b.v. in Yoego-Slavie de communisten nooit meer dan 10 % der bevolking uitmaakten, maar toch heden ten dage de gehele staat controleren.

Haarlem, 30 Maart 1948.

LES CAUSES D'UN SUCCÈS

(De notre envoyé spécial en Tchécoslovaquie.)

Les douze ministres tchèques qui démissionnèrent du Cabinet le 20 février ont, nous l'avons vu, tout simplement fait le vide devant eux. Ils ont ouvert la porte aux communistes.

Sans doute, si cette occasion leur avait manqué, les communistes en eussent-ils saisi une autre, ou l'auraient-ils provoquée. Mais de même qu'avorta en novembre dernier leur tentative de forcer la majorité du Conseil des commissaires slovaques à Bratislava, de même le coup d'Etat de Prague eût pu tourner court. Et alors, en gardant le ministère de la Justice, le socialiste Drtina eût été en mesure de freiner dans une certaine mesure l'action à l'Intérieur, de son collègue communiste Nosek. Dans la plus favorable des éventualités, on aurait pu arriver aux élections sans révolution, moyennant peut-être quelques nouvelles concessions à l'extrême-gauche qui auraient apaisé provisoirement la méfiance russe. On aurait pu gagner du temps et peut-être survivre.

Cela, M. Masaryk, qui ne démissionna pas, l'avait compris, semble-t-il. Il avait vu à tout le moins ce que le plan des socialistes nationaux et de leurs amis avait de hasardeux. M. Bénès qui, lui aussi, chercha à décourager cette entreprise, avait saisi tout le péril d'une manœuvre qui ne jouait que dans le cas où les communistes n'utiliseraient pas la force. Et ils étaient d'autant plus portés à l'utiliser qu'ils l'avaient, cette force, puisqu'ils présidaient le gouvernement et tenaient l'Intérieur, l'Information, les Finances et même pratiquement la Défense nationale.

L'autre erreur d'appréciation capitale fut de faire confiance aux sociaux-démocrates. Toute la politique parlementaire et extra-parlementaire des communistes, depuis les élections de 1946 qui ne leur avaient pas donné la majorité absolue, avait consisté à attirer à eux les socialistes pour former de concert cette majorité. Certes, au fameux congrès social-démocrate de Brno, le fusionniste Fierlinger (le Nenni de la Bohême, que l'on cite comme le successeur possible de M. Bénès) avait été battu à la présidence du parti au profit de M. Lausman, considéré comme plus modéré et plus « occidental ». En fait, — et bien des gens le redoutaient — M. Lausman se révéla surtout comme plus instable et plus opportuniste que son prédécesseur. Il devait montrer son vrai visage lors des événements de février.

Le matin du 22, le comité central socialiste, présidé par lui, décidait, sur la proposition du ministre démissionnaire Majer, de boycotter les comités d'action qui venaient de se former. Or, dans la soirée, M. Lausman avait une entrevue avec M. Zorine, le vice-ministre soviétique des affaires étrangères dont nous avons déjà signalé le rôle ténébreux. Le lendemain même, M. Lausman avait retourné sa veste, la discussion était reprise, et M. Majer était mis en minorité. Il n'en fallut pas plus pour que de nombreux sociaux-démocrates influents se précipitassent dans les comités d'action, les uns pour se couvrir et se protéger, dans la grande peur qui envahissait déjà Prague, les autres parce que leur cœur était plus à gauche que leur raison.

Les démissionnaires s'étaient peut-être fait illusion sur les facultés de résistance du

peuple lui-même. On sait que la seule réaction digne de ce nom, lors du coup d'Etat, fut le fait des étudiants de Prague. « Que vouliez-vous que nous fissions contre des gens armés ? » me répondait un intellectuel que j'interrogeais sur cette absence de réaction, étonnante chez un peuple brave.

Il faut voir là, sans doute, un des traits du caractère slave, un certain fatalisme ; quelque passivité, sinon de la docilité ; une légère tendance au découragement ; certainement le respect du fait accompli. Il y a là un peu de l'état d'esprit qui détermina le geste trop célèbre de M. Hacha. Hitler, lui aussi, n'avait pas eu besoin de la violence pour dominer les plaines de Bohême. L'armée tchécoslovaque, tant vantée par M. Bénès dans son journal, n'était pas plus intervenue que n'intervinrent cette fois cette armée réorganisée et d'autres organisations qui eussent pu lui prêter main forte.

Occupée dès 1939, après la violation par les Allemands de l'accord de Munich, la Tchécoslovaquie a vu sans doute ses forces de résistance amoindries par la présence de l'étranger et le cortège de misères morales qu'elle entraîne. Enfin, la sous-alimentation n'a pas dû être pour peu de chose dans ce manque de réaction. On ne peut impunément se priver de matières grasses, de produits laitiers, de fruits et de légumes. Un peuple mal nourri devient un peuple indifférent et apathique dans la mesure de ses privations, même s'il a le caractère le plus fier.

Il ne faut pas confondre cependant apathie et acceptation. Pas mal de Tchèques, qui n'étaient pas forcément des hommes de gauche, ont accepté le coup d'Etat, sinon ses conséquences, parce qu'ils ont vu, à tort ou à raison, un moindre mal dans la prise du pouvoir par les communistes : moindre mal par rapport au danger allemand. La propagande communiste a eu la tâche assez facile sur le plan des affaires mondiales. Le sentiment antiallemand des Tchèques est extraordinairement fort. C'est de l'Allemagne et de l'Autriche qu'ils ont eu à se plaindre jusqu'ici, pas de la Russie. Prenons la carte de l'Europe centrale : la Bohême est entièrement englobée dans le corps germanique.

Qui relève l'Allemagne nuit à la Tchécoslovaquie. L'Amérique relève l'Allemagne. Donc l'Amérique est l'ennemie de la Tchécoslovaquie. Tel est à peu près le syllogisme, simpliste mais convaincant, convaincant parce que simpliste, qu'à pu utiliser la propagande soviétophile. Ainsi les auteurs du plan Marshall, en intégrant officiellement l'Allemagne dans l'aide à l'Europe, ont peut-être commis une erreur tactique, s'ils tenaient à ménager la susceptibilité des Tchèques.

« Le peuple tchèque souffrira plus que la perte de la liberté civique avant qu'il haïsse la Russie plus qu'il ne craint l'Allemagne », écrivait récemment le député travailliste Crossmann. Rien de plus vrai. Jusqu'au coup d'Etat de février, tous les anticommunistes tchécoslovaques étaient loin d'être antirusse. L'anticommunisme pouvait alors n'être à la rigueur qu'une doctrine de politique intérieure. Et si tout le monde était antiallemand, une grande partie de la population était aussi pro-russe, une majorité probablement après la libération. Malgré qu'en eût le regretté général américain Patton, c'est l'armée rouge

DD 245

DOSS. No.: DD 945

CRT.: Gazette de Lausanne

NATUM: 15.5.48

PAR.:

RVD.

qui rendit la Tchécoslovaquie à l'indépendance, et elle était apparue alors comme une libératrice assez désintéressée. Les Tchèques n'avaient pas envers l'URSS les ressentiments que pouvaient éprouver les Hongrois comme anciens ennemis, les Roumains pour avoir perdu la Bessarabie, les Polonais pour avoir été attaqués dans le dos. C'est pourquoi il ne fut guère contesté que l'amitié avec l'URSS devint dorénavant la base de la politique étrangère de la Tchécoslovaquie. M. Bénès avait d'ailleurs signé le 12 décembre 1943 déjà à Londres, un traité d'aide mutuelle et d'amitié avec l'URSS. Le miroir de la fraternité slave ne fut qu'à peine terni par la cession à l'Union soviétique de la Russie subcarpathique. Les habitants de cette province excentrique, notoirement arriérés, se rapprochent ethniquement des Ukrainiens et semblent cristallisés pour l'éternité dans leur civilisation moyenâgeuse.

La Tchécoslovaquie a besoin de l'appui d'un voisin fort, de l'avis même de bien des Tchèques. Si une garantie internationale efficace lui manque, — et elle lui a manqué en 1939 — il lui faut se contenter de celle d'un seul Etat. M. Bénès, qui avait dit naguère : « Plutôt l'Anschluss que les Habsbourg », a cherché cette garantie du côté de l'URSS. Les faits lui ont donné tort, et ont donné raison au patriote Palacky, qui disait, lui, comme le rappelait récemment M. Bertrand de Jouvenel dans la *Revue de Paris* : « Si l'Autriche n'existait pas, il faudrait l'inventer ! »

Jusqu'au moment où tous les Tchèques comprendront qu'ils ont fait avec la Russie un marché de dupes, il y en aura donc pour penser que le « coup de Prague » pouvait contribuer à parer au danger allemand. Ce drame fait apparaître quelle est la responsabilité des grands Etats quand ils encouragent à l'étranger une politique qu'ils sont incapables de soutenir jusqu'au bout. Ceux qui, à Prague, pensaient s'appuyer sur les Etats-Unis, et qui désormais sont considérés officiellement comme des traîtres, n'ont plus d'autre recours aujourd'hui que de franchir nuitamment la frontière pour gagner l'Amérique, qui n'avait pas la force de sa politique, ou n'a pas jugé opportun de l'utiliser.

R.-F. Lombard.

~~Gene~~

BOSS. No. OD 945
CRT.: *de Rode Vuur*
DATUM: 10.12.47

B

OD 945

**Tsjecho-Slovaakse
Kommunistische Partij,
de sterkste van het land**

De secretaris-generaal der Tsjecho - Slovaakse Kommunistische Partij heeft bekend gemaakt dat het lidmaatschap der partij gegroeid is tot 1.281.138 leden, dit is meer dan al de andere partijen te zamen.